

II

(Nelegislativní akty)

DOPORUČENÍ

DOPORUČENÍ KOMISE (EU) 2019/1658

ze dne 25. září 2019

k provádění povinných úspor energie podle směrnice o energetické účinnosti do vnitrostátních právních předpisů

EVROPSKÁ KOMISE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na článek 292 této smlouvy,

vzhledem k těmto důvodům:

- (1) Unie se zavázala, že vytvoří udržitelný, konkurenceschopný, bezpečný a dekarbonizovaný energetický systém. Prostřednictvím strategie energetické unie si stanovila ambiciózní cíle. Jedná se především o to snížit do roku 2030 emise skleníkových plynů nejméně o dalších 40 % ve srovnání s rokem 1990, zvýšit využívání energie z obnovitelných zdrojů nejméně na 32 % a dosáhnout ambiciózních úspor energie, zlepšit energetickou bezpečnost, konkurenceschopnost a udržitelnost. Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/27/EU⁽¹⁾ („směrnice o energetické účinnosti“) ve znění směrnice (EU) 2018/2002⁽²⁾ stanoví jako hlavní cíl, kterého by mělo být na úrovni EU dosaženo do roku 2030, energetické úspory ve výši nejméně 32,5 %.
- (2) Snižování poptávky po energii je jedním z pěti rozměrů strategie energetické unie stanovené sdělením Komise ze dne 25. února 2015 nazvaným „*Rámcová strategie k vytvoření odolné energetické unie s pomocí progresivní politiky v oblasti změny klimatu*“. Dosažení cílů EU v oblasti energetiky a klimatu závisí na upřednostnění energetické účinnosti, na uplatňování zásady „energetická účinnost v první řadě“ a na zohlednění využívání obnovitelných zdrojů.
- (3) Ve sdělení o dlouhodobé evropské strategické vizi prosperující, moderní, konkurenceschopné a klimaticky neutrální ekonomiky⁽³⁾ je zdůrazněno, že opatření v oblasti energetické účinnosti by měla hrát ústřední úlohu při vytváření klimaticky neutrálního hospodářství do roku 2050. Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1999⁽⁴⁾ („nařízení o správě“) vyžaduje, aby členské státy dodržovaly zásadu „energetická účinnost v první řadě“.
- (4) Komise v posouzení dopadů, které vypracovala pro účely změny směrnice o energetické účinnosti⁽⁵⁾, odhadla, že provedením článku 7 uvedené směrnice by bylo dosaženo více než poloviny úspor energie, které směrnice od členských států požaduje.
- (5) Pozměněná směrnice o energetické účinnosti má dopad jak na současné období (2014–2020), tak (a to především) na další období (2021–2030 a později), po která budou povinné úspory platit. Členským státům by měla být poskytnuta podpora při provádění nových požadavků (pro obě období), při provádění stávajících požadavků různým způsobem (pro obě období) a při určování toho, které požadavky byly vyjasněny, ale nebyly změněny.

(1) Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/27/EU ze dne 25. října 2012 o energetické účinnosti, o změně směrnic 2009/125/ES a 2010/30/EU a o zrušení směrnic 2004/8/ES a 2006/32/ES (Úř. věst. L 315, 14.11.2012, s. 1).

(2) Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/2002 ze dne 11. prosince 2018, kterou se mění směrnice 2012/27/EU o energetické účinnosti (Úř. věst. L 328, 21.12.2018, s. 210).

(3) Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Evropské radě, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru, Výboru regionů a Evropské investiční bance *Čistá planeta pro všechny – Evropská dlouhodobá strategická vize prosperující, moderní, konkurenceschopné a klimaticky neutrální ekonomiky* (COM(2018) 773 final).

(4) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1999 ze dne 11. prosince 2018 o správě energetické unie a opatření v oblasti klimatu, kterým se mění nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 663/2009 a (ES) č. 715/2009, směrnice Evropského parlamentu a Rady 94/22/ES, 98/70/ES, 2009/31/ES, 2009/73/ES, 2010/31/EU, 2012/27/EU a 2013/30/EU, směrnice Rady 2009/119/ES a (EU) 2015/652 a zrušuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 525/2013 (Úř. věst. L 328, 21.12.2018, s. 1).

(5) SWD(2016) 402 final.

- (6) Pozměněná směrnice o energetické účinnosti prodlužuje povinnost úspor energie na období od 1. ledna 2021 do 31. prosince 2030 a dále (podléhá přezkumu Komise). V každém roce období 2021–2030 i v dalších letech musí členské státy dosáhnout kumulativních úspor v konečném využití energie, které odpovídají novým úsporám ve výši 0,8 % konečné spotřeby energie v daném období i po něm. Na Kypr a Maltu se vztahuje výjimka, podle níž jsou povinny dosáhnout kumulativních úspor v konečném využití energie, které odpovídají novým úsporám ve výši pouze 0,24 % konečné spotřeby energie v daném období i po něm.
- (7) Pozměněná směrnice o energetické účinnosti rovněž objasňuje výpočet objemu úspor energie. Změny objasňují, že systémy povinného zvyšování energetické účinnosti a alternativní politická opatření jsou na stejné úrovni a lze je kombinovat. Členské státy mají při jmenování povinných stran a pro akreditaci objemu úspor energie, jichž má každá ze stran dosáhnout, prostor pro uvážení. Pozměněná směrnice o energetické účinnosti poskytuje členským státům flexibilitu zvolit si z různých typů systémů takový systém, který je pro jejich konkrétní situaci a okolnosti nejvhodnější.
- (8) Mají-li členské státy dosáhnout povinných úspor, je důležité, aby zvyšovaly informovanost veřejnosti a poskytovaly přesné informace o přínosech energetické účinnosti. To lze provést prostřednictvím odborné přípravy nebo vzdělávacích programů.
- (9) Změny výslovně umožňují členským státům přijmout politická opatření zaměřená na konkrétní odvětví, například na budovy nebo vodní hospodářství.
- (10) K úsporám energie může významně přispět účinné hospodaření s vodou a členské státy by měly prozkoumat možnosti dalších opatření v této oblasti. Rovněž jsou vybízeny k tomu, aby vypracovaly politická opatření, která by současně řešila další cíle týkající se ochrany životního prostředí a přírodních zdrojů.
- (11) V zájmu zvýšení úsilí o zmírnění energetické chudoby by členské státy měly přednostně provádět určitá politická opatření v oblasti energetické účinnosti pro zranitelné domácnosti a měly by stanovit kritéria pro řešení energetické chudoby.
- (12) Pozměněná směrnice o energetické účinnosti obsahuje jasnější požadavky týkající se životního cyklu příslušných opatření. Při výpočtu objemu úspor energie by členské státy měly vzít v úvahu, jak dlouho bude určité opatření přinášet úspory, ale také možnost, že bude v průběhu času přinášet méně úspor.
- (13) Pozměněná směrnice o energetické účinnosti objasňuje, že při výpočtu úspor energie by členské státy neměly brát v úvahu opatření, která by přijaly v každém případě, a že mohou započítat pouze úspory, které přesahují minimální požadavky stanovené v konkrétních právních předpisech EU. Výjimka existuje pro úspory energie při renovaci budov.
- (14) Pozměněná směrnice o energetické účinnosti zdůrazňuje význam sledování a ověřování pro zajištění toho, aby systémy povinného zvyšování energetické účinnosti a alternativní politická opatření dosahovaly svých cílů. Pokyny uvedené v tomto doporučení členským státům ukazují, jak lze zavést účinné systémy měření, kontroly a ověřování.
- (15) Vzhledem k významu energie vyrobené na budovách nebo v budovách technologiemi pro výrobu energie z obnovitelných zdrojů je v pokynech uvedených v tomto doporučení vysvětleno, jak mohou členské státy do svých povinných úspor započítat úspory v konečném využití energie, které vyplývají z politických opatření na podporu instalace technologií pro výrobu energie z obnovitelných zdrojů malého rozsahu na budovách nebo v budovách.
- (16) Členské státy mají právní a správní předpisy, kterými do vnitrostátního práva provedou povinné úspory energie, uvést v účinnost do 25. června 2020. Po vstupu v platnost mají změny článku 7 směrnice o energetické účinnosti dopad na plnění povinných úspor energie v období 2014 až 2020. Pokyny uvedené v tomto doporučení napomohou členským státům i v tomto ohledu.
- (17) Úplná transpozice pozměněné směrnice o energetické účinnosti do vnitrostátního práva a její účinné provádění jsou nezbytné k tomu, aby EU dosáhla svých cílů v oblasti energetické účinnosti pro rok 2030 a splnila závazek, že energetická unie bude brát ohled především na spotřebitele.
- (18) Členské státy mají prostor pro uvážení, zda provedou a uplatní pozměněné požadavky týkající se povinných úspor energie tak, aby byly nejvhodnější pro jejich vnitrostátní situaci. Toto doporučení vysvětluje změněné požadavky a ukazuje, jak lze cílů směrnice dosáhnout. Má především zajistit jednotný výklad směrnice o energetické účinnosti v době, kdy členské státy připravují svá prováděcí opatření.

- (19) Pokyny uvedené v tomto doporučení doplňují a částečně nahrazují pokyny, které Komise vydala v souvislosti s článkem 7 směrnice o energetické účinnosti⁽⁶⁾. Je třeba zdůraznit dopady pozměňujících ustanovení na období od roku 2014 do roku 2020. Je třeba zohlednit připomínky, které Komise obdržela od členských států od provedení směrnice 2012/27/EU o energetické účinnosti.
- (20) Toto doporučení nemění právní účinky směrnice o energetické účinnosti a není jím dotčen závazný výklad uvedené směrnice poskytnutý Soudním dvorem. Doporučení se zaměřuje na ustanovení týkající se povinných úspor energie a týká se článků 7, 7a a 7b a přílohy V směrnice o energetické účinnosti.
- (21) Příloha tohoto doporučení má podpořit členské státy mimo jiné při výpočtu požadovaných úspor energie, koncipování způsobilých politických opatření a správném podávání zpráv o dosažených úsporách energie a obsahuje soubor vysvětlení a praktických prováděcích řešení,

PŘIJALA TOTO DOPORUČENÍ:

Při provádění požadavků zavedených směrnicí (EU) 2018/2002 a stanovených v člácích 7, 7a a 7b a v příloze V směrnice 2012/27/EU by se členské státy měly řídit pokyny uvedenými v příloze tohoto doporučení.

V Bruselu dne 25. září 2019.

Za Komisi

Miguel ARIAS CAÑETE

člen Komise

⁽⁶⁾ COM(2013) 762 final a SWD(2013) 451 final, Brusel, 6. listopadu 2013.

PŘÍLOHA

1. ÚVOD

Toto doporučení vyjadřuje pouze názory Komise; nemění právní účinky směrnic a nařízení a není jím dotčen závazný výklad, který podal Soudní dvůr k článkům 7, 7a a 7b a příloze V pozměněné směrnice 2012/27/EU o energetické účinnosti. Toto doporučení vychází ze zpětné vazby, kterou Komise obdržela od členských států od provedení směrnice 2012/27/EU o energetické účinnosti, a z toho, co se Komise dozvěděla z oznámení členských států a při posuzování vnitrostátních akčních plánů energetické účinnosti a výročních zpráv⁽¹⁾.

Shrnutí: Hlavní změny směrnice 2012/27/EU

1. Struktura povinných úspor energie a související ustanovení

- Články 7 (obecná pravidla týkající se požadavku úspor), 7a (pravidla pro systémy povinného zvyšování energetické účinnosti) a 7b (pravidla pro alternativní politická opatření),
- příloha V (společné metody a zásady pro výpočet) a
- povinnosti v oblasti plánování a podávání zpráv podle nařízení o správě.

2. Rozsah povinných úspor energie (2021–2030)

- Nové období povinných úspor energie 2021–2030 a prodloužení povinnosti na období po roce 2030 bez stanovení data ukončení, avšak podléhající přezkumu do roku 2027 a poté každých deset let,
- povinnost dosáhnout kumulativních úspor v konečném využití energie v období 2021–2030, které odpovídají novým každoročním úsporám ve výši alespoň 0,8 % konečné spotřeby energie (s výjimkou Kypru a Malty, které musí dosáhnout nových úspor ve výši 0,24 % konečné spotřeby energie), tj. vyšší úroveň než ve stávajícím období,
- možnost, aby členské státy vypočítaly úspory odlišným způsobem, pokud dosáhnou požadovaných kumulativních úspor v konečném využití energie, a
- požadavek, aby členské státy při koncipování politických opatření zohlednily nutnost zmírnit energetickou chudobu v souladu s kritérii, která mají stanovit.

3. Výpočet dopadu politických opatření

- Členské státy nemohou započítat úspory energie vyplývající z provádění právních předpisů EU, vyjma případů, kdy tyto úspory souvisejí s renovací budov. Odchylně a za určitých podmínek mohou započítat úspory dosažené při plnění minimálních požadavků, jež byly stanoveny na vnitrostátní úrovni pro nové budovy, a to pouze do úspor požadovaných pro první období, po které povinnost platí (2014–2020).

⁽¹⁾ Viz mimo jiné Economidou et al., 2018. Assessment of the Second National Energy Efficiency Action Plans under the Energy Efficiency Directive (Posouzení druhých vnitrostátních akčních plánů energetické účinnosti podle směrnice o energetické účinnosti). EUR 29272 EN, Úřad pro publikace Evropské unie, Lucemburk, 2018, ISBN 978-92-79-87946-3, doi:10.2760/780472, JRC110304 (zpráva je k dispozici na adrese <https://ec.europa.eu/jrc/en/publication/eur-scientific-and-technical-research-reports/assessment-second-national-energy-efficiency-action-plans-under-energy-efficiency-directive>) a Tsemekidi-Tzeiranaki et al., 2019. Analysis of the Annual Reports 2018 under the Energy Efficiency Directive (Analýza výročních zpráv za rok 2018 podle směrnice o energetické účinnosti). EUR 29667 EN, Úřad pro publikace Evropské unie, Lucemburk, 2019, ISBN 978-92-79-00173-7, doi:10.2760/22313, JRC 115238 (zpráva je k dispozici na adrese <http://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/bitstream/JRC115238/kjna29667enn.pdf>).

4. Objasnění

- Systémy povinného zvyšování energetické účinnosti a alternativní politická opatření jsou stejně platnými způsoby provedení směrnice o energetické účinnosti,
- úspory energie vyplývající z každého druhu politických opatření je třeba vypočítat v souladu s obecnými metodami a zásadami uvedenými v příloze V směrnice o energetické účinnosti,
- objasnění požadavku měření a ověřování a důležitosti výběru reprezentativního vzorku opatření ke zvyšování energetické účinnosti,
- členské státy mohou zřídit vnitrostátní fond pro energetickou účinnost v souladu s čl. 20 odst. 6 směrnice o energetické účinnosti, a to buď jako alternativní politické opatření, nebo jako součást systému povinného zvyšování energetické účinnosti, a mohou požadovat, aby povinné strany všechny své úspory nebo jejich část vložily jako příspěvek do tohoto fondu,
- objasnění požadavku adicionality (úspory energie by měly být nad rámec úspor, kterých by bylo v každém případě dosaženo i bez činnosti povinných nebo zúčastněných stran), včetně určitých faktorů – tzv. černých pasažérů, účinků na trh a dopadu stávajících politik,
- při výpočtu úspor energie se musí přihlížet k životnímu cyklu opatření a k míře, kterou úspory v čase klesají, a
- úspory energie vyplývající z technologií pro výrobu energie z obnovitelných zdrojů malého rozsahu instalovaných na budovách nebo v budovách mohou být způsobilé, jsou-li dodrženy požadavky přílohy V.

2. VÝPOČET ÚSPOR ENERGIE POŽADOVANÝCH PRO OBDOBÍ 2021–2030

Článek 7

Povinné úspory energie

1. Členské státy dosáhnou kumulativních úspor v konečném využití energie, které odpovídají alespoň:

a) ...

- b) novým každoročním úsporám od 1. ledna 2021 do 31. prosince 2030 ve výši 0,8 % roční konečné spotřeby energie, která se vypočte na základě průměru za poslední tři roky před 1. lednem 2019. Odchylně od tohoto požadavku dosáhnou Kypr a Malta nových každoročních úspor od 1. ledna 2021 do 31. prosince 2030 odpovídajících 0,24 % roční konečné spotřeby energie, která se vypočte na základě průměru za poslední tři roky před 1. lednem 2019.

Výše uvedené písmeno b) vyžaduje, aby členské státy dosáhly:

- kumulativních úspor v konečném využití energie (tj. celkové výše úspor energie) v letech 2021–2030 a
- nových každoročních úspor v tomto období (jejichž výše není stanovena).

Zatímco míra nových každoročních úspor energie v prvním období, po které povinnost platí (2014–2020), je pro všechny členské státy stejná (tj. 1,5 %), ve druhém období (2021–2030) tomu tak není, neboť Kypr a Malta musí dosáhnout kumulativních úspor v konečném využití energie, které odpovídají novým úsporám ve výši 0,24 % konečné spotřeby energie ⁽²⁾.

Vypočteného objemu kumulativních úspor v konečném využití energie (tj. celkových úspor energie za období 2021–2030) musí každý členský stát dosáhnout do 31. prosince 2030. Na rozdíl od prvního období, pro které povinnost platí, nelze toto množství snížit v důsledku jakékoli pružnosti použité členským státem ⁽³⁾.

Nových úspor odpovídajících 0,8 % (0,24 % pro Maltu a Kypr) roční konečné spotřeby energie ⁽⁴⁾ nemusejí členské státy dosáhnout v každém roce druhého období, po které povinnost platí. Současná pružnost, kdy mohou rozložit objem nových úspor na celé období, stále platí i pro druhé a následující období ⁽⁵⁾.

2.1. Výpočet kumulativních úspor v konečném využití energie požadovaných ve druhém období, po které povinnost platí

K tomu, aby mohl vypočítat objem kumulativních úspor v konečném využití energie požadovaných ve druhém období, po které povinnost platí, musí každý stát nejprve vypočítat průměrnou konečnou spotřebu energie ve třech letech předcházejících roku 2019 (tj. 2016–2018) ⁽⁶⁾.

Dalším krokem je vynásobit tento průměr 0,8 % (0,24 % v případě Kypru a Malty) ke stanovení odpovídajícího objemu „nových“ ročních úspor.

Příklad

Členský stát má spotřebu energie 102 milionů tun ropného ekvivalentu (Mtoe) v roce 2016, 98 Mtoe v roce 2017 a 100 Mtoe v roce 2018 — což dává tříletý průměr 100 Mtoe.

Minimální objem nových každoročních úspor pro výpočet kumulativních úspor v konečném využití energie (2021–2030) tedy činí 0,8 Mtoe (100 Mtoe × 0,8 %).

Členské státy poté mohou vypočítat požadavek na kumulativní objem úspor v konečném využití za celé období.

Příklad

Členský stát vypočítá, že jeho průměrná konečná spotřeba energie v letech 2016–2018 dosáhla 100 Mtoe. Celkové úspory v konečném využití energie vztahující se k roku 2021 by proto činily (100 × 0,8 % × 1) = 0,8 Mtoe.

Jelikož se požaduje dosáhnout kumulativních úspor v konečném využití energie, které odpovídají alespoň novým každoročním úsporám od roku 2021 do roku 2030, musí členský stát vypočítat nové úspory za každý následující rok až do roku 2030.

Celkový objem vypočtený za rok 2022 (100 × 0,8 % × 2) = kumulativní úspory v konečném využití energie ve výši 1,6 Mtoe (včetně nových úspor 0,8 Mtoe v roce 2022 (níže jsou vyznačeny šedou barvou)).

⁽²⁾ V čl. 2 bodu 3 směrnice o energetické účinnosti je „konečná spotřeba energie“ vymezena jako „veškerá energie dodávaná odvětvím průmyslu, dopravy, služeb, zemědělství a domácnostem. Tato spotřeba nezahrnuje dodávky do odvětví přeměny energie a odvětví energetiky“. „Konečné užití“ není ve směrnici o energetické účinnosti definováno, a tento pojem by proto měl být vykládán v souladu s mírou povinných úspor energie. Cílem čl. 7 odst. 1 prvního pododstavce písm. b) je snížit konečnou spotřebu energie snížením množství energie pro vlastní konečné využití fyzickými nebo právními osobami (není-li stanoveno jinak). Zvláštní podmínky jsou stanoveny pro úspory energie z obnovitelných zdrojů vyrobené na budovách nebo uvnitř budov (viz 43. bod odůvodnění směrnice o energetické účinnosti a oddíl 7.5 tohoto dokumentu).

⁽³⁾ Viz oddíl 3.

⁽⁴⁾ Která se vypočte na základě průměru za roky 2016–2018 (viz čl. 7 odst. 1 první pododstavec písm. b)).

⁽⁵⁾ Viz též oddíl 2.3.

⁽⁶⁾ Naproti tomu čl. 7 odst. 1 první pododstavec písm. a) se týká prodeje energie konečným zákazníkům jako základu pro stanovení výchozího scénáře pro výpočet za období 2014–2020 (viz SWD(2013) 451 final, s. 3).

Objemy za každý další následující rok až do roku 2030 se vypočtou stejným způsobem. Celkový objem kumulativních úspor v konečném využití energie požadovaných za desetileté období činí 44,0 Mtoe ($100 \times 0,8 \% \times 55$).

Rok	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	
Úspory v konečném využití energie (v Mtoe)										0,8	Celkové kumulativní úspory v konečném využití energie (do roku 2030)
									0,8	0,8	
								0,8	0,8	0,8	
							0,8	0,8	0,8	0,8	
						0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	
				0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	
			0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	
		0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	
		0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	
	Celkem (v Mtoe)	0,8	1,6	2,4	3,2	4,0	4,8	5,6	6,4	7,2	

⁽¹⁾ = $100 \times 0,8 \% \times 55$.

2.2. Soubor statistických údajů

2.2.1. Použití souboru údajů Eurostatu

Pro stanovení souborů statistických údajů, jež mají být použity za období 2021–2030, by členské státy měly použít soubor údajů Eurostatu, který je považován za standardní zdroj pro výpočet požadovaných objemů úspor (viz příloha III bod 1 písm. c) nařízení o správě).

V roce 2019 Eurostat zrevidoval energetickou bilanci na základě mezinárodních doporučení pro energetickou statistiku, která zveřejnila Statistická komise Organizace spojených národů⁽⁷⁾. Pro příspěvky členských států k energetické účinnosti a jejich povinné úspory energie zavedl zvláštní kategorii „konečná spotřeba energie (Evropa 2020–2030)“⁽⁸⁾ (kód FEC2020-2030). Tato kategorie obsahuje prvky požadované v čl. 7 odst. 1 prvním pododstavci písm. b) směrnice o energetické účinnosti, které by členské státy měly používat pro účely povinných úspor energie⁽⁹⁾.

Tato nová kategorie obsahuje následující aritmetické definice, vycházející z posledních změn nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1099/2008⁽¹⁰⁾:

Konečná spotřeba energie (Evropa 2020–2030) [Všechny produkty celkem] =

Konečná spotřeba energie [Všechny produkty celkem]

– Konečná spotřeba energie [Teplo z okolního prostředí (tepelná čerpadla)]

+ Mezinárodní letecká doprava [Všechny produkty celkem]

⁽⁷⁾ <https://unstats.un.org/unsd/energy/ires/>

⁽⁸⁾ <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/10186/6246844/Eurobase-changes-energy.pdf> (viz s. 25).

⁽⁹⁾ Revidovaná metodika Eurostatu je popsána na:

<https://ec.europa.eu/eurostat/documents/10186/6246844/Eurobase-changes-energy.pdf>

⁽¹⁰⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1099/2008 ze dne 22. října 2008 o energetické statistice (Úř. věst. L 304, 14.11.2008, s. 1).

- + Vstupy pro přeměnu energie: Vysoké pece [Všechny produkty celkem]
- Výstupy z přeměny energie: Vysoké pece [Všechny produkty celkem]
- + Odvětví energetiky: Vysoké pece [Tuhá fosilní paliva]
- + Odvětví energetiky: Vysoké pece [Vyrobené plyny]
- + Odvětví energetiky: Vysoké pece [Rašelina a rašelinové produkty]
- + Odvětví energetiky: Vysoké pece [Ropné břidlice a ropné písky]
- + Odvětví energetiky: Vysoké pece [Ropa a ropné produkty]
- + Odvětví energetiky: Vysoké pece [Zemní plyn]

2.2.2. Využití alternativních statistických zdrojů a odborných odhadů

Členské státy mohou využít alternativní statistické zdroje, ale jejich použití a veškeré rozdíly ve výsledných veličinách musí vysvětlit a odůvodnit ve svém oznámení Komisi (viz příloha III bod 1 písm. c) nařízení o správě).

Jestliže údaje za některé roky v době, kdy členské státy musí podat zprávu, nejsou k dispozici, mohou použít odborné odhady (a opět je odůvodnit v oznámení). Pokud se při zpřístupnění oficiálních údajů ukáže, že existují významné rozdíly mezi odhadovanými a skutečnými údaji, musí se objem úspor upravit podle skutečných údajů.

Doporučuje se, aby členské státy upravily odhady podle oficiálních údajů co nejdříve v rámci správního mechanismu, prostřednictvím příštího podání nebo povinného podávání zpráv podle nařízení o správě (např. v rámci aktualizace vnitrostátního plánu v oblasti energetiky a klimatu do 30. června 2023 podle čl. 14 odst. 1 uvedeného nařízení).

2.2.3. Energie spotřebovaná v dopravě

Aniž je dotčen čl. 7 odst. 2 písm. b) směrnice o energetické účinnosti⁽¹⁾, členské státy ze svého výpočtu výchozí úrovně pro druhé období, po které povinnosti platí, a pro následující období již nemohou vyjmout konečnou energetickou spotřebu v dopravě.

2.2.4. Energie vyrobená pro své vlastní konečné využití

Zatímco kumulativní úspory v konečném využití energie v prvním období, po které povinnost platí, jsou založeny na „prodeji energie konečným zákazníkům“, směrnice o energetické účinnosti záměrně mění základ pro druhé a následující období na „konečnou spotřebu energie“.

V důsledku toho musí členské státy do výpočtu výchozí úrovně pro toto období zahrnout i energii vyráběnou pro své vlastní konečné využití (např. elektřinu vyrobenou fotovoltaickými systémy, teplo vyrobené solárními tepelnými kolektory nebo kombinovaným spalováním odpadů v průmyslu).

Kategorie Eurostatu „konečná spotřeba energie“ (kód B 101700⁽¹²⁾), platná v době, kdy se dojednává a přijímala směrnice o energetické účinnosti, obsahovala některé obnovitelné zdroje relevantní pro využití malého rozsahu na budovách nebo v budovách (solární energii včetně solární fotovoltaické a solární tepelné energie, větrnou energii, pevnou biomasu, bioplyn a kapalné biosložky⁽¹³⁾). Teplo z okolního prostředí, např. používané v tepelných čerpadlech, do kategorie „konečná spotřeba energie“ zahrnuto nebylo. S cílem zajistit, aby povinné úspory energie podle čl. 7 odst. 1 směrnice o energetické účinnosti, jak byly dohodnuty spolunormotvůrci, nebyly revizí energetických bilancí změněny, Eurostat pro účely energetické účinnosti zavedl a zveřejňuje zvláštní kategorii „konečná spotřeba energie (Evropa 2020–2030)“ (kód FEC2020-2030), která i nadále, a to až do roku 2030, vylučuje z této kategorie teplo z okolního prostředí⁽¹⁴⁾.

⁽¹⁾ Viz oddíly 3.2 a 3.4.

⁽¹²⁾ „Celková spotřeba energie pro všechna energetická využití“.

⁽¹³⁾ „Konečná spotřeba energie“, jak je vymezena v nařízení (ES) č. 1099/2008.

⁽¹⁴⁾ Viz oddíl 2.2.1. Nová metodika Eurostatu je popsána na:

<https://ec.europa.eu/eurostat/documents/10186/6246844/Eurobase-changes-energy.pdf>

Příloha III bod 1 písm. c) směrnice o správě vyžaduje, aby byl jako standardní zdroj používán soubor údajů Eurostatu, avšak členské státy musí zohlednit i všechny údaje dostupné na vnitrostátní úrovni. Pokud se tyto údaje od údajů Eurostatu liší, musí členské státy citovat své vnitrostátní zdroje, jsou-li přesnější. Tyto údaje musí zahrnout do svého výchozího scénáře pro výpočet, oznámit je ve svých vnitrostátních plánech v oblasti energie a klimatu a vysvětlit, které zdroje údajů byly využity, včetně všech dalších oficiálních nebo odhadnutelných objemů konečné spotřeby energie, na které se soubor údajů Eurostatu nevztahuje.

2.3. Rozložení úspor energie na období 2021–2030

Ustanovení čl. 7 odst. 1 posledního pododstavce směrnice o energetické účinnosti stanoví požadavek, že členské státy „rozhodnou, jak má být vypočtené množství nových úspor rozvrženo v průběhu [každého období, po které povinnost platí], za podmínky, že ke konci každého období, po které povinnost platí, je dosaženo požadovaných celkových kumulativních úspor v konečném využití energie“.

Příklady

Jeden členský stát by si mohl zvolit lineární růst úspor v čase; jiný by se mohl rozhodnout, že začne později, ale že bude vyžadovat vyšší úspory uprostřed/ke konci druhého období, po které povinnost platí.

Jiný členský stát se může rozhodnout, že požadovaný objem kumulativních úspor v konečném využití energie (např. 44,0 Mtoe) rozloží tak, jak je uvedeno níže, dokud nebude dosaženo kumulativního objemu požadovaných úspor v období od roku 2021 do roku 2030 (za předpokladu, že všechna opatření mají trvalé účinky, které zajistí každoroční úsporu alespoň do roku 2030):

Rok	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	
Úspory v konečném využití energie (v Mtoe)										0,8	Celkové kumulativní úspory v konečném využití energie (do roku 2030)
									1,1	1,1	
								0,5	0,6	0,6	
							0,7	0,7	0,7	0,7	
						0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	
					0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	
				1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	
			1,2	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2	
		0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	
		0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	
Celkem (v Mtoe)	0,4	1,3	2,5	3,5	4,3	4,9	5,6	6,1	7,3	8,1	44

Jestliže členský stát stanoví nebo zachová systém povinného zvyšování energetické účinnosti, není povinen podat zprávu o tom, jak toto úsilí rozloží na období, po které povinnost platí. Doporučuje se však, aby členské státy stanovily, jak to učiní, a podaly o tom zprávu. Podle přílohy III bodu 3.1 písm. b) nařízení o správě musí členské státy oznámit očekávaný kumulativní a roční objem úspor a dobu trvání jejich systémů.

Členské státy, které stanoví nebo zachovají alternativní politická opatření podle článku 7b směrnice o energetické účinnosti a/nebo vnitrostátní fond pro energetickou účinnost podle čl. 20 odst. 6 směrnice o energetické účinnosti, mohou rozložit požadované kumulativní úspory v konečném využití energie na druhé období, po které povinnost platí, zcela dle svého uvážení. Mohou, ale nejsou povinny zavést dílčí období, která nemusí být stejně dlouhá. Příloha III část 3.2 písm. c) nařízení o správě však vyžaduje, aby členské státy oznámily „očekávaný celkový kumulativní a roční objem úspor na každé opatření, případně objem úspor energie za kterékoli dílčí období“.

3. JINÉ ZPŮSOBY VÝPOČTU POVINNÝCH ÚSPOR

3.1. **Důvody a rozsah**

Možnosti uvedené v čl. 7 odst. 2 směrnice o energetické účinnosti se netýkají povinných úspor energie podle čl. 7 odst. 1 prvního pododstavce písm. b) směrnice o energetické účinnosti. Ustanovení čl. 7 odst. 2 a 4 směrnice o energetické účinnosti dovolují členským státům použít různé metody výpočtu (např. s cílem zohlednit určité vnitrostátní okolnosti), ale nesmí to vést ke snížení požadovaného objemu úspor energie, tj. členské státy musí zajistit, že výpočet podle jedné nebo více metod uvedených v čl. 7 odst. 2 směrnice o energetické účinnosti povede ke stejným minimálním kumulativním úsporám energie, které jsou požadovány podle čl. 7 odst. 1 prvního pododstavce písm. b) směrnice o energetické účinnosti.

Pokud jde tedy o období 2021–2030, ať již členské státy využijí možností podle čl. 7 odst. 2 a 4 směrnice o energetické účinnosti, či nikoli, musí zajistit, že do 31. prosince 2030 bude dosaženo požadovaného objemu kumulativních úspor v konečném využití energie odpovídajícího novým každoročním úsporám alespoň ve výši 0,8 %⁽¹⁵⁾. Aby se zajistilo, že pružnost uplatněná v souladu s čl. 7 odst. 2 a 4 směrnice o energetické účinnosti nesníží vypočtený minimální čistý objem nových úspor energie, jehož má být během daného období dosaženo v konečné spotřebě energie, musí být míra vlastních každoročních úspor členských států proto vyšší než míra vlastních každoročních úspor požadovaná pro dosažení kumulativních úspor energie stanovených v čl. 7 odst. 1 prvním pododstavci písm. b) směrnice o energetické účinnosti⁽¹⁶⁾. Členské státy nejsou povinny využít možností uvedených v čl. 7 odst. 2 směrnice o energetické účinnosti.

3.2. **Možnosti podle čl. 7 odst. 2 směrnice o energetické účinnosti**

Ustanovení čl. 7 odst. 2 směrnice o energetické účinnosti umožňuje členským státům vypočítat požadovaný objem úspor energie takto:

- uplatněním roční míry úspor z prodeje energie konečným zákazníkům nebo z konečné spotřeby energie, která se vypočte na základě průměrného prodeje nebo průměrné spotřeby za roky 2016–2018, a/nebo
- částečným nebo úplným vynětím energie spotřebované v dopravě z výchozího scénáře pro výpočet, a/nebo
- využitím některé z možností stanovených v čl. 7 odst. 4 směrnice o energetické účinnosti.

3.3. **Vlastní roční míra úspor a výchozí scénář pro výpočet**

Pokud členské státy využijí jednu nebo více těchto možností, čl. 7 odst. 3 směrnice o energetické účinnosti vyžaduje, aby stanovily:

- svou vlastní roční míru úspor – ta se použije při výpočtu jejich kumulativních úspor v konečném využití energie a zajistí, aby požadované úspory nebyly nižší než míra stanovená podle čl. 7 odst. 1 prvního pododstavce písm. b), a
- svůj vlastní výchozí scénář pro výpočet, z něhož lze zčásti či zcela vyjmout energii spotřebovanou v dopravě⁽¹⁷⁾.

Toto se provede spolu⁽¹⁸⁾ s výpočty roční míry nových úspor energie a kumulativních úspor v ročním využití energie podle čl. 7 odst. 1 prvního pododstavce písm. b) směrnice o energetické účinnosti.

Podle čl. 7 odst. 5 druhého pododstavce směrnice o energetické účinnosti členské státy bez ohledu na to, zda zčásti nebo zcela vyjmou energii spotřebovanou v dopravě ze svých výchozích scénářů pro výpočet nebo zda využijí některou z možností uvedených v čl. 7 odst. 4 směrnice o energetické účinnosti, zajistí, aby vypočtený čistý objem nových úspor, jichž má být dosaženo při konečné spotřebě energie v období 2021–2030, nebyl nižší než objem vyplývající z uplatnění roční míry úspor podle čl. 7 odst. 1 prvního pododstavce písm. b), tj. 0,8 % (pro Kypr a Maltu 0,24 %).

3.4. **Možnosti podle čl. 7 odst. 4 směrnice o energetické účinnosti**

Pro období 2021–2030 mohou členské státy využít jedné nebo více těchto možností (čl. 7 odst. 4 směrnice o energetické účinnosti):

- b) úplné nebo částečné vynětí odvětví zapojených do systému EU pro obchodování s emisemi;
- c) započítání určitých úspor energie z odvětví přeměny a přenosu či přepravy energie;

⁽¹⁵⁾ 0,24 % pro Kypr a Maltu.

⁽¹⁶⁾ Viz dodatek I a oddíly 3.2, 3.3 a 3.4.

⁽¹⁷⁾ Viz dodatek I.

⁽¹⁸⁾ Viz příloha III bod 2 nařízení o správě.

- d) započítání úspor energie z dřívějších opatření zavedených po skončení roku 2008, jež přinášejí úspory i po roce 2020;
- e) započítání úspor energie z individuálních opatření realizovaných od počátku roku 2018 do konce roku 2020, jež přinášejí úspory i po roce 2020;
- f) vynětí 30 % energie vyrobené na budovách nebo uvnitř budov pro vlastní potřebu v důsledku politických opatření podporujících nové instalace technologií pro výrobu energie z obnovitelných zdrojů a
- g) započítání určitých úspor energie, které převyšují povinné úspory energie za období 2014–2020.

Podle čl. 7 odst. 5 písm. b) směrnice o energetické účinnosti lze tyto možnosti započítat pouze do „objemu úspor energie vypočítaného podle čl. 7 odst. 2 a 3“ a „nesmějí v součtu představovat více než 35 %“ tohoto objemu.

Zásadní je, že tyto varianty nelze použít ke snížení celkového objemu kumulativních úspor v konečném využití energie požadovaných podle čl. 7 odst. 1 prvního pododstavce písm. b) směrnice o energetické účinnosti. Jinými slovy, členské státy bez ohledu na to, zda ze svých výchozích scénářů pro výpočet zcela nebo zčásti vyjmou energii spotřebovanou v dopravě nebo zda využijí některou z uvedených možností, musí zajistit, aby vypočtený čistý objem nových úspor, jichž má být dosaženo při konečné spotřebě energie v období 2021–2030, nebyl nižší než objem vyplývající z uplatnění roční míry úspor podle čl. 7 odst. 1 prvního pododstavce písm. b) směrnice o energetické účinnosti⁽¹⁹⁾. K zajištění toho čl. 7 odst. 5 směrnice o energetické účinnosti od členských států vyžaduje, aby vypočítaly dopad svého rozhodnutí využít jednu nebo více možností v uvedeném období⁽²⁰⁾.

Možnosti uvedené v čl. 7 odst. 4 písm. b) a f) mohou být použity pouze pro výpočet vlastní výchozí úrovně podle čl. 7 odst. 2 a 3 směrnice o energetické účinnosti. Tyto objemy lze z tohoto výpočtu odečíst (při dodržení stanovených omezení).

Varianty uvedené v písmenech c), d), e) a g) se týkají úspor energie a lze je započítat pouze do vypočteného objemu úspor požadovaných podle čl. 7 odst. 2 a 3 směrnice o energetické účinnosti. Nelze jich tedy využít ke snížení úrovně povinných úspor energie podle čl. 7 odst. 1 prvního pododstavce písm. b), ale mohou být použity k tomu, aby tuto úroveň pomohly splnit.

3.4.1. O možnostech podrobněji

3.4.1.1. Plné nebo částečné vynětí odvětví zapojených do systému obchodování s emisemi (čl. 7 odst. 4 písm. b))

Pokud členský stát použije pouze variantu plného nebo částečného vynětí prodeje energie spotřebované v odvětví zapojeném do systému obchodování s emisemi (čl. 7 odst. 4 písm. b) směrnice o energetické účinnosti), musí stanovit, jaké množství dodané nebo prodané energie se spotřebovává na tyto průmyslové činnosti. Výpočet je založen na energii spotřebované pro činnosti uvedené v příloze I směrnice o systémech obchodování s emisemi⁽²¹⁾.

Od tohoto množství se poté odečte energie spotřebovaná na „energetické činnosti“ vyjmenované v uvedené příloze (zařízení spalující paliva se jmenovitým tepelným příkonem vyšším než 20 MW jiná než zařízení pro spalování nebezpečného nebo komunálního odpadu, rafinérie minerálních olejů a koksárny) a energie spotřebovaná v letectví⁽²²⁾.

⁽¹⁹⁾ V mezích stanovených v čl. 7 odst. 5 druhém pododstavci.

⁽²⁰⁾ Viz oddíl 9.

⁽²¹⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/87/ES ze dne 13. října 2003 o vytvoření systému pro obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů ve Společenství ve znění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/29/ES ze dne 23. dubna 2009 a o změně směrnice Rady 96/61/ES (Úř. věst. L 275, 25.10.2003, s. 32).

⁽²²⁾ Alternativně by pro stanovení množství energie spotřebované v odvětvích, jež nejsou zapojena do systému obchodování s emisemi, bylo možné vykazovaný údaj o konečném využití energie pro příslušné průmyslové odvětví vynásobit poměrem emisí skleníkových plynů pocházejících z odvětví zapojených do systému obchodování s emisemi a emisí skleníkových plynů z odvětví, které do tohoto systému zapojeny nejsou, vykazovaných v inventurách skleníkových plynů.

3.4.1.2. Úspory energie z odvětví přeměny a přenosu či přepravy energie (čl. 7 odst. 4 písm. c))

Ustanovení čl. 7 odst. 4 písm. c) směrnice o energetické účinnosti umožňuje členským státům započítat do objemu úspor energie vypočtených v souladu s čl. 7 odst. 2 a 3 směrnice o energetické účinnosti úspory energie dosažené v odvětvích přeměny, distribuce a přenosu či přepravy energie, včetně infrastruktury pro účinné ústřední vytápění a chlazení, vyplývající z provedení požadavků uvedených v čl. 14 odst. 4 a odst. 5 písm. b) a čl. 15 odst. 1 až 6 a 9⁽²³⁾.

3.4.1.3. Úspory energie z individuálních opatření nově zavedených od 31. prosince 2008 (čl. 7 odst. 4 písm. d))

Pokud členský stát započítá do objemu povinných úspor energie vypočtených v souladu s čl. 7 odst. 2 a 3 směrnice o energetické účinnosti úspory energie dosažené v důsledku individuálních opatření nově zavedených od 31. prosince 2008, musí dopad těchto opatření pokračovat i v roce 2020 ve vztahu k období 2021–2030, tj. musí vést k novým úsporám energie po 31. prosinci 2020. Ustanovení čl. 2 bodu 19 směrnice o energetické účinnosti definuje „*individuální opatření*“ jako opatření, jehož výsledkem je ověřitelné a měřitelné nebo odhadnutelné zvýšení energetické účinnosti a které je přijato v důsledku politického opatření. Kromě toho musí být úspory energie změřené a ověřené.

3.4.1.4. Individuální opatření realizovaná od počátku roku 2018 do konce roku 2020 (čl. 7 odst. 4 písm. e))

Podle čl. 7 odst. 4 písm. e) směrnice o energetické účinnosti může členský stát do objemu úspor vypočtených v souladu s čl. 7 odst. 2 a 3 směrnice o energetické účinnosti započítat úspory energie, jež vyplývají z politických opatření, pokud prokáže, že tato opatření vedla k individuálním opatřením, která jsou realizována v době od 1. ledna 2018 do 31. prosince 2020 a přinesou úspory energie i po tomto datu.

Zatímco čl. 7 odst. 4 písm. d) směrnice o energetické účinnosti se vztahuje na provádění individuálních opatření v době od 31. prosince 2008 do 31. prosince 2013, je čl. 7 odst. 4 písm. e) použitelný pouze na individuální opatření prováděná v době od 1. ledna 2018 do 31. prosince 2020. Tento rozdíl je důležitý tam, kde členské státy posuzují životní cyklus v délce až 21 let u opatření provedených v roce 2008, respektive životní cyklus v délce až 12 let u opatření provedených v roce 2018. V praxi to znamená, že první případ je relevantní např. pro opatření s dlouhým životním cyklem, jako je izolace obvodového pláště budovy.

3.4.1.5. Energie vyrobená na budovách nebo uvnitř budov pro vlastní potřebu z nově instalovaných technologií pro výrobu energie z obnovitelných zdrojů (čl. 7 odst. 4 písm. f))

Tato možnost dovoluje členským státům vyjmout z výpočtu povinných úspor energie podle čl. 7 odst. 2 a 3 směrnice o energetické účinnosti ověřitelné množství energie vyrobené pro vlastní potřebu novými zařízeními pro výrobu energie z obnovitelných zdrojů na budovách nebo uvnitř budov.

Její využití je omezeno ve třech ohledech:

- z výpočtu výchozí úrovně lze vyjmout nanejvýš 30 % energie vyrobené pro vlastní potřebu novými zařízeními pro výrobu energie z obnovitelných zdrojů na budovách nebo uvnitř budov,
- toto nesmí vést ke snížení množství vypočteného podle čl. 7 odst. 2 a 3 směrnice o energetické účinnosti o více než 35 % a
- množství takové energie nesmí být vyňato z výpočtu povinných úspor podle čl. 7 odst. 1 prvního pododstavce písm. b) směrnice o energetické účinnosti.

Příloha V směrnice o energetické účinnosti v bodě 2 písm. e) stanoví, jakým způsobem lze úspory energie vyplývající z opatření na podporu instalace technologií pro výrobu energie z obnovitelných zdrojů malého rozsahu na budovách nebo v budovách započítat do úspor požadovaných podle čl. 7 odst. 1 směrnice o energetické účinnosti⁽²⁴⁾. Toto nepodléhá množstevním omezením.

⁽²³⁾ Viz oddíl 9.

⁽²⁴⁾ Viz oddíl 7.5 a dodatek X.

Jelikož se čl. 7 odst. 4 písm. f) směrnice o energetické účinnosti vztahuje na „ověřitelné množství energie vyrobené na budovách nebo uvnitř budov pro vlastní potřebu“⁽²⁵⁾ (a nikoli na množství skutečně spotřebované), musí členské státy určit a ověřit množství energie z obnovitelných zdrojů (v ktoe, MW nebo ekvivalentu), jež bude vyrobeno na budovách pro vlastní potřebu v důsledku politik, jež podporují nové instalace v období 2021–2030. Jelikož toto ustanovení odkazuje na „ověřitelné množství“, může tento výpočet zohlednit odhadovaný průměrný objem energie z obnovitelných zdrojů, který má být vyroben pro vlastní potřebu v období 2021–2030 pouze z jednotek instalovaných na budovách nebo uvnitř budov po 31. prosinci 2020.

Ustanovení čl. 21 písm. b) bodu 3 nařízení o správě vyžaduje, aby členské státy zahrnuly informace o provádění vnitrostátních systémů povinného zvyšování energetické účinnosti do svých integrovaných vnitrostátních zpráv o pokroku v oblasti energetiky a klimatu. Od 15. března 2021 (a poté každé dva roky) by proto měly poskytovat informace o skutečném množství energie vyrobené na budovách nebo uvnitř budov pro vlastní potřebu z nově instalovaných technologií pro výrobu energie z obnovitelných zdrojů.

Orientační a nikoli vyčerpávající příklad

Z níže uvedených tabulek vyplývá, jaké množství energie lze (z demonstrativního seznamu technologií) vyjmout z výpočtu povinných úspor energie. Například instalace soupravy solárního termického zařízení a plynového kotle by mohla vést k výrobě 1 000 kWh energie z obnovitelných zdrojů, z čehož by bylo možné z výpočtu vyjmout 30 % (300 kWh) (pokud toto množství není vyšší než 35 % požadovaných úspor).

Typ technologie	Konečná spotřeba energie (kWh)	Podíl energie z obnovitelných zdrojů vyrobené na budovách (%)	Výroba, kterou lze zohlednit pro snížení cíle úspor (kWh)	30 %, jež lze vyjmout z povinných úspor (kWh)
1) Plynový kondenzační kotel	10 526	0	0	
2) Kondenzační kotel na dřevo	10 870	100	10 870	3 261
3) Tepelné čerpadlo (s elektřinou z rozvodné sítě)	2 857	0	0	
4) Souprava solárního termického zařízení a plynového kotle	10 474	~ 10	1 000	300
solární-termické zařízení	1 000	100	1 000	300
plynový kondenzační kotel	9 474	0	0	
5) Fotovoltaické zařízení	3 500	100	3 500	1 050

3.4.1.6. Úspory energie, které převyšují povinné úspory energie za první období, po které povinnost platí (čl. 7 odst. 4 písm. g))

Členské státy mohou do výpočtu podle čl. 7 odst. 2 a 3 směrnice o energetické účinnosti započítat úspory energie, které převyšují povinné úspory energie za první období, po které povinnost platí (2014–2020), za předpokladu, že:

- vyplynuly z individuálních opatření v rámci systému povinného zvyšování energetické účinnosti nebo v rámci alternativních politických opatření a

⁽²⁵⁾ Směrnice o energetické účinnosti nestanoví definici „energie vyrobené na budovách nebo uvnitř budov pro vlastní potřebu“. Tento pojem by však měl být chápán jako konečný zákazník provozující zařízení na vlastní budově nebo uvnitř vlastní budovy, jak je definována v čl. 2 odst. 1 směrnice 2010/31/EU o energetické náročnosti budov, který vyrábí energii z obnovitelných zdrojů pro svou vlastní spotřebu a který může ukládat energii z obnovitelných zdrojů, kterou sám vyrobil, ve vlastních prostorách umístěných ve vymezených hranicích. Pojem „energie vyrobená na budovách nebo uvnitř budov pro vlastní potřebu“ vylučuje energii vlastní výroby prodávanou nebo vrácenou zpět do sítě. V případě samospotřebitelů, kteří nejsou domácnostmi, tento pojem navíc vylučuje výrobu energie představující hlavní obchodní nebo profesní činnost.

— členský stát oznámil příslušná politická opatření ve svém vnitrostátním akčním plánu energetické účinnosti a vykázal je ve své zprávě o pokroku podle čl. 24 odst. 2⁽²⁶⁾.

4. VOLBA POLITICKÝCH OPATŘENÍ K DOSAŽENÍ POŽADOVANÉHO OBJEMU KUMULATIVNÍCH ÚSPOR V KONEČNÉM VYUŽITÍ ENERGIE

Podle čl. 7 odst. 10 směrnice o energetické účinnosti musí členské státy dosáhnout požadovaných kumulativních úspor v konečném využití energie:

- zavedením systému povinného zvyšování energetické účinnosti,
- přijetím alternativních politických opatření nebo
- kombinací výše uvedených druhů opatření.

Článek 7 směrnice o energetické účinnosti objasňuje, že jsou systémy povinného zvyšování energetické účinnosti a alternativní politická opatření v tomto ohledu platné stejnou měrou. Členské státy mají značnou flexibilitu a široký prostor pro uvážení zvolit si z různých druhů systémů takový systém, který je pro jejich konkrétní situaci a okolnosti nejvhodnější⁽²⁷⁾.

Ustanovení čl. 7a odst. 1 a čl. 7b odst. 1 směrnice o energetické účinnosti vyžadují, aby veškerá politická opatření byla navržena za účelem splnění povinných úspor energie podle čl. 7 odst. 1 směrnice o energetické účinnosti a aby byla způsobilá přispívat k „úsporám v konečném využití energie“, které jsou „u konečných zákazníků“. Není však na škodu, jestliže určité politické opatření řeší také jiné úkoly a cíle (např. v rámci politik týkajících se energie řešit potřebu zachovat, chránit a zlepšovat kvalitu životního prostředí nebo podporovat uvážlivé a racionální využívání přírodních zdrojů).

Ustanovení čl. 2 bodu 18 směrnice o energetické účinnosti definuje „politické opatření“ jako regulační, finanční, daňový, dobrovolný nástroj nebo nástroj pro poskytování informací oficiálně zřízený a prováděný v členském státě s cílem vytvořit podpůrný rámec, požadavek nebo pobídku pro účastníky trhu, aby poskytovali a kupovali energetické služby a přijímali další opatření ke zvýšení energetické účinnosti. Politická opatření, která mají podporovat pouze jiné politické cíle než energetickou účinnost a která jsou navržena pouze k poskytování nebo nákupu energetických služeb nebo která vyvolávají úspory v konečném využití, jež nejsou dosaženy u konečných spotřebitelů, by nebylo možné považovat za způsobilá podle článku 7 směrnice o energetické účinnosti. Členské státy v každém případě budou muset opatření pečlivě posoudit a prokázat, že úspory energie lze přímo připsat těmto opatřením.

Ať už se členský stát rozhodne použít systém povinného zvyšování energetické účinnosti nebo přijmout alternativní politická opatření, musí zajistit, aby tato politická opatření byla způsobilá dosáhnout požadovaných kumulativních úspor v konečném využití energie do 31. prosince 2030 (nebo v následujícím období úspor podle toho, kdy jsou opatření stanovená).

Při stanovení politických opatření je relevantní následující neúplný seznam definic (v pozměněné směrnici o energetické účinnosti zůstávají beze změny).

Článek 2 směrnice o energetické účinnosti:

- „4) ‚energetickou účinností‘ [se rozumí] poměr výstupu ve formě výkonu, služby, zboží nebo energie k množství vstupní energie;
- 5) ‚úsporami energie‘ [se rozumí] množství ušetřené energie určené měřením nebo odhadem spotřeby před provedením jednoho či více opatření ke zvýšení energetické účinnosti a po něm, při zajištění normalizace vnějších podmínek, které spotřebu energie ovlivňují;
- 6) ‚zvýšením energetické účinnosti‘ [se rozumí] nárůst energetické účinnosti v důsledku technologických či ekonomických změn nebo v důsledku změn v lidském chování;“

⁽²⁶⁾ Opatření proto musela být oznámena do 30. dubna 2017, neboť čl. 24 odst. 2 byl dne 24. prosince 2018 v souladu s čl. 54 odst. 3 písm. b) a článkem 59 nařízení o správě zrušen.

⁽²⁷⁾ Rozsudek Soudního dvora ze dne 7. srpna 2018 ve věci C-561/16 *Saras Energía* (ECLI:EU:C:2018:633, bod 35) odkazující obdobně na rozsudek ze dne 26. září 2013 ve věci C-195/12 *IBV & Cie* (ECLI:EU:C:2013:598, body 62 a 70).

- „14) ‚povinnou stranou‘ [se rozumí] distributor energie nebo maloobchodní prodejce energie, na kterého se vztahují vnitrostátní systémy povinného zvyšování energetické účinnosti podle článku 7;
- 15) ‚pověřenou stranou‘ [se rozumí] právnická osoba pověřená vládou nebo jiným veřejným subjektem vytvořením, řízením nebo provozem finančního systému jménem vlády nebo jiného veřejného subjektu;
- 16) ‚zúčastněnou stranou‘ [se rozumí] podnik nebo veřejný subjekt, který se zavázal splnit určité cíle podle dobrovolné dohody, nebo na který se vztahuje vnitrostátní regulační politický nástroj;
- 17) ‚prováděcím veřejným orgánem‘ [se rozumí] veřejnoprávní subjekt, který odpovídá za provádění nebo monitorování zdanění energie a emisí CO₂, finanční systémy a nástroje, daňové pobídky, standardy a normy, označování energetické účinnosti štítky, odbornou přípravu a vzdělávání;
- 18) ‚politickým opatřením‘ [se rozumí] regulační, finanční, daňový, dobrovolný nástroj nebo nástroj pro poskytování informací oficiálně zřízený a prováděný v členském státě s cílem vytvořit podpůrný rámec, požadavek nebo pobídku pro účastníky trhu, aby poskytovali a kupovali energetické služby a přijímali další opatření ke zvýšení energetické účinnosti;
- 19) ‚individuálním opatřením‘ [se rozumí] opatření, jehož výsledkem je ověřitelné a měřitelné nebo odhadnutelné zvýšení energetické účinnosti a které je přijato v důsledku politického opatření;
- 20) ‚distributorem energie‘ [se rozumí] fyzická nebo právnická osoba, včetně provozovatelů distribučního systému, jež odpovídá za přepravu energie s ohledem na její dodání konečným zákazníkům nebo distribučním místům, která energii konečným zákazníkům prodává;
- 21) ‚provozovatelem distribuční soustavy‘ [se rozumí] ‚provozovatel distribuční soustavy‘ podle definice ve směrnici 2009/72/ES a ve směrnici 2009/73/ES;
- 22) ‚maloobchodním prodejcem energie‘ [se rozumí] fyzická nebo právnická osoba, která se zabývá prodejem energie konečným zákazníkům;
- 23) ‚konečným zákazníkem‘ [se rozumí] fyzická nebo právnická osoba, jež nakupuje energii pro své vlastní konečné využití;
- 24) ‚poskytovatelem energetických služeb‘ [se rozumí] fyzická nebo právnická osoba, která dodává energetické služby nebo provádí jiná opatření ke zvýšení energetické účinnosti zařízení konečného zákazníka či v rámci jeho budovy;“

Pro účely čl. 7 odst. 10 směrnice o energetické účinnosti mohou členské státy započítat úspory energie vyplývající z politických opatření nově přijatých v období 2021–2030. Mohou také započítat úspory energie pocházející z politických opatření přijatých v období 2014–2020 (nebo před ním), pokud tato opatření splňují požadavky uvedené v člincích 7, 7a nebo 7b směrnice o energetické účinnosti.

Členské státy mohou započítat úspory vyplývající z opatření přijatých do 31. prosince 2020 nebo později, avšak pouze pokud tato opatření vedou k novým individuálním opatřením, která jsou realizována po 31. prosinci 2020 a před 31. prosincem 2030.

Příklady opatření a úspor

V roce 2010 byl zaveden program finanční podpory pro energetickou renovaci budov. Dokud zůstává zaveden a vede k novým renovacím v příslušném období, úspory energie vyplývající z nových renovací lze započítat do úspor požadovaných ve druhém období, po které povinnost platí.

Před rokem 2021 byla stanovena daň z pohonných hmot s cílem podnítit úspory v důsledku změny chování a zlepšit účinnost dopravy. Dokud zůstává zavedena a účinky na chování jsou měřitelné a ověřitelné s ohledem na pružnost cen v poslední době, lze úspory energie vyplývající z tohoto opatření započítat do úspor požadovaných ve druhém období, po které povinnost platí.

4.1. Systémy povinného zvyšování energetické účinnosti

Hlavním důvodem rozhodnutí provádět systém povinného zvyšování energetické účinnosti za účelem dosažení kumulativních úspor v konečném využití energie požadovaných podle čl. 7 odst. 1 prvního pododstavce směrnice o energetické účinnosti může být to, že dodavatelé energie, maloobchodníci a distributoři se nacházejí v nejlepší pozici pro identifikaci úspor energií u svých zákazníků a budou schopni dosáhnout úspor energie v obchodních modelech pro energetické služby. V tomto případě musí členské státy určit jednu nebo více povinných stran na vnitrostátní úrovni⁽²⁸⁾, od nichž se vyžaduje dosáhnout úspor energie u konečných zákazníků⁽²⁹⁾. Určení povinné strany musí vycházet z objektivních a nediskriminačních kritérií, která stanoví čl. 7a odst. 2 směrnice o energetické účinnosti.

Při určení povinných stran v rámci systému povinného zvyšování energetické účinnosti by členské státy měly zohlednit rozsudek Evropského soudního dvora ve věci C-561/16. Soudní dvůr dospěl k závěru, že členské státy mohou uložit „povinnosti v oblasti energetické účinnosti pouze některým podnikům působícím v odvětví energetiky, a to za předpokladu, že se označení těchto podniků za povinné strany zakládá na výslovně uvedených objektivních a nediskriminačních kritériích, což přísluší ověřit předkládajícímu soudu“⁽³⁰⁾.

Členské státy kromě toho musí stanovit objem úspor energie, kterého má dosáhnout každá z (nebo každá podskupina) povinných stran. Tyto objemy musí být poté přiděleny každé z povinných stran, aby bylo možné kontrolovat, že své povinnosti splnila.

Ustanovení čl. 7a odst. 4 umožňuje členským státům vyjádřit objem úspor energie vyžadovaných od každé povinné strany jako konečnou spotřebu energie, nebo jako spotřebu primární energie⁽³¹⁾ za použití převodních koeficientů stanovených v příloze IV.

Členské státy se také mohou rozhodnout, že povolí povinným stranám nebo od nich budou vyžadovat, aby všechny své povinnosti nebo jejich část splnily podle vnitrostátních právních předpisů jako příspěvek do vnitrostátního fondu pro energetickou účinnost⁽³²⁾. Mohou povinným stranám povolit, aby úspory dosažené poskytovateli energetických služeb⁽³³⁾ nebo třetími stranami započítaly do své povinnosti. Podle čl. 7a odst. 6 písm. a) směrnice o energetické účinnosti se od členských států vyžaduje, aby zajistily, že ověřování úspor energie bude následovat po schvalovacím postupu, který je jasný, transparentní a otevřený všem účastníkům trhu a jehož cílem je minimalizovat náklady na ověřování⁽³⁴⁾.

Ustanovení čl. 7a odst. 3 směrnice o energetické účinnosti objasňuje, že členské státy mají zajistit, aby prodejci energie nevytvářeli překážky, které by spotřebitele odrazovaly od změny dodavatele.

Ustanovení čl. 7a odst. 5 směrnice o energetické účinnosti vyžaduje, aby členské státy zavedly systémy měření, kontroly a ověřování, v jejichž rámci se na základě dokumentace ověří alespoň statisticky významná část a reprezentativní vzorek opatření ke zvyšování energetické účinnosti zavedených povinnými stranami⁽³⁵⁾.

Podle čl. 7a odst. 6 písm. b) směrnice o energetické účinnosti mohou členské státy stanovit možnost „započítávání úspor“, tj. povolit povinným stranám, aby úspory dosažené v daném roce započítaly tak, jako kdyby byly dosaženy v kterémkoli ze čtyř předchozích nebo tří následujících let. Je třeba poznamenat, že tato pružnost:

- platí pouze pro úspory energie vyplývající ze systémů povinného zvyšování energetické účinnosti prováděných od 1. ledna 2014, a nikoli pro alternativní politická opatření, a
- je časově omezená – členské státy mohou povinným stranám povolit „započítávání úspor“ pouze v rámci období, po které povinnost platí.

⁽²⁸⁾ Ustanovení čl. 2 odst. 14 definuje „povinnou stranu“ jako distributora energie nebo maloobchodního prodejce energie, na kterého se vztahují vnitrostátní systémy povinného zvyšování energetické účinnosti. Při koncipování svých systémů povinného zvyšování energetické účinnosti by členské státy měly rovněž posoudit úlohu místních energetických komunit nebo společenství pro obnovitelné zdroje.

⁽²⁹⁾ Viz příloha I část 3.2 bod v nařízení o správě.

⁽³⁰⁾ Rozsudek ve věci C-561/16 *Saras Energía* (ECLI:EU:C:2018:633, bod 56).

⁽³¹⁾ Podle čl. 7a odst. 4 se metoda zvolená pro vyjádření požadovaného objemu úspor energie používá také pro výpočet úspor hlášených povinnými stranami.

⁽³²⁾ Viz 17. bod odůvodnění směrnice o energetické účinnosti a oddíl 4.2.2.

⁽³³⁾ Ustanovení čl. 2 bodu 24 definuje „poskytovatele energetických služeb“ jako fyzickou nebo právnickou osobu, která dodává energetické služby nebo provádí jiná opatření ke zvýšení energetické účinnosti zařízení konečného zákazníka či v rámci jeho budovy.

⁽³⁴⁾ Viz oddíl 8 a příklady v dodatku XII.

⁽³⁵⁾ Viz dodatek XII.

Jinými slovy, úspory dosažené od roku 2014 do roku 2020 se nesmí „započítávat“ po 31. prosinci 2020. Úspory dosažené od roku 2021 do roku 2030 se nesmí „započítávat“ před 31. prosincem 2020 nebo po 31. prosinci 2030. Úspory dosažené po roce 2010 a před 1. lednem 2014 nelze „započítávat“ pro účely čl. 7 odst. 1 prvního pododstavce písm. b) směrnice o energetické účinnosti.

Jelikož čl. 7 odst. 8 směrnice o energetické účinnosti výslovně stanoví odchylku, jeho uplatnění je restriktivní a je omezeno na účely čl. 7 odst. 1 prvního pododstavce písm. a) směrnice o energetické účinnosti.

Příklady

Úspory energie dosažené v roce 2014 (v důsledku systému povinného zvyšování energetické účinnosti) lze započítat tak, jako kdyby jich bylo dosaženo v roce 2017.

Úspory energie dosažené v roce 2014 (v důsledku systému povinného zvyšování energetické účinnosti) nelze započítat tak, jako kdyby jich bylo dosaženo v roce 2021.

Úspory energie dosažené v roce 2018 (v důsledku systému povinného zvyšování energetické účinnosti) lze započítat za rok 2014.

Ustanovení čl. 7a odst. 6 druhého pododstavce směrnice o energetické náročnosti stanoví, že členské státy „posoudí a případně přijmou opatření k minimalizaci dopadu přímých a nepřímých nákladů systémů povinného zvyšování energetické účinnosti na konkurenceschopnost energeticky náročných průmyslových odvětví, která čelí mezinárodní konkurenci“.

V zásadě se jedná o dva druhy nákladů:

- investiční náklady a
- administrativní náklady (včetně nákladů na sledování a podávání zpráv).

V posouzení dopadů⁽³⁶⁾ Komise na základě dostupných důkazů prokázala, že systémy povinného zvyšování energetické účinnosti jsou vysoce nákladově efektivní. Při provádění takových systémů jsou povinné strany povinny zajistit, aby realizovaly úspory v konečném využití energie při co nejnižších (investičních a administrativních) nákladech, zejména pokud jsou tyto náklady přenášeny na konečné uživatele. Tento požadavek platí i v případě, že se povinné strany rozhodnou započítávat ověřené úspory energie dosažené poskytovateli energie a jinými třetími stranami.

Podle čl. 7a odst. 7 směrnice o energetické účinnosti se vyžaduje, aby členské státy „každoročně zveřejňovaly úspory energie dosažené každou z povinných stran nebo každou podskupinou povinných stran a celkem v rámci systému“. Tyto informace mohou zveřejnit spolu s jinými údaji, které musí zpřístupňovat. Zveřejnění takových údajů jinými stranami, např. Komisí, je této povinnosti nezbavuje.

4.2. Alternativní politická opatření

Směrnice o energetické účinnosti objasňuje, že členské státy by při koncipování a provádění alternativních politických opatření měly mít vysokou míru pružnosti. Směrnice o energetické účinnosti již neuvádí druhy těchto opatření, avšak čl. 2 bod 18 směrnice o energetické účinnosti ve své definici „politického opatření“ podává neúplný výčet možných druhů takových opatření, tj. „regulační, finanční, daňový, dobrovolný nástroj nebo nástroj pro poskytování informací oficiálně zřízený a prováděný v členském státě s cílem vytvořit podpůrný rámec, požadavek nebo pobídku pro účastníky trhu, aby poskytovali a kupovali energetické služby a přijímali další opatření ke zvýšení energetické účinnosti“.

Členské státy mohou posoudit úlohu místních společenství pro obnovitelné zdroje v rámci podpory provádění alternativních politických opatření⁽³⁷⁾.

Příloha V bod 3 směrnice o energetické účinnosti stanoví požadavky pro přípravu a správu alternativních politických opatření:

- „a) politická opatření a individuální opatření přinášejí ověřitelnou úsporu v konečném využití energie;
- b) odpovědnost každé zúčastněné strany, pověřené strany nebo prováděcího veřejného orgánu, podle toho, co je relevantní, je jasně definována;

⁽³⁶⁾ SWD(2016) 402 final, s. 46 a 47.

⁽³⁷⁾ Viz příloha I část 3.2 bod v nařízení o správě.

- c) úspory energie, jichž je či má být dosaženo, jsou určeny transparentním způsobem;
- d) objem úspor energie, které jsou vyžadovány nebo kterých má být dosaženo prostřednictvím politického opatření, se vyjadřuje jako konečná spotřeba energie nebo spotřeba primární energie za použití převodních koeficientů stanovených v příloze IV;
- e) je poskytnuta a zveřejněna výroční zpráva o úsporách energie dosažených pověřenými stranami, zúčastněnými stranami a prováděcími veřejnými orgány, jakož i údaje o ročním trendu úspor energie;
- f) probíhá sledování výsledků a přijímání vhodných opatření, není-li pokrok uspokojivý;
- g) úspory energie, které jsou výsledkem individuálního opatření, může započítat nejvýše jedna strana;
- h) je prokázáno, že činnosti zúčastněné strany, pověřené strany nebo prováděcího veřejného orgánu jsou významné pro dosažení započtených úspor energie.“

Podle čl. 7b odst. 2 směrnice o energetické účinnosti se vyžaduje, aby členské státy zavedly systémy měření, kontroly a ověřování, v jejichž rámci se na základě dokumentace ověří alespoň statisticky významná část a reprezentativní vzorek alternativních opatření ke zvýšení energetické účinnosti (s výjimkou daňových opatření) zavedených zúčastněnými nebo pověřenými stranami.

Je třeba poznamenat, že:

- měření, kontrola a ověřování se má provádět nezávisle na těchto stranách ⁽³⁸⁾ a
- „*statisticky významná část a reprezentativní vzorek*“ by měly být chápány jako podmnožina, která přesně odráží statistickou populaci opatření na úsporu energie, a tak umožňuje vyvození přiměřených závěrů o spolehlivosti všech opatření.

4.2.1. Systémy a nástroje financování a daňové pobídky

Jedná se o politická opatření zavedená členským státem, v jejichž rámci peněžní a daňová pobídka vede k uplatňování energeticky účinných technologií nebo metod a jejichž výsledkem je snížení spotřeby energie u konečného uživatele ⁽³⁹⁾.

Je třeba poznamenat, že:

- měření, kontrola a ověřování se má provádět nezávisle na zúčastněných či pověřených stranách ⁽⁴⁰⁾ a
- v případě systémů nebo nástrojů financování by financování mělo pocházet z:
 - veřejných (evropských nebo vnitrostátních) zdrojů nebo
 - kombinace veřejných (evropských nebo vnitrostátních) zdrojů a soukromých zdrojů (např. bank, investičních fondů, penzijních fondů) výslovně se zaměřujících na realizaci individuálních opatření, jež vedou k úsporám v konečném využití energie.

4.2.2. Vnitrostátní fond pro energetickou účinnost

Členské státy mohou v souladu s čl. 20 odst. 6 směrnice o energetické účinnosti zřídit vnitrostátní fond pro energetickou účinnost, a to buď jako alternativní politické opatření, nebo jako součást systému povinného zvyšování energetické účinnosti, takže povinné strany mohou všechny své úspory nebo jejich část plnit příspěvkem do tohoto fondu.

⁽³⁸⁾ Viz dodatek XII.

⁽³⁹⁾ Viz dodatek III.

⁽⁴⁰⁾ „Pověřenou stranou“ je právnická osoba pověřená vládou nebo jiným veřejným subjektem vytvořením, řízením nebo provozem finančního systému jménem vlády nebo jiného veřejného subjektu.

Pokud členský stát zavede mechanismus ročních příspěvků do vnitrostátního fondu pro energetickou účinnost jako hlavní způsob plnění závazků v oblasti energetické účinnosti, musí jeho vnitrostátní právní předpisy zajistit, aby:

- dosažené úspory energie odpovídaly úsporám energie v rámci systémů povinného zvyšování energetické účinnosti a
- financovaná opatření splňovala požadavky článku 7b, čl. 20 odst. 6 a přílohy V bodu 3 směrnice o energetické účinnosti ⁽⁴¹⁾.

Vnitrostátním fondem pro energetickou účinnost může být jakýkoli fond založený členským státem za účelem podpory vnitrostátních iniciativ v oblasti energetické účinnosti. Může být vytvořen k financování systémů hospodářské a finanční podpory, technické pomoci, odborné přípravy a informací nebo jiných opatření s cílem zvýšit energetickou účinnost, a tak přispět k dosažení cílů práva EU ⁽⁴²⁾. V zásadě by mohla být zavedena také kombinace veřejných fondů (např. zaměřených na řešení selhání trhu – u kategorií nákladů nebo opatření, na které se tržní mechanismy obvykle nezaměřují) a soukromého kapitálu, jež může přinést efektivnější řešení.

Aby bylo možné toto financování započítat pro účely článku 7 směrnice o energetické účinnosti, musí pocházet z:

- veřejných (evropských nebo vnitrostátních) zdrojů nebo
- kombinace veřejných (evropských nebo vnitrostátních) zdrojů a soukromých zdrojů (např. bank, investičních fondů, penzijních fondů, povinných stran) výslovně se zaměřujících na dosažení individuálních opatření, jež vedou k úsporám v konečném využití energie.

4.2.3. *Regulace a dobrovolné dohody*

Jedná se o politická opatření zavedená členským státem, jež vedou k uplatňování energeticky účinných technologií nebo metod a jejichž výsledkem je snížení spotřeby energie u konečného uživatele. Mohou to být:

- právně závazná opatření, jež zavádějí konkrétní technologie nebo metody, nebo
- dobrovolné dohody, v nichž se společnosti nebo místní orgány zavazují k určitým opatřením ⁽⁴³⁾.

Mezi „zúčastněné strany“ patří „podniky nebo veřejné subjekty, které se zavázaly splnit určité cíle podle dobrovolné dohody, nebo na které se vztahuje vnitrostátní regulační politický nástroj“.

4.2.4. *Standardy a normy*

Jedná se o politická opatření zavedená členskými státy, jejichž cílem je zlepšit energetickou účinnost (například) výrobků, služeb, budov a vozidel ⁽⁴⁴⁾. Stranami podle těchto systémů jsou „prováděcí veřejné orgány“.

4.2.5. *Označování energetické účinnosti štítky*

Jedná se o systémy označování zavedené členskými státy, s výjimkou systémů označování, které jsou povinné podle právních předpisů EU (např. nelze započítat úspory vyplývající z uplatňování předpisů o energetických štítcích nebo z nařízení o označování energetickými štítky ⁽⁴⁵⁾) ⁽⁴⁶⁾.

Na úspory energie mohou mít vliv i další souběžně prováděná politická opatření, takže ne všechny změny zaznamenané od zavedení opatření, které je předmětem hodnocení, lze připsat pouze tomuto opatření. Je nutné pečlivě zvážení dopadu systému označování, jež umožní stanovit spojitost s individuálním opatřením vedoucím k úsporám, které mu lze připsat.

⁽⁴¹⁾ Rozsudek ve věci C-561/16, *Saras Energía* (ECLI:EU:C:2018:633, bod 37 týkající se článků 7 a 20 směrnice o energetické účinnosti).

⁽⁴²⁾ Viz též rozsudek ve věci C-561/16, *Saras Energía* (ECLI:EU:C:2018:633, body 30 až 33).

⁽⁴³⁾ Dodatek III.

⁽⁴⁴⁾ Dodatek III.

⁽⁴⁵⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1369 ze dne 4. července 2017, kterým se stanoví rámec pro označování energetickými štítky a zrušuje směrnice 2010/30/EU (Úř. věst. L 198, 28.7.2017, s. 1).

⁽⁴⁶⁾ Dodatek III.

4.2.6. Odborná příprava a vzdělávání, včetně programů energetického poradenství

Jedná se o politická opatření zavedená členskými státy, jež vedou k uplatňování energeticky účinných technologií nebo metod a jejichž výsledkem je snížení spotřeby energie u konečného uživatele, a to prostřednictvím (například) programů odborné přípravy pro energetické auditory, vzdělávacích programů pro energetické manažery nebo programů energetického poradenství pro domácnosti.

Je třeba poznamenat, že:

- tato opatření musí být sledována „prováděcím veřejným orgánem“ a
- je nutné pečlivě posouzení jejich dopadu, jež umožní určit:
 - spojitost mezi činnostmi v oblasti odborné přípravy nebo vzdělávání a individuálním opatřením, které lze této činnosti připsat, a
 - období, po které může pokračovat účinek programů ⁽⁴⁷⁾.

4.2.7. Jiná alternativní opatření

Seznam alternativních politických opatření není vyčerpávající a je možné uplatňovat i jiná politická opatření. Členské státy však musí ve svém oznámení Komisi vysvětlit, jak je dosaženo odpovídající úrovně úspor, kontroly a ověření ⁽⁴⁸⁾.

Snížení spotřeby energie a využívání energie z obnovitelných zdrojů v budovách jsou významná opatření ke snížení energetické závislosti a emisí skleníkových plynů, a to zejména s ohledem na ambiciózní cíle v oblasti klimatu a energetiky pro rok 2030 a na globální závazek přijatý v souvislosti s Pařížskou dohodou. Pro splnění povinných úspor energie proto lze rovněž zvážit politická opatření na podporu instalace technologií pro výrobu energie z obnovitelných zdrojů malého rozsahu na budovách nebo v budovách ⁽⁴⁹⁾.

Opatření musí být koncipována tak, aby vytvářela úspory v konečném využití energie v porovnání s technologií, kterou nahrazují. Lze například započítat úspory vyplývající z přechodu na účinnější systémy vytápění nebo chlazení nebo technologie pro výrobu teplé vody v budovách, a to bez ohledu na to, zda to zahrnuje energii z obnovitelných zdrojů. Tyto úspory jsou způsobilé i v případě, že dané alternativní politické opatření není navrženo především ke zlepšení energetické účinnosti, pokud může členský stát prokázat, že se jedná o úspory dodatečné, měřitelné a ověřitelné v souladu s metodami a zásadami uvedenými v příloze V směrnice o energetické účinnosti.

4.2.8. Daně z energie nebo CO₂

Způsobilá mohou být i daňová opatření členských států ke snížení spotřeby energie u konečného uživatele. Členské státy mohou rovněž kombinovat daňová opatření s jinými opatřeními, např. se subvencemi ⁽⁵⁰⁾.

Hlavním cílem zdanění za účelem zvýšení energetické účinnosti je řešit selhání trhu způsobená spotřebou energie, a to tak, že se účtuje daň nebo poplatek za určité druhy zdrojů energie nebo určité druhy využívání energie. Také daně z CO₂ neboli uhlíkové daně mohou být hybnou silou individuálních opatření zaměřených na přechod na zdroje energie s nižšími emisemi CO₂. Je však třeba poznamenat, že taková kontrola zdrojů nemusí nutně vést ke zlepšením v energetické účinnosti.

Cílem daňových opatření je přimět spotřebitele a výrobce, aby zaplatili sociální náklady na zboží (a to i ve formě emisí uhlíku a skleníkového efektu).

V praxi opatření ⁽⁵¹⁾ obvykle sestávají z:

- přímých opatření – ta zahrnují poplatky přímo související s „externalitou“, tj. činnostmi, která určitým způsobem ovlivňuje nezávislé třetí osoby. Tento druh opatření implicitně předpokládá, že selhání trhu je pozorovatelné a kvantifikovatelné. Jako příklad lze uvést daně z emisí uhlíku, a

⁽⁴⁷⁾ Dodatek III.

⁽⁴⁸⁾ Dodatek XII.

⁽⁴⁹⁾ Dodatek X.

⁽⁵⁰⁾ Viz dodatek IV.

⁽⁵¹⁾ Viz dodatek IV.

- nepřímých opatření – to jsou daně související se spotřebním zbožím, jež vytváří externalitu (např. paliva vytvářející emise uhlíku) nebo spotřební zboží, které s ní souvisí (např. automobily, jež taková paliva používají).

Členské státy mohou stanovit nová daňová opatření za účelem povinných úspor energie na nové období (2021–2030) a/nebo pokračovat v uplatňování stávajících opatření z předchozího období (2014–2020).

K určení úspor energie, které lze započítat jako dodatečné ⁽⁵²⁾, příloha V bod 2 písm. a) směrnice o energetické účinnosti stanoví, že „členské státy zohlední, jak by se spotřeba energie a poptávka po ní vyvíjely bez daného politického opatření, přičemž zohlední alespoň tyto faktory: trendy spotřeby energie, změny v chování spotřebitelů, technologický pokrok a změny v důsledku jiných opatření provedených na úrovni Unie a členských států“.

Při výpočtu účinku daňových opatření by členské státy měly navíc zohlednit požadavky přílohy V bodu 4:

- „a) zohlední se pouze úspory energie, jichž bylo dosaženo daňovými opatřeními, která překračují minimální úroveň zdanění platné pro paliva, jak to vyžaduje směrnice Rady 2003/96/ES nebo směrnice Rady 2006/112/ES;
- b) cenové elasticity pro výpočet dopadu daňových opatření (zdanění energie) představují reakci poptávky po energii na změny ceny a odhadují se na základě aktuálních a reprezentativních oficiálních zdrojů údajů;
- c) úspory energie vyplývající z doprovodných nástrojů daňové politiky, včetně fiskálních pobídek nebo plateb do fondu, se započítávají zvlášť.“

Členské státy by měly provádět opatření, jejichž cílem je překročit minimální úroveň podle práva EU, včetně:

- minimální úroveň pro zdanění energetických produktů a elektřiny ⁽⁵³⁾ a
- ustanovení o společném systému DPH ⁽⁵⁴⁾ ve vztahu k energeticky náročným výrobkům a zboží.

Při výpočtu dopadu svých daňových opatření (zdanění energie) by členské státy měly zohlednit cenové elasticity (jež představují reakci poptávky po energii na změny cen), které se odhadují na základě aktuálních a reprezentativních oficiálních zdrojů údajů ⁽⁵⁵⁾. Podle přílohy III části 3.3 písm. f) nařízení o správě musí členské státy poskytnout informace o své metodice výpočtu, včetně uvedení, která elasticita cen byla v souladu s přílohou V bodem 4 směrnice o energetické účinnosti použita a jak byla stanovena.

Pro účely přílohy V bodu 4 písm. c) směrnice o energetické účinnosti je důležité posoudit, jak daňová opatření vzájemně působí s jinými politickými opatřeními. Při výpočtu dopadů daňových opatření používaných v kombinaci s jinými opatřeními se členským státům doporučuje použít:

- pouze krátkodobé elasticity nebo
- krátkodobé a dlouhodobé elasticity, ale nezapočítávat úspory energie pro ostatní opatření (tj. považovat daňové opatření za hlavní politické opatření v rámci balíčku).

⁽⁵²⁾ Viz dodatek IV.

⁽⁵³⁾ Směrnice Rady 2003/96/ES ze dne 27. října 2003, kterou se mění struktura rámcových předpisů Společenství o zdanění energetických produktů a elektřiny (Úř. věst. L 283, 31.10.2003, s. 51).

⁽⁵⁴⁾ Směrnice Rady 2006/112/ES ze dne 28. listopadu 2006 o společném systému daně z přidané hodnoty (Úř. věst. L 347, 11.12.2006, s. 1).

⁽⁵⁵⁾ Viz dodatek IV.

V případě daňových opatření zavedených před obdobím 2021–2030 by členské státy měly věnovat zvláštní pozornost čl. 7 odst. 1 druhému pododstavci směrnice o energetické účinnosti, který zní: „Členské státy mohou započítat úspory energie, které vyplývají z politických opatření, bez ohledu na to, zda byla zavedena do 31. prosince 2020 nebo později, pokud tato opatření vedou k novým individuálním opatřením realizovaným po 31. prosinci 2020.“

Stanoví-li členský stát kombinaci daňových a subvenčních opatření, musí vést samostatné účty úspor energie z daňových opatření a z doprovodných politických opatření (včetně fiskálních pobídek).

Použití odhadů krátkodobé elasticity po celé cílové období sníží pravděpodobnost, že dojde k dvojímu započítání úspor.

4.3. Politická opatření ke zmírnění energetické chudoby

Podle čl. 7 odst. 11 směrnice o energetické účinnosti mají členské státy při koncipování politických opatření ke splnění svých povinných úspor energie zohlednit nutnost zmírnit energetickou chudobu tím, že budou ve vhodné míře požadovat, aby byla část opatření ke zvýšení energetické účinnosti v rámci jejich vnitrostátních systémů povinného zvyšování energetické účinnosti, alternativních politických opatření nebo programů/opatření financovaných z vnitrostátního fondu pro energetickou účinnost zaváděna přednostně u zranitelných domácností, včetně domácností postižených energetickou chudobou, a případně v sociálním bydlení⁽⁵⁶⁾.

Pro účely vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu musí členské státy v souladu s čl. 3 odst. 3 písm. d) nařízení o správě zjistit počet domácností trpících energetickou chudobou⁽⁵⁷⁾.

S ohledem na svou stávající praxi by členské státy měly stanovit kritéria pro to, jak budou řešit energetickou chudobu ve svých politických opatřeních. Osobám postiženým energetickou chudobou prospějí také dlouhodobá opatření zaměřená na renovaci a snižování energetické náročnosti bytového fondu, jež vyžaduje směrnice o energetické náročnosti budov⁽⁵⁸⁾. Podle článku 2a směrnice o energetické náročnosti budov musí členské státy vypracovat dlouhodobé strategie na podporu renovace vnitrostátního fondu veřejných a soukromých budov, obytných a jiných než obytných, a to tak, aby nejpozději v roce 2050 disponoval energeticky vysoce účinným fondem budov bez emisí uhlíku.

Jedná se o tato opatření:

- podpořit nákladově efektivní transformaci stávajících budov na budovy s téměř nulovou spotřebou energie a
- zahrnout nástin příslušných vnitrostátních kroků přispívajících ke zmírnění energetické chudoby⁽⁵⁹⁾.

Od vstupu v platnost a provedení ve vnitrostátním právu se tento požadavek zohlednit nutnost zmírnění energetické chudoby vztahuje na opatření přijímaná v rámci systému povinného zvyšování energetické účinnosti i v rámci alternativních politických opatření. Členské státy se mohou samy rozhodnout, který druh politických opatření použijí, neboť oba jsou na stejné úrovni. Cílem zvolených opatření však musí být zmírnění energetické chudoby.

⁽⁵⁶⁾ Dodatek V.

⁽⁵⁷⁾ Ve svých vnitrostátních plánech v oblasti energetiky a klimatu by měly členské státy zjistit počet domácností trpících energetickou chudobou, a to s přihlédnutím k nezbytným domácím energetickým službám, které jsou nezbytné pro zabezpečení základní životní úrovně v daných vnitrostátních podmínkách, ke stávající sociální politice a dalším příslušným politikám a také k orientačním pokynům Komise týkajícím se příslušných ukazatelů, včetně zeměpisné rozptýlenosti, které vycházejí ze společného přístupu k energetické chudobě. Jestliže některý členský stát zjistí, že má značný počet domácností trpících energetickou chudobou, měl by do svého plánu zařadit vnitrostátní orientační cíl snížení energetické chudoby.

⁽⁵⁸⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2010/31/EU ze dne 19. května 2010 o energetické náročnosti budov (Úř. věst. L 153, 18.6.2010, s. 13).

⁽⁵⁹⁾ 11. bod odůvodnění směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/844 (Úř. věst. L 156, 19.6.2018, s. 75), kterou se mění směrnice o energetické náročnosti budov a směrnice o energetické účinnosti, uvádí, že „měl by být brán zřetel na potřebu zmírnit energetickou chudobu, a to v souladu s kritérii stanovenými členskými státy. Členské státy, jež v rámci svých strategií renovací vymezují vnitrostátní opatření přispívající ke zmírnění energetické chudoby, mají právo stanovit, jaká opatření považují za relevantní“.

Středisko pro sledování energetické chudoby v EU je iniciativa Komise s cílem pomoci členským státům zlepšit měření, sledování a sdílení poznatků a osvědčených postupů v oblasti energetické chudoby. Jejím cílem je pomoci členským státům při koncipování politických opatření. Oddíl „Politiky a opatření“ na internetových stránkách střediska⁽⁶⁰⁾ obsahuje příklady konkrétních druhů politik a opatření.

4.4. Volba odvětví

Členské státy mají možnost se zaměřit na jedno nebo více konkrétních odvětví, aby splnily povinné úspory energie zavedením politických opatření v souladu s článkem 7a nebo 7b směrnice o energetické účinnosti⁽⁶¹⁾. Podle přílohy III bodů 3.1, 3.2 a 3.3 nařízení o správě musí informovat o tom, na která odvětví (a v případě zdanění, na které segmenty daňových poplatníků) je každé z opatření zaměřeno. Příloha V bod 2 písm. d) směrnice o energetické účinnosti povoluje opatření ke zvýšení energetické účinnosti výrobků, vybavení, přepravních systémů, vozidel a paliv, budov a prvků budov⁽⁶²⁾, procesů nebo trhů.

Ve vhodných případech by tato opatření měla být v souladu s vnitropolitickými rámci politiky stanovenými podle směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/94/EU⁽⁶³⁾. Členské státy by se mohly například zaměřit na budovy nebo na odvětví průmyslu.

Na základě posouzení dosažených a očekávaných úspor oznámených členskými státy v jejich výročních zprávách a ve vnitrostátních akčních plánech energetické účinnosti podle článku 24 směrnice o energetické účinnosti lze očekávat, že:

- největší podíl na úsporách budou zpravidla mít opatření zaměřená na budovy (podporovaná například systémy financování renovací),
- druhý a třetí největší podíl bude pocházet z průmyslu a dopravy a
- nejvyšší podíl úspor na každé politické opatření vytvoří systém povinného zvyšování energetické účinnosti (meziodvětvová politika); zaměřuje se také na budovy, a to prostřednictvím opatření na podporu výměny topných soustav atd⁽⁶⁴⁾. K dosažení povinných úspor energie v letech 2021–2030 by mohla přispět i další odvětví s nevyužitým potenciálem úspor energie (např. odvětví dopravy a vodního hospodářství).

4.4.1. Odvětví dopravy

Na základě zpráv členských států Komise ve svém posouzení dopadů z roku 2016 dospěla k závěru, že 6 % úspor energie podle článku 7 by mohlo souviset s opatřeními zaměřenými na odvětví dopravy⁽⁶⁵⁾.

Od prvních vnitrostátních akčních plánů energetické účinnosti v roce 2014 a naposledy ve svých vnitrostátních akčních plánech energetické účinnosti z roku 2017 členské státy aktualizovaly seznamy svých systémů povinného zvyšování energetické účinnosti a alternativních politických opatření a oznámily další opatření v dopravě. Tento vývoj naznačuje, že (potenciální) podíl úspor energie dosažených v odvětví dopravy v letech 2014–2020 může být ještě vyšší, než se předpokládalo v posouzení dopadů.

Vzhledem k tomu, že konečná spotřeba energie v dopravě je zahrnuta do výchozího scénáře pro výpočet, může být odvětví dopravy jasnou volbou pro dosažení povinných úspor v letech 2021–2030.

⁽⁶⁰⁾ <https://www.energypoverty.eu/policies-measures>

⁽⁶¹⁾ Viz dodatky II a III.

⁽⁶²⁾ Čl. 2 bod 9 směrnice o energetické náročnosti budov definuje „prvek budovy“ jako technický systém budovy nebo prvek obvodového pláště budovy.

⁽⁶³⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/94/EU ze dne 22. října 2014 o zavádění infrastruktury pro alternativní paliva (Úř. věst. L 307, 28.10.2014, s. 1).

⁽⁶⁴⁾ Viz Economidou et al., 2018. Assessment of the Second National Energy Efficiency Action Plans under the Energy Efficiency Directive (Posouzení druhých vnitrostátních akčních plánů energetické účinnosti podle směrnice o energetické účinnosti). EUR 29272 EN, Úřad pro publikace Evropské unie, Lucemburk, 2018, ISBN 978-92-79-87946-3, doi:10.2760/780472, JRC110304 (zpráva je k dispozici na adrese <https://ec.europa.eu/jrc/en/publication/eur-scientific-and-technical-research-reports/assessment-second-national-energy-efficiency-action-plans-under-energy-efficiency-directive>) a Tsemekidi-Tzeiranaki et al., 2019. Analysis of the Annual Reports 2019 under the Energy Efficiency Directive (Analýza výročních zpráv za rok 2019 podle směrnice o energetické účinnosti). EUR 29667 EN, Publications.

⁽⁶⁵⁾ Dodatek VII.

Příklady

Politická opatření by mohla podpořit vozidla s větší účinností (vyšší než minimální úroveň stanovené v nařízeních Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 443/2009⁽⁶⁶⁾, (EU) č. 510/2011⁽⁶⁷⁾ nebo (EU) 2019/631⁽⁶⁸⁾ nebo v revidované směrnici o čistých vozidlech⁽⁶⁹⁾), přechod na jiný druh dopravy – jízdu na kole, chůzi a hromadnou dopravu – nebo mobilitu a územní plánování, které snižuje poptávku po dopravě.

Jsou-li dodržena pravidla týkající se významnosti a adicionality (viz příloha V bod 2), mohou být způsobilá i opatření, jež urychlují zavádění nových, účinnějších vozidel, nebo politiky podporující přechod na výkonnější paliva, která snižují spotřebu energie na kilometr.

4.4.2. Vodní hospodářství

Energetika a vodní hospodářství spolu v hospodářském životě úzce korelují, a to na mnoha úrovních („vztah mezi vodou a energií“). Vody je zapotřebí pro energetické účely, např. pro chlazení, skladování, biopaliva nebo vodní energii. Energie je potřebná pro účely zavlažování, např. čerpání, úpravu vody a odsolování⁽⁷⁰⁾.

Největším spotřebitelem vody je odvětví výroby energie, které se na spotřebě podílí 44 %⁽⁷¹⁾. Vodohospodářství a odvětví odpadních vod využívá 3,5 % elektrické energie v EU a očekává se, že tento podíl poroste⁽⁷²⁾. Přitom úniky vody představují 24 % celkového množství vody spotřebované v EU, což znamená značné plýtvání a ztrátu vzhledem k ubývajícím zdrojům vody a vzhledem k energii používané na zacházení s těmito zdroji.

Se vstupem nařízení o správě a pozměněné směrnice o energetické účinnosti v platnost je uplatňována zásada „energetická účinnost v první řadě“. Vodní hospodářství může být mezi těmi odvětvími, které z této zásady vyteží nejvíce.

Efektivní a energeticky účinné řízení vodního hospodářství může přispět k významným úsporám energie. Podle Mezinárodní energetické agentury (IEA) 10 % světového odběru vody souvisí s výrobou energie a očekává se, že s podporou některých nízkouhlíkových procesů, které jsou však náročné na vodu, včetně výroby elektřiny, výroby biopaliv a zachycování a ukládání uhlíku, se toto číslo bude výrazně zvyšovat⁽⁷³⁾. Členské státy by proto mohly zkoumat možnosti úspory energie prostřednictvím využívání inteligentních technologií a procesů.

Důkladným prozkoumáním možností úspor energie prostřednictvím použití inteligentních technologií a procesů – k jejichž využívání vyzývá členské státy směrnice o energetické účinnosti⁽⁷⁴⁾ – by členské státy mohly nalézt řešení, jež umožní přerušit vazbu mezi spotřebou energie a spotřebou vody.

Členské státy by například mohly posoudit potenciál vytvoření dvoustupňového systému, který je nezbytný pro samostatnou úpravu dešťové vody a čištění sanitární odpadní vody. Tím by mohla odpadnout nutnost dalších kapacit pro čištění odpadních vod, které by mohly vést ke zvýšení spotřeby energie.

Členské státy oznámily jen omezený počet opatření souvisejících s vodou ke splnění povinných úspor energie podle článku 7. Nejčastěji je výroba teplé vody solárními kolektory (výměnou za výrobu teplé vody založenou na jiných než obnovitelných zdrojích energie) nebo účinnějšími plynovými ohřivači vody, ale taková opatření se týkají spíše výroby tepla než výroby vody.

⁽⁶⁶⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 443/2009 ze dne 23. dubna 2009, kterým se stanoví výkonnostní emisní normy pro nové osobní automobily v rámci integrovaného přístupu Společenství ke snižování emisí CO₂ z lehkých užitkových vozidel (Úř. věst. L 140, 5.6.2009, s. 1).

⁽⁶⁷⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 510/2011 ze dne 11. května 2011, kterým se stanoví výkonnostní emisní normy pro nová lehká užitková vozidla v rámci integrovaného přístupu Unie ke snižování emisí CO₂ z lehkých vozidel (Úř. věst. L 145, 31.5.2011, s. 1).

⁽⁶⁸⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/631 ze dne 17. dubna 2019, kterým se stanoví výkonnostní normy pro emise CO₂ pro nové osobní automobily a pro nová lehká užitková vozidla a kterým se zrušují nařízení (ES) č. 443/2009 a (EU) č. 510/2011 (Úř. věst. L 111, 25.4.2019, s. 13).

⁽⁶⁹⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady, kterou se mění směrnice 2009/33/ES o podpoře čistých a energeticky účinných silničních vozidel. Dosud nezveřejněna v Úředním věstníku.

⁽⁷⁰⁾ Další informace viz publikace Společného výzkumného střediska „Water – Energy Nexus in Europe“ (Vztah vody a energie v Evropě), 2019, <http://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC115853>

⁽⁷¹⁾ Viz 22. bod odůvodnění.

⁽⁷²⁾ Viz 22. bod odůvodnění.

⁽⁷³⁾ Další informace v publikaci IEA „World Energy Outlook 2018“ (Světová energetická prognóza z roku 2018); <https://www.iea.org/weo/water/>

⁽⁷⁴⁾ Viz 22. bod odůvodnění.

Bylo by možné zvážit politická opatření týkající se energeticky účinné výroby pitné vody, a to v celém dodavatelském řetězci (distribuce, používání a čištění odpadních vod). Až dosud bylo hlavními vnitrostátními cíli zmírnit nedostatek vody a zlepšit kvalitu vody. Kromě instalace účinnějších čerpadel vedou oznámená opatření k nepřímým úsporám energie prostřednictvím snížení poptávky po vodě nebo opětovného využívání vody.

Potenciál úspor energie v odvětví vodního hospodářství spočívá ve:

- snížení množství energie používané pro výrobu a úpravu různých druhů vody a
- snížení poptávky po vodě a ztrát ze soustavy, což se promítá do nižší spotřeby energie při přečerpávání a úpravě.

Úspory energie v odvětví vodního hospodářství mohou ulevit obecním rozpočtům. Zejména v případech, kdy jsou obce vlastníky zařízení pro dodávku vody, může spotřeba energie zařízeními na zpracování (odpadních) vod představovat významný podíl jejich účtu za elektřinu. Vzhledem k tomu, že například informovanost, zkušenosti a kapacity se mohou od jedné obce ke druhé velmi lišit, mohou být regionální nebo vnitrostátní programy užitečné a mohou usnadnit sdílení zkušenosti, a technologická podpora a finanční pomoc by tak mohly možnosti úspor energie zvýšit.

Orientační, nikoli vyčerpávající příklady:

Členské státy by mohly přijmout opatření k úspoře energie při výrobě a používání vody a při nakládání s odpadními vodami ve všech jejich formách v rámci celého dodavatelského řetězce:

- výroba pitné vody (čerpání, čištění podzemní nebo povrchové vody, odsolování mořské vody),
- snižování ztrát vody v celé distribuční soustavě,
- snižování používání vody konečnými uživateli (včetně používání pro průmyslové procesy, zavlažování, domácnosti),
- snižování používání vody prostřednictvím recirkulace užitkové vody,
- čištění odpadních vod pro opětovné použití nebo vypuštění (přečerpávání, procesy čištění odpadních vod, rekuperace tepla), a
- snižování využívání energie pro úpravu dešťové vody (snižování zátěže spojené s úpravou v systémech dešťové vody).

5. DOPAD REVIZE NA PRVNÍ OBDOBÍ, PO KTERÉ POVINNOST PLATÍ

Členské státy musí uvést v platnost zákony a právní a správní předpisy nezbytné pro splnění změněných povinných úspor energie nejpozději do 18 měsíců od vstupu směrnice o energetické účinnosti v platnost, tj. nejpozději do 25. června 2020.

Členské státy musí dodržet:

- společné metody a zásady pro výpočet dopadu systémů povinného zvyšování energetické účinnosti nebo jiných politických opatření (příloha V směrnice o energetické účinnosti),
- požadavek zohlednit při koncipování politických opatření (systémů povinného zvyšování energetické účinnosti a alternativních politických opatření) nutnost zmírnění energetické chudoby, i když na cílové domácnosti trpící energetickou chudobou je možné zaměřit různá opatření (čl. 7 odst. 11 směrnice o energetické účinnosti),
- ustanovení, podle něhož úspory plynoucí ze zavedení právních předpisů EU nelze započítat, s výjimkou renovačních opatření a předčasného nahrazení spotřebičů a vozidel účinnějšími (příloha V bod 2 písm. b) směrnice o energetické účinnosti),
- požadavek, že výpočet úspor energie má přihlídnout k životnímu cyklu opatření a k míře, kterou úspory v čase klesají (příloha V bod 2 písm. g) směrnice o energetické účinnosti – od vstupu v platnost), a

- požadavek, aby maloobchodní prodejci energie při plnění svých povinností v oblasti úspor (v rámci systému povinného zvyšování energetické účinnosti) nebránili spotřebitelům v přechodu od jednoho dodavatele ke druhému (čl. 7a odst. 3 směrnice o energetické účinnosti).

Členské státy mohou pozměněnou směrnicí o energetické účinnosti provést do vnitrostátního práva a začít ji uplatňovat před stanovenou lhůtou. V takových případech mohou po zbývající dobu před koncem prvního období, po které povinnost platí:

- využít odchylky podle čl. 7 odst. 8 směrnice o energetické účinnosti,
- využít odchylky podle přílohy V bodu 2 písm. b) směrnice o energetické účinnosti a
- rozhodnout, že povinné strany splní zcela či zčásti povinné úspory příspěvkem do vnitrostátního fondu pro energetickou účinnost (čl. 20 odst. 6 směrnice o energetické účinnosti).

Členské státy, které pro výpočet objemu úspor energie požadovaného pro první období, po které povinnost platí, využijí ustanovení čl. 7 odst. 4 písm. a) až d) směrnice o energetické účinnosti, musí v souladu s čl. 7 odst. 5 písm. a) směrnice o energetické účinnosti vypočítat dopad možností zvolených pro první období, po které povinnost platí, a uplatnit ho zvlášť.

6. ZAPOČÍTÁVÁNÍ DO POVINNÝCH ÚSPOR ENERGIE

Ustanovení čl. 7 odst. 1 směrnice o energetické účinnosti stanoví, že dvě období, po která povinnost platí (2014–2020, jak je vymezeno v čl. 7 odst. 1 prvním pododstavci písm. a) směrnice o energetické účinnosti, a 2021–2030, jak je vymezeno v čl. 7 odst. 1 prvním pododstavci písm. b), jsou dvě samostatná období.

V zásadě, jak již je stanoveno pro první období, pro splnění povinnosti za určité období lze započítat, není-li ve směrnici o energetické účinnosti stanoveno jinak, pouze úspory energie získané v tomto období.

Členské státy nesmí započítávat úspory energie se zpětnou platností, tj. podle čl. 7 odst. 7 úspory dosažené po 31. prosinci 2020 nelze započítat do objemu požadovaného pro období 2014–2020.

Podle čl. 7 odst. 1 druhého pododstavce směrnice o energetické účinnosti mohou členské státy započítat do objemu vyžadovaného pro období 2021–2030 úspory, jež plynou z politických opatření zavedených před 31. prosincem 2020 nebo po tomto datu, pokud tato opatření vedou k novým individuálním opatřením po 31. prosinci 2020 ⁽⁷⁵⁾.

V zásadě mohou členské státy úspory energie dosažené v daném roce započítat pouze za daný rok. Ustanovení čl. 7a odst. 6 písm. b) směrnice o energetické účinnosti však umožňuje členským státům se systémem povinného zvyšování energetické účinnosti, aby úspory dosažené v daném roce započítaly do kteréhokoli ze čtyř předchozích nebo tří následujících let, pokud to spadá do příslušného období, po které povinnost platí, stanoveného v čl. 7 odst. 1 směrnice o energetické účinnosti.

Orientační příklad

Úspory dosažené v roce 2014 lze započítat za rok 2017 (o tři roky později), ale úspory dosažené v roce 2024 nelze započítat za rok 2020, ačkoli se jedná o jeden ze čtyř předchozích roků, jelikož patří do jiného období, po které povinnost platí.

Zvláštní výjimku z této zásady stanoví čl. 7 odst. 8 směrnice o energetické účinnosti. Jestliže platný systém povinného zvyšování energetické účinnosti kdykoli v období od 31. prosince 2009 do 31. prosince 2014 umožňoval povinným stranám využít „započítávání úspor“ (čl. 7a odst. 6 písm. b) směrnice o energetické účinnosti), může dotýčný členský stát úspory energie dosažené v kterémkoli daném roce po roce 2010 a před 1. lednem 2014 započítat tak, jako kdyby jich bylo dosaženo po 31. prosinci 2013 a před 1. lednem 2021, jsou-li splněny všechny požadavky uvedené v čl. 7 odst. 8 směrnice o energetické účinnosti:

„a) systém povinného zvyšování energetické účinnosti byl v platnosti kdykoli v období od 31. prosince 2009 do 31. prosince 2014 a byl zahrnut do prvního vnitrostátního akčního plánu energetické účinnosti daného členského státu předloženého podle čl. 24 odst. 2;

b) úspor bylo dosaženo v rámci systému povinného zvyšování energetické účinnosti;

⁽⁷⁵⁾ Viz definice uvedené v oddílu 4.

- c) úspory jsou vypočteny v souladu s přílohou V a
- d) roky, za které je započteno dosažení úspor, jsou vykázány ve vnitrostátním akčním plánu energetické účinnosti.“

7. SPOLEČNÉ METODY A ZÁSADY PRO VÝPOČET DOPADU SYSTÉMŮ POVINNÉHO ZVYŠOVÁNÍ ENERGETICKÉ ÚČINNOSTI NEBO JINÝCH POLITICKÝCH OPATŘENÍ PODLE ČLÁNKŮ 7, 7A A 7B A ČL. 20 ODS. 6

Podle čl. 7 odst. 9 směrnice o energetické účinnosti jsou členské státy povinny zajistit, aby úspory energie vyplývající z politických opatření uvedených v člancích 7a a 7b a v čl. 20 odst. 6 směrnice o energetické účinnosti byly vypočteny v souladu s přílohou V směrnice o energetické účinnosti.

7.1. **Metody měření**

7.1.1. *Metody měření pro politická opatření kromě daňových opatření*

Příloha V část 1 směrnice o energetické účinnosti stanoví metody pro výpočet úspor energie kromě úspor vyplývajících z daňových opatření pro účely článků 7, 7a a 7b a čl. 20 odst. 6 směrnice o energetické účinnosti.

Pro výpočet úspor energie mohou povinné, zúčastněné nebo pověřené strany a prováděcí veřejné orgány použít tyto metody:

- „a) očekávané úspory, s poukazem na výsledky předchozích nezávisle sledovaných energetických zlepšení v obdobných zařízeních. Generický přístup je v tomto případě definován jako ‚ex ante‘;
- b) měřené úspory, podle kterých se úspory ze zavedení opatření nebo balíčku opatření určují zaznamenáváním skutečného snížení spotřeby energie s řádným zohledněním faktorů, jako jsou adicionalita, obydlenost budov, úroveň výroby a povětrnostní podmínky, jež mohou ovlivnit spotřebu. Generický přístup je v tomto případě definován jako ‚ex post‘;
- c) poměrné úspory, při nichž se používají technicko-inženýrské odhady. Tento přístup lze použít pouze v případech, kdy je stanovení spolehlivých měřených údajů pro konkrétní zařízení obtížné nebo neúměrně drahé, například při nahrazení kompresoru nebo elektrického motoru jiným, jehož jmenovitý výkon v kWh se liší od výkonu, pro který byly naměřeny nezávislé hodnoty úspor, nebo pokud stanovení uvedených odhadů probíhá na základě metodik a kritérií stanovených na vnitrostátní úrovni kvalifikovanými nebo akreditovanými odborníky nezávislými na dotčených povinných, zúčastněných nebo pověřených stranách;
- d) zkoumané úspory, kdy se určuje reakce spotřebitelů na poradenství, informační kampaně, systémy označování štítky či systémy certifikace nebo na inteligentní měření spotřeby. Tento přístup je možné použít pouze pro úspory vyplývající ze změn chování spotřebitelů. Nelze jej použít u úspor v důsledku zavedení fyzických opatření.“

7.1.2. *Metody měření pro daňová opatření*

Při určování úspor energie vyplývajících z daňových politických opatření zavedených podle článku 7b směrnice o energetické účinnosti ⁽⁷⁶⁾ se použijí zásady uvedené v příloze V bodě 4 směrnice o energetické účinnosti:

- „a) zohlední se pouze úspory energie, jichž bylo dosaženo daňovými opatřeními, která překračují minimální úroveň zdanění platné pro paliva, jak to vyžaduje směrnice Rady 2003/96/ES nebo směrnice Rady 2006/112/ES;
- b) cenové elasticity pro výpočet dopadu daňových opatření (zdanění energie) představují reakci poptávky po energii na změny ceny a odhadují se na základě aktuálních a reprezentativních oficiálních zdrojů údajů;
- c) úspory energie vyplývající z doprovodných nástrojů daňové politiky, včetně fiskálních pobídek nebo plateb do fondu, se započítávají zvlášť.“

⁽⁷⁶⁾ Viz dodatek IV.

7.2. Životní cyklus opatření a míra poklesu úspor během životního cyklu

Příloha V bod 2 písm. i) stanoví, že „při výpočtu úspor energie se přihlíží k životnímu cyklu opatření a k míře, kterou úspory v čase klesají. Výpočet se provede součtem úspor, jichž bude jednotlivými individuálními opatřeními dosaženo ode dne jejich provedení do 31. prosince 2020 nebo případně 31. prosince 2030. Alternativně mohou členské státy přijmout jinou metodu, u níž se předpokládá dosažení alespoň stejného celkového objemu úspor. V případě použití jiné metody členské státy zajistí, aby celkový objem úspor energie vypočtený její pomocí nebyl vyšší než objem úspor energie vypočtený součtem úspor, jichž bude dosaženo jednotlivými individuálními opatřeními ode dne jejich provedení do 31. prosince 2020 nebo případně 31. prosince 2030“.

Pojem „životního cyklu“ individuálního opatření k úspoře energie odkazuje na to, že úspor je možné dosáhnout nejen v roce provádění, ale i v budoucích letech. „Životní cyklus“ je proto období, po které opatření nadále přináší měřitelné úspory.

Při výpočtu úspor energie za období životního cyklu určitého opatření členské státy mohou:

- připsat každému opatření „skutečné“ úspory, jichž bude dosaženo od roku jeho provádění do konce druhého období, po které povinnost platí (tj. do 31. prosince 2030) – toto se označuje jako „přímočará“ metoda ⁽⁷⁷⁾.

Přičítání úspor po roce 2030 není povoleno. Členské státy mohou započítat úspory z politických opatření zavedených před rokem 2030 do povinných úspor energie po roce 2030 pouze v případě, že tato opatření vedou k novým individuálním opatřením v následujícím období, po které povinnost platí;

- uplatnit „hodnotu indexu“, která odráží očekávanou délku životního cyklu ⁽⁷⁸⁾;
- „omezit“ životní cyklus přisouzený individuálním opatřením ⁽⁷⁹⁾ – například, členský stát by mohl „omezit“ životní cyklus na pět let. Členské státy používající tuto metodu musí zajistit, aby výsledek nebyl vyšší než výsledek získaný pomocí „přímočarého“ přístupu, nebo
- použít celé životní cykly, avšak „diskontovat“ úspory v budoucích letech ⁽⁸⁰⁾ – podle této metody by členský stát mohl diskontovat úspory v následujících letech sazbou 10 % za každý rok, pokud jsou pro to důvody. Členské státy musí opět zajistit, aby výsledek nebyl vyšší než výsledek získaný pomocí „přímočarého“ přístupu.

Při započítání úspor do požadovaného objemu kumulativních úspor v konečném využití energie vyplývajících z určitého politického opatření musí členské státy vzít v úvahu:

- i) kdy bylo opatření zavedeno,
- ii) objem ročních úspor energie a
- iii) zda opatření v roce 2030 nadále povede k úsporám energie ⁽⁸¹⁾.

Pokud jde o politická opatření zaměřená na budovy, pokyny pro posuzování životních cyklů již obsahuje evropská norma EN 15459-1:2017 ⁽⁸²⁾.

⁽⁷⁷⁾ SWD(2013) 451 final, 47. a 49. až 52. bod odůvodnění.

⁽⁷⁸⁾ SWD(2013) 451 final, 53. bod odůvodnění.

⁽⁷⁹⁾ SWD(2013) 451 final, 54. bod odůvodnění.

⁽⁸⁰⁾ SWD(2013) 451 final, 55. bod odůvodnění.

⁽⁸¹⁾ Lees, E., and Bayer, E. (únor 2016), *Toolkit for energy efficiency obligations* (Soubor nástrojů pro povinné zvyšování energetické účinnosti; projekt v oblasti regulační pomoci); <http://www.raponline.org/document/download/id/8029>

⁽⁸²⁾ Energy performance of buildings – Economic evaluation procedure for energy systems in buildings - Part 1: Calculation procedures (Energetická náročnost budov – Postupy pro ekonomické hodnocení energetických soustav v budovách – Část 1: Postupy výpočtů); <https://www.en-standard.eu/din-en-15459-1-energy-performance-of-buildings-economic-evaluation-procedure-for-energy-systems-in-buildings-part-1-calculation-procedures-module-m1-14/>.

Zvláštní pozornost je nutné věnovat započítání životních cyklů opatření zaměřených na změnu chování spotřebitelů, která nejsou spojena se zavedením fyzických opatření⁽⁸³⁾. Opatření zaměřená na změnu chování jsou vysoce zvrtná, protože doba, po kterou bude hospodárné chování trvat, může záviset na mnoha různých faktorech. Pokud je například podporovaným hospodárným chováním ekologická jízda, v závislosti na řidičích a na druhu odborné přípravy v oblasti ekologické jízdy mohou účinky odborné přípravy trvat pouze několik dní, ale také až několik let.

Příklady možného započítání životního cyklu opatření

1. „Přímočará“ metoda

Individuální opatření (např. výměna oken) uspoří 1 tunu ropného ekvivalentu spotřeby energie za rok a tuto úsporu přináší každoročně. Je-li toto opatření provedeno v roce 2021, uspoří 1 tunu ropného ekvivalentu v roce 2021 a 1 tunu ropného ekvivalentu v každém následujícím roce až do roku 2030, tj. celkem 10 tun ropného ekvivalentu do roku 2030. Je-li toto opatření provedeno v roce 2022, uspoří 1 tunu ropného ekvivalentu každý rok od roku 2022 do roku 2030, tj. celkem 9 tun ropného ekvivalentu. Je-li provedeno v roce 2030, bude přispívat ke splnění požadavku pouze v tomto roce, tj. celková úspora 1 tuny ropného ekvivalentu.

Členský stát musí za období uspořit 65 Mtoe. Očekává se, že toho dosáhne pomocí jedné informační kampaně za rok, která přinese například 1 milion opatření (z průzkumu vyplynulo, že účinnost každé akce odpovídá 1 toe), a výměnou 1 milionu oken za rok (očekávaná hodnota každého okna je 1 toe). Každá informační kampaň by přinesla 1 Mtoe v roce, ve kterém je provedena, a deset kampaní celkem **10 Mtoe** za deset let do 31. prosince 2030. Dojde k úsporám rovnajícím se 10 Mtoe za milion oken vyměněných v prvním roce, 9 Mtoe za milion oken vyměněných ve druhém roce, 8 Mtoe za třetí rok, 7 Mtoe za čtvrtý rok, 6 Mtoe za pátý rok, 5 Mtoe za šestý rok, 4 Mtoe za sedmý rok, 3 Mtoe za osmý rok, 2 Mtoe za devátý rok a 1 Mtoe za desátý rok, tj. do 31. prosince 2030 celkem **55 Mtoe**. Úspory z informačních kampaní a výměny oken tak činí 10 Mtoe + 55 Mtoe = **65 Mtoe**.

Naproti tomu krátkodobější opatření (např. informační kampaň) může uspořit v roce provedení 1 toe a poté již nic. Ať je rok provedení v období 2021 až 2030 kterýkoli, jeho příspěvek bude 1 toe.

Pokud členský stát zavede na počátku desetiletého období, po které povinnost platí, převážně individuální opatření s krátkým životním cyklem, bude muset přijmout další opatření k dosažení úspor vyžadovaných podle čl. 7 odst. 1 prvního pododstavce písm. b).

„Přímočará“ metoda jasně splňuje podmínku, že metoda výpočtu musí vést k požadovanému objemu úspor, kterých je skutečně dosahováno. Členské státy však mohou považovat za vhodnější alternativní metody.

2. Metoda „indexové hodnoty“

Jednou alternativou je přiřadit každému opatření „indexovou hodnotu“, která odráží jeho očekávaný životní cyklus. Informační kampaň by mohla obdržet indexovou hodnotu 0,25, zatímco výměna okna by mohla obdržet indexovou hodnotu 6. Jestliže každé z těchto opatření uspoří 1 toe za rok, úspora připisovaná informační kampani by činila ($1 \times 0,25 \text{ toe}$) = 0,25 toe. Úspora připisovaná výměně okna by bez ohledu na rok realizace činila ($1 \times 6 \text{ toe}$) = 6 toe.

Informační kampaně by se pak započítaly tak, že přinesly 0,25 Mtoe v roce, ve kterém jsou prováděny, nebo celkem **2,5 Mtoe** za deset let do konce roku 2030. Pokud se za celé toto období provede výměna 7 milionů oken, přinese to úspory ve výši 7 Mtoe vynásobené faktorem 6, čímž dostaneme **42 Mtoe**. Úspory z informačních kampaní a výměny oken by se pak vypočítaly jako 2,5 Mtoe + 42 Mtoe = **44,5 Mtoe**.

Členský stát používající tuto metodu musí zajistit, aby výsledek nebyl vyšší než výsledek získaný „přímočarým“ přístupem.

3. Metoda „zastropování“

Jinou alternativou je „omezit“ životní cykly přisouzené individuálním opatřením. Bylo by například možné zvolit „omezení“ v délce pěti let. Úspora připisovaná informační kampani by činila **1,25 Mtoe**, např. 0,25 Mtoe v roce 2022, 0,25 Mtoe v roce 2023, 0,25 Mtoe v roce 2024, 0,25 Mtoe v roce 2025 a 0,25 Mtoe v roce 2026. Úspora připisovaná výměně oken, ať je rok provádění jakýkoli, by činila (1×5) = **5 Mtoe**, např. 1 Mtoe v roce 2022, 1 Mtoe v roce 2023, 1 Mtoe v roce 2024, 1 Mtoe v roce 2025 a 1 Mtoe v roce 2026.

⁽⁸³⁾ Viz též dodatek VI a dodatek VIII.

Členský stát používající tuto metodu musí opět zajistit, aby výsledek nebyl vyšší než výsledek získaný „přímočarým“ přístupem.

S cílem odrazit plnou hodnotu politického opatření ke zvýšení energetické účinnosti příloha V bod 2 písm. I) směrnice o energetické účinnosti vyžaduje, aby členské státy přihlély k poklesu úspor energie v průběhu životního cyklu každého opatření⁽⁸⁴⁾. Záměrem je zajistit, aby se úspory vypočítávaly realisticky, vzhledem k tomu, že například nový energeticky účinný výrobek nemusí po několika letech používání přinášet stejné úspory energie⁽⁸⁵⁾. Členské státy to proto ve svých metodikách musí zohlednit. Míra poklesu se může lišit podle druhu politického opatření a každý členský stát ji musí oznámit a vysvětlit v souladu s přílohou V bodem 2 písm. i) směrnice o energetické účinnosti⁽⁸⁶⁾.

7.3. Adicionalita

Při určování úspor energie u všech druhů politických opatření je třeba zohlednit požadavek adicionality. Základní zásady jsou vymezeny v příloze V bodě 2 písm. a) a b) směrnice o energetické účinnosti:

- „a) Musí se prokázat, že se jedná o úspory nad rámec úspor, kterých by bylo dosaženo i bez činnosti povinných, zúčastněných nebo pověřených stran nebo prováděcích veřejných orgánů. K určení úspor energie, které lze započítat jako dodatečné, členské státy zohlední, jak by se spotřeba energie a poptávka po ní vyvíjely bez daného politického opatření, přičemž zohlední alespoň tyto faktory: trendy spotřeby energie, změny v chování spotřebitelů, technologický pokrok a změny v důsledku jiných opatření provedených na úrovni Unie a členských států.
- b) Úspory plynoucí ze zavedení povinných právních předpisů Unie se považují za úspory, kterých by bylo dosaženo v každém případě, a které tedy nelze započítat jako úspory energie pro účely čl. 7 odst. 1 ...“

To znamená, že vyžadují-li právní předpisy EU, aby členské státy dosáhly určitého objemu nebo míry úspor, mohou započítat pouze úspory, jež tuto úroveň překračují – jsou-li splněny ostatní požadavky, např. lze prokázat a ověřit, že úspor bylo dosaženo v důsledku dotyčného opatření.

Příloha V bod 2 písm. a) směrnice o energetické účinnosti rovněž vyžaduje, aby členské státy sledovaly aktuální vývoj na trzích a aby stanovily výchozí scénář pro výpočty. To je zvláště důležité proto, aby nedocházelo k započítání „černých pasažérů“, kteří se často vyskytují v kontextu dodavatelských závazků a systémů finanční podpory. Pokud například vnitrostátní režim podpory pro renovaci budov podporuje 100 individuálních opatření v daném roce, některá z těchto opatření by nastala v každém případě (bez režimu) a musí se odečíst.

Podobně, je-li určitá politika zavedena mnoho let, je velmi pravděpodobné, že má transformační účinky na trh. Například soukromé zúčastněné strany ji vezmou v úvahu ve svých vlastních strategiích zaměřených na vývoj výrobků, služeb atd. To například znamená, že aktuální trendy v průměru trhu mohou být zčásti důsledkem účinků politiky z minulých let. A proto, je-li prováděn průzkum s cílem posoudit účinky „černých pasažérů“, je pravděpodobné, že některé z těchto účinků, které se projevují dnes, jsou také účinky „přelévání“ z předchozích let. Příloha V bod 2 písm. b a c) stanoví odchylky od těchto základních zásad:

„... Odchylně od tohoto požadavku lze úspory týkající se renovace stávajících budov započítat jako úspory energie pro účely čl. 7 odst. 1, je-li zajištěno splnění kritéria významnosti uvedeného v bodě 3 písm. h) přílohy V. Úspory plynoucí z provádění minimálních požadavků, jež byly stanoveny na vnitrostátní úrovni pro nové budovy před provedením směrnice 2010/31/EU, lze započítat jako úspory energie pro účely čl. 7 odst. 1 písm. a), je-li zajištěno splnění kritéria významnosti a členské státy tyto úspory oznámily ve svých vnitrostátních akčních plánech energetické účinnosti v souladu s čl. 24 odst. 2.

c) Započítat lze pouze úspory překračující tyto úrovně:

- i) výkonnostní emisní normy Unie pro nové osobní automobily a pro nová lehká užitková vozidla vyplývající z provádění nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 443/2009 a (EU) č. 510/2011;
- ii) požadavky Unie na odstranění z trhu některých výrobků spojených se spotřebou energie vyplývající z provádění prováděcích opatření podle směrnice 2009/125/ES.“

⁽⁸⁴⁾ Pro další vysvětlení a příklady viz dodatek VIII.

⁽⁸⁵⁾ Pro další vysvětlení a příklady viz dodatek VIII.

⁽⁸⁶⁾ Viz též dodatek VIII.

Členské státy dále musí posoudit a překročit ve svých vnitrostátních předpisech úrovně stanovené nařízením (EU) 2019/631 a minimální cíle pro zadávání veřejných zakázek na čistá vozidla a vozidla s nulovými emisemi v případě některých silničních vozidel po provedení revidované směrnice o čistých vozidlech.

7.3.1. Adicionalita v souvislosti s opatřeními zaměřenými na renovaci budov ⁽⁸⁷⁾

Jako obecnou zásadu příloha V bod 2 písm. b) směrnice o energetické účinnosti stanoví, že úspory energie plynoucí z provádění povinných předpisů Unie se považují za úspory, kterých by bylo dosaženo v každém případě, a které tedy nelze započítat.

Obecně řečeno, kódy budov související s energetickou náročností budov stanoví povinné požadavky podle právních předpisů EU (směrnice o energetické náročnosti budov) a jsou součástí scénáře „bez přijetí opatření“.

Odchylně mohou členské státy započítat v plném rozsahu úspory z renovace budov, pokud je splněno kritérium významnosti podle přílohy V bodu 3 písm. h) směrnice o energetické účinnosti a všechny úspory energie vyplývají z politických opatření podporujících renovaci. Musí také prokázat, že úspory započtené z těchto opatření jsou vyšší než úspory, kterých by bylo dosaženo bez přijetí opatření. Měly by prokázat, že k dosažení započtených úspor přispěla povinná, zúčastněná nebo pověřená strana ⁽⁸⁸⁾.

Výchozím bodem pro výpočet úspor je změřit spotřebu budovy před renovací a po ní. Členské státy mohou této odchylky využít v obou obdobích, po která povinnost platí, od vstupu pozměňující směrnice (EU) 2018/2002 v platnost, tj. od 24. prosince 2018.

Příklad

Vnitrostátní kód budovy vyžaduje, aby budova podstupující větší renovaci byla zmodernizována na alespoň třídu B energetické náročnosti. Dotyčný členský stát nemůže započítat výslednou úsporu pro účely článku 7.

Může však úspory započítat, pokud přijal opatření na podporu renovací (např. které poskytuje domácnostem dotaci na renovaci, která by jinak nebyla podniknuta). V takovém případě lze započítat všechny úspory vyplývající z tohoto opatření, a to bez ohledu na energetickou třídu modernizace (tj. lze započítat všechny úspory z energetické modernizace ze třídy D na třídu C nebo ze třídy D na třídu B nebo ze třídy D na třídu A atd.).

Renovační projekty musí splňovat minimální vnitrostátní požadavky na energetickou náročnost stanovené podle směrnice o energetické náročnosti budov. Opatření, jež mohou podpořit vyšší míru ambice, tj. energetickou náročnost, která je vyšší než požadovaná, mohou být podporována.

7.3.2. Adicionalita v souvislosti s opatřeními zaměřenými na výstavbu nových budov

Od vstupu pozměněné směrnice o energetické účinnosti v platnost a, je-li to nezbytné, od jejího provedení do vnitrostátního práva mohou členské státy započítat úspory energie vyplývající z provádění minimálních vnitrostátních požadavků stanovených pro nové budovy pouze do úspor požadovaných pro první období, po které povinnost trvá (2014–2020), pokud:

- i) splňují minimální vnitrostátní požadavky stanovené před provedením směrnice o energetické náročnosti budov, tj. do 9. července 2012 (viz čl. 28 odst. 1 směrnice o energetické náročnosti budov);

⁽⁸⁷⁾ Ustanovení čl. 7 odst. 1 směrnice o energetické náročnosti budov stanoví, že „členské státy přijmou nezbytná opatření k zajištění toho, aby se u budov, u kterých probíhá větší renovace, snížila energetická náročnost budovy nebo jejích renovovaných částí s cílem splnit minimální požadavky na energetickou náročnost stanovené podle článku 4, pokud je to technicky, funkčně a ekonomicky proveditelné“.

Ustanovení čl. 2 bodu 10 směrnice o energetické náročnosti budov definuje „větší renovaci“ jako renovaci budovy, přičemž:

a) celkové náklady na renovaci obvodového pláště budovy nebo technických systémů budovy jsou vyšší než 25 % hodnoty budovy bez hodnoty pozemku, na němž budova stojí; nebo

b) renovace probíhá u více než 25 % plochy obvodového pláště budovy.

Členské státy si mohou zvolit, zda uplatní možnost a) nebo b).

⁽⁸⁸⁾ Viz 41. bod odůvodnění směrnice o energetické účinnosti.

ii) jsou „významné“ a

iii) byly oznámeny ve vnitrostátním akčním plánu energetické účinnosti do 30. dubna 2017 (viz čl. 24 odst. 2 směrnice o energetické účinnosti).

Úspory energie lze započítat pouze od data vstupu pozměněné směrnice o energetické účinnosti v platnost a mohou být započteny pouze do kumulativních úspor v konečném využití energie požadovaných do 31. prosince 2020. Členské státy musí prokázat, že uplatnění minimálních vnitrostátních požadavků vedlo k měřitelným úsporám, kterých by jinak nebylo dosaženo. Jsou-li nezbytná vnitrostátní prováděcí opatření, jež umožní tyto úspory započítat, musí být přijata a zavedena předtím, než jsou úspory započítány.

Jestliže členský stát této odchylky využije, měl by pečlivě posoudit možnou interakci s výjimkou stanovenou v čl. 7 odst. 4 písm. d) směrnice o energetické účinnosti („dřívější opatření“) a zajistit, aby nedocházelo k dvojímu započítání.

Projekty na výstavbu budov musí být v souladu s minimálními vnitrostátními požadavky na energetickou náročnost. Opatření, jež mohou podpořit vyšší míru ambice, tj. energetickou náročnost, která je vyšší než požadovaná, mohou být podporována.

7.3.3. Adicionalita v souvislosti s budovami veřejných subjektů

Odchylka od zásady aditionality uvedená v příloze V bodě 2 písm. b) směrnice o energetické účinnosti v zásadě též platí pro úspory energie související s renovací budov veřejných orgánů, jelikož se jedná o úspory „týkající renovace stávajících budov“ (viz příloha V bod 2 písm. b) druhá věta) směrnice o energetické účinnosti).

Cílem odchylky je umožnit členským státům, a to od vstupu pozměňující směrnice v platnost, započítat pro účely čl. 7 odst. 1 směrnice o energetické účinnosti všechny úspory energie vyplývající například z opatření přijatých k dosažení míry renovace 3 % podlahové plochy vytápěných nebo chlazených budov ve vlastnictví a v užívání ústředních vládních institucí (viz článek 5).

Členské státy však musí prokázat, že všechny započítané úspory vyplynuly z politických opatření zavedených za účelem renovace budov veřejných subjektů⁽⁸⁹⁾. Nemohou započítat úspory energie, ke kterým by došlo bez daného politického opatření. Členské státy tedy musí prokázat významnost. Jsou-li nezbytná vnitrostátní prováděcí opatření, jež umožní tyto úspory započítat, musí být zavedena předtím, než jsou úspory započteny.

Členské státy musí vypočítat úspory energie z politických opatření prováděných za účelem renovace budov veřejných subjektů, započítané v souladu s přílohou V. Objem úspor energie, které se započítávají do požadovaných úspor v konečném využití energie podle čl. 7 odst. 1 směrnice o energetické účinnosti, se vyjádří jako konečná spotřeba energie. Je-li objem úspor energie vyjádřen jako primární energie, musí členský stát použít převodní koeficienty uvedené v příloze IV směrnice o energetické účinnosti.

7.3.4. Adicionalita v souvislosti s prováděcími opatřeními podle směrnice o ekodesignu⁽⁹⁰⁾

Pouhá výměna kotlů se nepovažuje za renovační opatření, a to kvůli zvláštnímu ustanovení v příloze V bodě 2 písm. c) směrnice o energetické účinnosti. Výchozím bodem tak vždy budou minimální požadavky podle konkrétních ustanovení směrnice o ekodesignu⁽⁹¹⁾. Úspory energie vyplývající z výměny spotřebičů regulovaných právními předpisy o ekodesignu, např. ohřívačů pro vytápění vnitřních prostorů, je možné započítat pouze v případě, že jsou vyšší než minimální požadavky na ekodesign, s výjimkou případů předčasného nahrazení (viz příloha V bod 2 písm. e) směrnice o energetické účinnosti).

Pokud členské státy poskytují pobídky nebo subvence na výrobky, na které se vztahují předpisy EU o energetických štítcích, doporučuje se, aby se zaměřily na vyšší třídy energetické účinnosti. Například pobídka nebo subvence, jež má podpořit instalaci nových, energeticky účinnějších kotlů by pokrývala pouze kotle ve dvou nejvyšších významně zastoupených třídách energetického štítku pro kotle, na základě údajů o trhu relevantních pro dotyčné období.

⁽⁸⁹⁾ Viz 41. bod odůvodnění směrnice o energetické účinnosti.

⁽⁹⁰⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/125/ES ze dne 21. října 2009 o stanovení rámce pro určení požadavků na ekodesign výrobků spojených se spotřebou energie (Úř. věst. L 285, 31.10.2009, s. 10).

⁽⁹¹⁾ Pro předpisy seřazené podle kategorie výrobku, viz:

https://ec.europa.eu/info/energy-climate-change-environment/standards-tools-and-labels/products-labelling-rules-and-requirements/energy-label-and-ecodesign/energy-efficient-products_en

7.3.5. Adicionalita v souvislosti s energetickými audity podle článku 8

Podle čl. 8 odst. 4 musí členské státy zajistit, aby velké podniky (tj. společnosti, které nejsou malými a středními podniky) prováděly každé čtyři roky energetický audit; to samo o sobě nevede k úsporám energie.

Opatření podnětující nebo podporující zavádění doporučení z auditu přesahují minimum vyžadované podle článku 8 – čl. 8 odst. 7 druhý pododstavec stanoví, že členské státy „mohou zavést systémy pobídek a podpor“. Úspory energie vyplývající z takových opatření proto lze započítat, protože by jinak nenastaly, je-li splněno kritérium významnosti. Totéž platí pro úspory, jež vyplývají z opatření zaměřených na malé a střední podniky.

7.4. Významnost a způsobilost

Kromě zásady aditionality musí členské státy vyhovět kritériu „významnosti“. Automatické zavádění právních předpisů EU nebo samostatná zlepšení v důsledku (například) tržních sil nebo technologického vývoje nelze vzít v úvahu, jelikož členské státy nesmí započítat opatření, ke kterým by došlo v každém případě.

Činnost veřejných orgánů v členských státech při zavádění politických opatření musí být „významná“ pro dosažení úspor energie, které se započítávají; jinými slovy:

- musela přispět k předemtnému individuálnímu opatření a
- subvence nebo zapojení povinné, zúčastněné nebo pověřené strany muselo mít jasně větší než minimální účinek na rozhodnutí konečného uživatele investovat do energetické účinnosti.

Členské státy proto musí prokázat, že úspory jsou důsledkem politického opatření zaměřeného na vyvolání úspor energie u konečného uživatele⁽⁹²⁾. Opatření přijatá podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/842⁽⁹³⁾ lze považovat za významná, ale členské státy musí prokázat, že vedou k ověřitelným a měřitelným nebo odhadnutelným zlepšením energetické účinnosti.

Například u systémů financování uvedení výše subvence pro prokázání významnosti nestačí, jelikož to samo o sobě neprokazuje, že dotace ovlivnily investiční rozhodnutí konečných uživatelů. Úlohu subjektů zapojených do opatření lze v zásadě prokázat i bez subvence jako referenční hodnoty; důležitým ukazatelem významnosti by mohla být standardní opatření (např. vytvoření norem pro zavádění výrobků, energetické poradenství a energetické audity, po nichž následuje skutečné zavedení opatření).

K zajištění souladu s předpisy by členské státy mohly vymezit obecné požadavky týkající se významnosti v rámci systému povinného zvyšování energetické účinnosti nebo alternativních opatření a ověřit je na základě jednotlivých projektů⁽⁹⁴⁾. Tyto požadavky by mohly stanovit, že strany (např. při podání žádosti o „bílý certifikát“⁽⁹⁵⁾) musí zdokumentovat přímý příspěvek k zavedení daného opatření.

Od povinných stran by mohlo být vyžadováno, aby prokázaly:

- zda byl příspěvek vložen přímo nebo nepřímo (tj. přes zprostředkovatele) a
- zda o něm bylo rozhodnuto před zavedením opatření.

Členské státy by například mohly také vyžadovat, aby:

- byla uzavřena smlouva mezi provozovateli distribuční soustavy (např. povinnými stranami) a třetími stranami,

⁽⁹²⁾ Pro kritéria pro prokázání významnosti ve vnitrostátních akčních plánech energetické účinnosti a oznámeních podle článku 7 viz dodatek IX.

⁽⁹³⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/842 ze dne 30. května 2018 o závazném každoročním snižování emisí skleníkových plynů členskými státy v období 2021–2030 přispívajícím k opatřením v oblasti klimatu za účelem splnění závazků podle Pařížské dohody a o změně nařízení (EU) č. 525/2013 (Úř. věst. L 156, 19.6.2018, s. 26).

⁽⁹⁴⁾ Viz dodatek XII.

⁽⁹⁵⁾ Právní nástroj vydávaný schvalujícím orgánem, který zaručuje, že bylo dosaženo uvedeného objemu úspor energie. Každý certifikát je jedinečnou a sledovatelnou komoditou nesoucí vlastnické právo k určitému objemu dodatečných úspor energie a zaručující, že prospěch z těchto úspor nebyl uplatněn jinde.

- k úsporám energie nedocházelo před zveřejněním této smlouvy,
- strany mohly započítat úspory pouze v případě, že byly přímo zapojeny do zavedení opatření (např. provedením energetických auditů, poskytnutím subvencí atd.) a
- byly vypracovány dohody pokrývající celý řetězec od povinných subjektů až po koncové uživatele energie.

7.5. **Opatření na podporu instalace technologií pro výrobu energie z obnovitelných zdrojů malého rozsahu na budovách nebo v budovách pro vlastní potřebu**

Je důležité rozlišovat mezi:

- možností stanovenou v čl. 7 odst. 4 písm. f) směrnice o energetické účinnosti, která se týká množství energie vyrobené na budovách nebo v budovách pro vlastní spotřebu, které lze vyloučit z objemu úspor energie vypočítaného v souladu s čl. 7 odst. 2 a 3 směrnice o energetické účinnosti, a
- objasněním v příloze V bodě 2 písm. e) směrnice o energetické účinnosti, podle něhož úspory vyplývající z opatření na podporu instalace technologií pro výrobu energie z obnovitelných zdrojů malého rozsahu na budovách nebo v budovách lze v zásadě započítat do úspor vyžadovaných podle čl. 7 odst. 1.

Toto je také vysvětleno ve 43. bodě odůvodnění směrnice o energetické účinnosti.

Podle přílohy V bodu 2 písm. e) směrnice o energetické účinnosti mohou členské státy úspory vyplývající z opatření na podporu instalace technologií pro výrobu energie z obnovitelných zdrojů malého rozsahu na budovách nebo v budovách pro vlastní spotřebu započítat do vyžadovaného objemu úspor energie podle čl. 7 odst. 1, pokud vedou k ověřitelným a měřitelným či odhadnutelným úsporám energie v konečném využití a jsou vypočteny v souladu s přílohou V směrnice o energetické účinnosti ⁽⁹⁶⁾.

Platí tedy také požadavky adicionality a významnosti a pravidla pro sledování a ověřování stanovená členským státem.

Členské státy musí prokázat, že taková opatření vedou k úsporám v konečném využití energie v důsledku změny technologie. Například úspory z přechodu na účinnější technologie vytápění a výroby teplé vody, včetně technologií pro výrobu energie z obnovitelných zdrojů, jsou nadále způsobilé v plném rozsahu, pokud členské státy mohou prokázat, že jsou dodatečné, měřitelné a ověřitelné v souladu s metodami a zásadami uvedenými v příloze V ⁽⁹⁷⁾.

Toto je objasněno v příloze V bodě 2 písm. e) směrnice o energetické účinnosti a zaměřeno k celkovému cíli čl. 7 odst. 1 směrnice o energetické účinnosti, tj. dosáhnout úspor v konečném využití energie, a to bez ohledu na technologii (ať se jedná o opatření na podporu technologie poháněné energií z obnovitelných nebo fosilních zdrojů, které vede ke snížení skutečné spotřeby energie v budovách, dopravě nebo průmyslu).

Příloha V bod 2 písm. e) směrnice o energetické účinnosti výslovně odkazuje na povinné úspory energie podle čl. 7 odst. 1, který vyžaduje, aby členské státy dosáhly kumulativní úspory v konečném využití energie, a jehož cílem je skutečné snížení spotřeby energie u fyzických nebo právnických osob (v souladu s přílohou V bodem 1 písm. b)). Ustanovení čl. 2 bodu 5 definuje „úspory energie“ jako množství ušetřené energie určené měřením nebo odhadem spotřeby před provedením jednoho či více opatření ke zvýšení energetické účinnosti a po něm, při zajištění normalizace vnějších podmínek, které spotřebu energie ovlivňují. Jelikož se článek 7 směrnice o energetické účinnosti zaměřuje na skutečné snížení konečné spotřeby energie, lze dospět k závěru, že příloha V bod 2 písm. e) vyžaduje, aby bylo prokázáno, že opatření na podporu instalace technologií pro výrobu energie z obnovitelných zdrojů malého rozsahu na budovách nebo v budovách vedou k úspoře energie, tj. ke skutečnému snížení konečné spotřeby energie.

⁽⁹⁶⁾ Pro opatření na podporu instalace technologií pro výrobu energie z obnovitelných zdrojů malého rozsahu na budovách nebo v budovách viz dodatek X.

⁽⁹⁷⁾ Viz dodatek X.

Členské státy mají možnost vyjádřit úspory energie buď jako konečnou spotřebu energie, nebo jako spotřebu primární energie, jak je stanoveno v příloze V bodě 3 písm. d) (alternativní politická opatření) a v čl. 7a odst. 4 (systém povinného zvyšování energetické účinnosti). Tato pružnost nemění povinnost kumulativních úspor v konečném využití energie z hlediska prodeje energie (v období do roku 2020) a konečné spotřeby energie (2021–2030).

7.6. Opatření na podporu zavádění účinnějších výrobků a vozidel

Opatření členských států ke zvyšování energetické účinnosti v dopravě se považují za způsobilá pro splnění povinné úspory v konečném využití energie⁽⁹⁸⁾. Mezi tato opatření patří:

- politiky zaměřené na podporu účinnějších vozidel nebo přechodu na jiný druh dopravy – jízdu na kole, chůzi a hromadnou dopravu a
- mobilita a územní plánování, které snižuje poptávku po dopravě.

Způsobilé je i zadávání veřejných zakázek na čistá vozidla s nulovými emisemi, je-li dodržena adicionalita k minimálním požadavkům stanoveným v revidované směrnici o čistých vozidlech.

Jsou-li dodržena pravidla týkající se významnosti a adicionality, jsou způsobilé i systémy, jež urychlují zavádění nových, účinnějších vozidel, nebo politiky podporující přechod na výkonnější paliva, která snižují spotřebu energie na kilometr⁽⁹⁹⁾.

Příloha V bod 2 písm. f) objasňuje, že v plném rozsahu lze započítat politiky, jež urychlují zavádění účinnějších výrobků a vozidel, za předpokladu, že se prokáže, že:

- k zavedení došlo před uplynutím průměrné očekávané životnosti produktů nebo vozidla či před běžným nahrazením produktu nebo vozidla, a
- úspory lze v plném rozsahu započítat pouze za období do konce průměrné očekávané životnosti produktu nebo vozidla, které mají být nahrazeny⁽¹⁰⁰⁾.

Tato opatření by případně měla být v souladu s vnitropolitickými rámci politiky stanovenými členskými státy podle směrnice 2014/94/EU o zavádění infrastruktury pro alternativní paliva.

7.7. Zajištění zachování norem kvality

Příloha V bod 2 písm. g) směrnice o energetické účinnosti objasňuje, že podpora opatření ke zvyšování energetické účinnosti nesmí snižovat normy kvality pro výrobky, služby a zavádění opatření. Členské státy musí zajistit, aby byly normy kvality zachovány nebo takové normy zavést, pokud ještě neexistují.

7.8. Řešení klimatických rozdílů

Příloha V bod 2 písm. h) směrnice o energetické účinnosti umožňuje členským státům přizpůsobit úspory energie v zájmu řešení klimatických rozdílů mezi regiony. Toto ustanovení uvádí dvě možnosti:

- i) přizpůsobit úspory energie standardní hodnotě nebo
- ii) připsat odlišné úspory energie v souladu s teplotními rozdíly.

7.9. Zamezení dvojího započítání

Ustanovení čl. 7 odst. 12 směrnice o energetické účinnosti vyžaduje, aby členské státy prokázaly, že nedochází k dvojímu započítání úspor energie v případech, kdy se dopady politických opatření nebo individuálních opatření překrývají. Vzhledem k množství různých nástrojů oznámených členskými státy a k vysoké pravděpodobnosti překrývání politik, jež vyplývá z používání systémů povinného zvyšování energetické účinnosti současně s alternativními opatřeními (např. interakce zdanění energie a dotací pro domácnosti za účelem výměny oken nebo ohřívačů pro vytápění vnitřních prostorů), má řešení rizik dvojího započítání zásadní význam.

⁽⁹⁸⁾ Viz dodatek VII.

⁽⁹⁹⁾ 15. bod odůvodnění směrnice o energetické účinnosti.

⁽¹⁰⁰⁾ Viz dodatek VII.

Účinným nástrojem by v této souvislosti mohla být vnitrostátní databáze. Databáze by například zaregistrovala, že dotace pro povzbuzení výměny starých kotlů byla určité domácnosti již vyplacena, a upozornila by uživatele, kdyby stejná domácnost žádala znovu.

Použití kombinace několika politických opatření vede k větší složitosti pro členské státy z hlediska:

- většího úsilí spojeného s prováděním, např. vypočítáním úspor energie a (což je důležitější)
- zajištění:
 - vymáhání, zejména pokud jsou jednotlivé nástroje velkého rozsahu, a
 - ověření dopadu bez dvojího započítání.

Podle čl. 7 odst. 12 směrnice o energetické účinnosti rovněž zakazuje dvojitě započítání při překrývání politik, tj. členské státy musí zohlednit, že dopad na objem úspor energie mohou mít i jiná politická opatření prováděná ve stejném časovém rámci, takže ne všechny změny zaznamenané od zavedení konkrétního politického opatření lze připsat pouze tomuto opatření.

8. MĚŘENÍ, SLEDOVÁNÍ, KONTROLA, KVALITA A OVĚŘOVÁNÍ

Směrnice o energetické účinnosti zdůrazňuje důležitost pravidel pro sledování a ověřování z hlediska provádění systémů povinného zvyšování energetické účinnosti a alternativních politických opatření, včetně požadavku kontrolovat statisticky reprezentativní vzorek opatření.

Výběr statisticky významné části a reprezentativního vzorku opatření ke zvýšení energetické účinnosti zahrnuje vytvoření podmnožiny statistické populace opatření na úsporu energie v rámci každého opatření, která přesně odráží celou populaci všech opatření na úsporu energie, a tak umožňuje vyvozování přiměřeně spolehlivých závěrů týkajících se důvěry ve všechna opatření ⁽¹⁰¹⁾.

Čl. 7a odst. 5 směrnice o energetické účinnosti (pro systémy povinného zvyšování energetické účinnosti)

„Členské státy zavedou systémy měření, kontroly a ověřování, v jejichž rámci se na základě dokumentace ověří alespoň statisticky významná část a reprezentativní vzorek opatření ke zvyšování energetické účinnosti zavedených povinnými stranami. Toto měření, kontrola a ověřování se provádí nezávisle na povinných stranách.“

Čl. 7b odst. 2 směrnice o energetické účinnosti (pro alternativní politická opatření)

„Pro všechna nedaňová opatření zavedou členské státy systémy měření, kontroly a ověřování, v jejichž rámci se na základě dokumentace ověří alespoň statisticky významná část a reprezentativní vzorek opatření ke zvýšení energetické účinnosti zavedených zúčastněnými nebo pověřenými stranami. Toto měření, kontrola a ověřování se provádí nezávisle na zúčastněných nebo pověřených stranách.“

Systémy měření, kontroly a ověřování by měly zajistit, aby výpočty úspor energie byly ověřené z hlediska statisticky významné části a reprezentativního vzorku opatření ke zlepšení energetické účinnosti.

Tyto požadavky lze splnit mimo jiné prostřednictvím:

- automatizovaných počítačových kontrol nebo dokumentárního přezkumu údajů a výpočtů oznámených povinnými, zúčastněnými nebo pověřenými stranami nebo příjemci (v případech, kdy příjemci oznamují údaje přímo veřejnému orgánu),
- hodnocení změřených úspor energie z hlediska statisticky významné části a reprezentativního vzorku opatření nebo příjemců,
- použití ověřování prováděného v rámci systému regulace, kvalifikace, akreditace nebo certifikace, např. pokud oznámené úspory energie jsou založeny na energetických auditech nebo certifikátech energetické náročnosti (poměrné úspory).

⁽¹⁰¹⁾ Viz dodatek XII.

Dokumentace k politickému opatření by měla vysvětlit, jak požadavky tohoto jiného systému zajišťují, aby kontroly nebo ověřování byly prováděny na statisticky významné části a reprezentativním vzorku energetických auditů nebo jiných posouzení úspor.

Systém sledování a ověřování lze zorganizovat v různých krocích nebo na různých úrovních. Součástí tohoto přístupu mohou být kontroly na místě jako druhá fáze ověřování podmnožiny individuálních opatření, u nichž bylo zjištěno, že existuje riziko jejich nesouladu s požadavky. Pokud takové kontroly na místě nejsou technicky nebo ekonomicky proveditelné, lze to vysvětlit v dokumentaci k danému opatření.

Členské státy musí vysvětlit, jak používají referenční hodnoty pro kontrolu očekávaných nebo poměrných úspor (příloha V bod 5 písm. g) směrnice o energetické účinnosti).

Nezávislost systémů měření a kontroly (viz příloha V bod 5 písm. j) směrnice o energetické náročnosti) lze zdokumentovat na základě toho, že ověřovací orgán (seznam kritérií není vyčerpávající):

- je veřejný, statutárně nezávislý subjekt nebo
- není ve finančním spojení s povinnými, zúčastněnými nebo pověřenými stranami (tj. není jimi ani částečně, ani plně vlastněn nebo financován) nebo
- může být najat povinnou, zúčastněnou nebo pověřenou stranou, ale v tomto případě podléhá kontrolám ze strany veřejného orgánu nebo subjektu pro kvalifikaci, akreditaci nebo certifikaci.

Ověřovací orgán může být:

- přímo pověřen ověřováním opatření ke zlepšování energetické účinnosti nebo výpočtů úspor energie nebo
- pověřen kontrolou ověřovacích procesů a ověřování vzorků prováděných jinými organizacemi včetně povinných, zúčastněných nebo pověřených stran.

9. POVINNOSTI V OBLASTI PLÁNOVÁNÍ A PODÁVÁNÍ ZPRÁV

9.1. První období, po které povinnost platí

V období 2014–2020 musí členské státy předložit výroční zprávy nejpozději do 30. dubna 2019 a 2020 (čl. 24 odst. 1 a příloha XIV, část 2) ⁽¹⁰²⁾. Přitom mimo jiné informují o pokroku v plnění cíle úspor energie a o politických opatřeních přijatých nebo plánovaných podle přílohy XIV části 2. To bude posouzeno Komisí.

Článek 27 nařízení o správě vyžaduje, aby každý členský stát nejpozději do 30. dubna 2022 podal Komisi zprávu o dosažení svého vnitrostátního cíle energetické účinnosti v roce 2020 (stanoveného podle čl. 3 odst. 1 směrnice o energetické účinnosti) poskytnutím informací uvedených v příloze IX části 2 nařízení o správě.

9.2. Druhé období, po které povinnost platí, a další roky

Pro období 2021–2030 a další roky platí tyto hlavní povinnosti v oblasti plánování a podávání zpráv (články 7, 7a a 7b a příloha V směrnice o energetické účinnosti):

- v návrhu a konečné verzi svého integrovaného vnitrostátního plánu v oblasti energetiky a klimatu (příloha III nařízení o správě) musí členské státy uvést svůj výpočet objemu úspor energie, kterého má být dosaženo v období 2021–2030, podle čl. 7 odst. 1 prvního pododstavce písm. b) (viz čl. 7 odst. 6 směrnice o energetické účinnosti),
- jelikož některé údaje (např. roční konečná spotřeba energie, která se vypočte na základě průměru za roky 2016–2018 (v ktoe)) by nemusela být k dispozici pro oznámení v *prvním návrhu* vnitrostátního plánu v oblasti energetiky a klimatu ⁽¹⁰³⁾, uvedení výše uvedeného výpočtu by nemuselo být možné. Členské státy však musí uvést ve své *první konečné verzi a následujících návrzích a konečných verzích* vnitropolitického plánu v oblasti energetiky a klimatu, jak zohlednily prvky uvedené v příloze III nařízení o správě,

⁽¹⁰²⁾ Podle čl. 59 druhého pododstavce nařízení o správě se čl. 24 odst. 1 s platností od 1. ledna 2021 ruší.

⁽¹⁰³⁾ Měl být předložen nejpozději do 31. prosince 2018 (čl. 9 odst. 1 nařízení o správě).

- kromě výše uvedeného, a pokud je to relevantní, musí členské státy v návrhu a konečné verzi svého vnitrostátního plánu v oblasti energetiky a klimatu vysvětlit, jakým způsobem stanovily roční míru úspor a výchozí scénář pro výpočet podle čl. 7 odst. 2 a 3 směrnice o energetické účinnosti a jakým způsobem a v jaké míře uplatnily možnosti podle čl. 7 odst. 4 (viz čl. 7 odst. 6 směrnice o energetické účinnosti),
- rozhodne-li se členský stát uplatnit jednu nebo více možností uvedených v čl. 7 odst. 4 směrnice o energetické účinnosti, musí uplatnit a vypočítat účinek v období, po které povinnost platí (viz čl. 7 odst. 5 směrnice o energetické účinnosti), a
- pokud členský stát využije možnosti uvedené v čl. 7 odst. 4 písm. c) směrnice o energetické účinnosti v období 2021–2030, musí o zamýšlených opatřeních informovat Komisi v návrhu a konečné verzi svého vnitrostátního plánu v oblasti energetiky a klimatu. Musí vypočítat dopad opatření v souladu s přílohou V směrnice o energetické účinnosti a zahrnout ho do vnitrostátního plánu v oblasti energetiky a klimatu (viz čl. 7 odst. 4 písm. c)). Tuto informaci musí poprvé předložit v *konečné verzi prvního vnitrostátního plánu v oblasti energetiky a klimatu* (do 31. prosince 2019).

Členské státy dále musí:

- zahrnout do svých vnitrostátních zpráv o pokroku v oblasti energetiky a klimatu podle článku 17 nařízení o správě informace o výsledku opatření ke zmírnění energetické chudoby v kontextu směrnice o energetické účinnosti (viz čl. 7 odst. 11 směrnice o energetické účinnosti),
- každoročně zveřejňovat úspory energie dosažené každou z povinných stran nebo každou podskupinou povinných stran a celkem v rámci systému (viz čl. 7a odst. 7 směrnice o energetické účinnosti) a
- ve svých vnitrostátních plánech v oblasti energetiky a klimatu podrobně popsat alternativní metodu a předpisy k zajištění toho, že splní požadavek uvedený v příloze V bodě 2 písm. i) směrnice o energetické účinnosti, tj. že výpočet úspor energie přihlédne k životnímu cyklu opatření a k míře, ve které úspory v čase klesají.

Alternativně mohou členské státy přijmout jinou metodu, u níž se předpokládá dosažení alespoň stejného celkového objemu úspor. V tomto případě musí zajistit, aby objem vypočtený pomocí této metody nebyl vyšší než objem úspor energie vypočtený součtem úspor, jichž bude dosaženo jednotlivými individuálními opatřeními v období ode dne jejich provedení do 31. prosince 2020 nebo případně 31. prosince 2030.

Závěrem nutno uvést, že níže uvedené povinnosti v oblasti plánování a podávání zpráv podle nařízení o správě se vztahují také na provádění a pokrok v rámci plnění povinných úspor energie podle článků 7, 7a a 7b a přílohy V směrnice o energetické účinnosti:

Harmonogram

31. prosinec 2018 (následně 1. leden 2028 a poté každých deset let)	Předložení návrhu vnitrostátního plánu v oblasti energetiky a klimatu (čl. 9 odst. 1, články 4 a 6, přílohy I a III nařízení o správě)
šest měsíců před konečnou verzí vnitrostátního plánu v oblasti energetiky a klimatu	Komise může vydat doporučení pro členské státy, jejichž příspěvky (včetně příspěvku k dosažení povinných úspor energie stanovených v čl. 3 odst. 5 směrnice o energetické účinnosti) považuje za nedostačující (čl. 31 odst. 1 nařízení o správě)
31. prosinec 2019 (následně 1. leden 2029 a poté každých deset let)	Předložení konečné verze vnitrostátního plánu v oblasti energetiky a klimatu (čl. 3 odst. 1, články 4 a 6, přílohy I a III nařízení o správě)
10. březen 2020	Předložení první dlouhodobé strategie renovací (čl. 2a odst. 8 směrnice o energetické náročnosti budov)

Do 31. října 2021 (a poté každé dva roky)	Posouzení pokroku při plnění cílů EU provedené Komisí, zejména na základě integrovaných vnitrostátních zpráv o pokroku v oblasti energetiky a klimatu (článek 29 nařízení o správě). Pokud jde o povinné úspory energie, jsou relevantní články 29, 21 (integrované podávání zpráv o energetické účinnosti) a 24 (integrované podávání zpráv o energetické chudobě). V případě nedostatečného pokroku členského státu vydá Komise doporučení (čl. 32 odst. 1 nařízení o správě)
Do 30. dubna 2022	Zpráva o dosažení cílů energetické účinnosti v roce 2020 předložená každým členským státem (článek 27 a příloha IX, část 2 nařízení o správě)
Do 15. března 2023 (a poté každé dva roky)	Zpráva o provádění vnitrostátního plánu v oblasti energetiky a klimatu („integrovaná vnitrostátní zpráva o pokroku v oblasti energetiky a klimatu“) (článek 17 nařízení o správě)
30. červen 2023 (následně 1. leden 2033 a poté každých deset let)	Předložení návrhu aktualizace vnitrostátního plánu v oblasti energetiky a klimatu (čl. 14 odst. 1 nařízení o správě)
30. červen 2024 (následně 1. leden 2034 a poté každých deset let)	Předložení konečné verze aktualizace vnitrostátního plánu v oblasti energetiky a klimatu (čl. 14 odst. 2 nařízení o správě)

9.3. Oznamování systémů povinného zvyšování energetické účinnosti (vyjma daňových opatření)

Podle přílohy V bodu 5 směrnice o energetické účinnosti a přílohy III nařízení o správě musí členské státy oznámit Komisi své navrhované podrobné metodiky pro fungování jejich politických opatření uvedených v člincích 7a a 7b a v čl. 20 odst. 6 směrnice o energetické účinnosti. Tato oznámení, vyjma případů týkajících se daní (viz oddíl 9.4), musí obsahovat informace:

- a) o úrovni požadavku na úspory energie požadované podle čl. 7 odst. 1 prvního pododstavce písm. b) nebo úspory, jejichž dosažení se očekává za celé období 2021–2030;
- b) o povinných, zúčastněných nebo pověřených stranách nebo prováděcích veřejných orgánech;
- c) o cílových odvětvích;
- d) o politických opatřeních a individuálních opatřeních, včetně očekávaného celkového objemu kumulativních úspor energie na každé opatření;
- e) o délce období, po které povinnost platí, pro systémy povinného zvyšování energetické účinnosti;
- f) o opatřeních stanovených v rámci politických opatření;
- g) o metodice výpočtu, včetně toho, jak byla určována adicionalita a významnost a jaké metodiky a referenční hodnoty se použijí pro očekávané a poměrné úspory;
- h) o životním cyklu opatření a způsobu, jak je vypočten nebo na čem je založen;

- i) o přístupu přijatém za účelem řešení klimatických rozdílů uvnitř členského státu a
- j) o systémech sledování a ověřování pro opatření podle článků 7a a 7b a o způsobu, jakým je zajištěna jejich nezávislost na povinných, zúčastněných nebo pověřených stranách.

Příloha III části 3.1 a 3.2 nařízení o správě dále vyžaduje, aby členské státy oznámily tyto informace:

„3.1. Systémy povinného zvyšování energetické účinnosti uvedené v článku 7a směrnice 2012/27/EU:

- a) popis systému povinného zvyšování energetické účinnosti;
- b) očekávaný kumulativní a roční objem úspor a trvání období, po které povinnost platí;
- c) povinné strany a jejich závazky;
- d) cílová odvětví;
- e) způsobilá opatření v rámci těchto opatření;
- f) informace o uplatnění těchto ustanovení směrnice 2012/27/EU:
 - i) popřípadě konkrétní opatření a podíl úspor, jichž má být dosaženo v domácnostech postižených energetickou chudobou v souladu s čl. 7 odst. 11;
 - ii) úspory energie dosažené poskytovateli energetických služeb nebo jinými třetími stranami (čl. 7a odst. 6 písm. a)
a
 - iii) ‚započítávání úspor‘ (čl. 7a odst. 6 písm. b)) a
- g) případně informace o obchodování s úsporami energie.

3.2. Alternativní opatření uvedená v článku 7b a v čl. 20 odst. 6 směrnice 2012/27/EU (nedaňová):

- a) druhy politických opatření;
- b) stručný popis každého oznámeného opatření, včetně hlavních prvků jeho koncepce;
- c) očekávaný celkový kumulativní a roční objem úspor na každé opatření, případně objem úspor energie za každé dílčí období;
- d) prováděcí veřejné orgány, zúčastněné nebo pověřené strany a jejich povinnosti při provádění politických opatření;
- e) cílová odvětví;
- f) způsobilá opatření v rámci těchto opatření; a
- g) podle potřeby zvláštní politická opatření nebo individuální opatření zaměřená na energetickou chudobu.“

9.4. Daňová opatření

Příloha V bod 5 písm. k) směrnice o energetické účinnosti vyžaduje, aby členské státy (v souladu s nařízením o správě) oznámily Komisi svou metodiku pro fungování daňových opatření. Musí oznámit zejména informace o:

- „i) cílových odvětvích a segmentech daňových poplatníků;
- ii) prováděcím veřejným orgánem;
- iii) očekávaných úsporách, jichž má být dosaženo;

iv) délce trvání daňového opatření a

v) metodice výpočtu, včetně toho, které cenové elasticity jsou použity a jakým způsobem byly určeny.“

Příloha III oddíl 3.3 nařízení o správě dále vyžaduje, aby členské státy oznámily tyto informace o daňových opatřeních:

„a) stručný popis opatření;

b) délka trvání opatření;

c) prováděcí veřejný orgán;

d) očekávaný kumulativní a roční objem úspor na opatření;

e) cílová odvětví a segmenty daňových poplatníků;

f) metodika výpočtu, včetně uvedení, která elasticita cen byla v souladu s přílohou V bodem 4 směrnice 2012/27/EU použita a jak byla stanovena.“

Členské státy by měly uvést, jak vypočítaly elasticity a které aktuální a reprezentativní oficiální zdroje údajů použily ⁽¹⁰⁴⁾.

10. OBDOBÍ POVINNÝCH ÚSPOR ENERGIE PO ROCE 2030

Ustanovení čl. 7 odst. 1 druhého pododstavce směrnice o energetické účinnosti vyžaduje, aby členské státy nadále dosahovaly nových ročních úspor v souladu s prvním pododstavcem písm. b) za každé desetileté období po roce 2030, pokud přezkum Komise do roku 2027 a následně každých deset let nedospěje k závěru, že to není nutné k dosažení dlouhodobých cílů Unie v oblasti energetiky a klimatu pro rok 2050.

⁽¹⁰⁴⁾ Pro další návrhy týkající se elasticit, které mají být použity pro zachycení reakce poptávky, viz dodatek IV.

Názorné příklady míry ročních úspor při uplatnění možností podle čl. 7 odst. 2 až 4 ⁽¹⁾

	Mtoe	Roční míra úspor (v %)	Vysvětlení
Výchozí úroveň (průměrná konečná spotřeba energie)	100		Průměrná konečná spotřeba energie
Výroba pro vlastní spotřebu	5		
Konečná spotřeba energie v dopravě	33		
Upravená výchozí úroveň	62		
Minimální míra úspor (čl. 7 odst. 1 písm. b))		0,8 %	Průměrná konečná spotřeba energie (100) se vynásobí 0,8 % a kumuluje za deset let (což vede k výsledku 44 Mtoe jako celková úspora, jíž má být dosaženo za období, po které povinnost platí)
Možnost 1: plné využití výjimek (35 %)			
Požadovaná míra vlastních úspor před uplatněním výjimek		1,2 %	Míra vlastních úspor, které by členský stát musel uplatnit, pokud se rozhodne využít možností uvedených v odstavci 4 v maximální míře (35 %); to znamená, že výjimka by se musela uplatnit na kumulativní úspory ve výši 68 Mtoe.
Možnost 2: vynětí dopravy a vlastní spotřeby			
Úspory po vynětí výchozích úrovní	27,3		Toto jsou kumulativní úspory zbylé po uplatnění míry úspor 0,8 % na spotřebu po všech vynětích.
Potřebné dodatečné úspory	16,7		Toto jsou úspory potřebné pro dosažení požadovaného minima (44 Mtoe).

	Mtoe	Roční míra úspor (v %)	Vysvětlení
Požadovaná míra vlastních úspor použitá před vynětím výchozích úrovní		1,3 %	Míra vlastních úspor, kterou by členský stát musel uplatnit, pokud se rozhodne vyjmout z výchozího scénáře pro výpočet spotřeby energie v dopravě a vlastní výrobu.
Možnost 3: Plné využití výjimek a vynětí výchozích úrovní			
Úspory po vynětí výchozích úrovní	27,3		Toto jsou úspory zbylé po uplatnění všech výjimek na výchozí úroveň.
Úspory po uplatnění výjimek v maximální výši	17,7		Toto jsou úspory zbylé po uplatnění všech výjimek a všech možností podle čl. 7 odst. 2 až 4.
Potřebné dodatečné úspory	26,3		Toto jsou úspory potřebné pro dosažení požadovaného minima (44 Mtoe)
Požadovaná míra vlastních úspor použitá před vynětím z výchozích úrovní a uplatněním výjimek		2 %	Míra vlastních úspor, kterou by členský stát musel uplatnit, pokud se rozhodne vyjmout z výchozího scénáře pro výpočet dopravy a vlastní výrobu a využít v maximální míře možností uvedených v odstavci 4 (35 %).

(¹) Údaje v tabulce se netýkají žádného konkrétního členského státu. Cílem tohoto příkladu je ukázat možné důsledky při využití různých možností podle čl. 7 odst. 2 až 4 a jejich účinek na úspory energie, jichž má být dosaženo. Vypočtený objem úspor se bude pro každý dotýčný členský stát lišit.

DODATEK II

SYSTÉMY POVINNÉHO ZVYŠOVÁNÍ ENERGETICKÉ ÚČINNOSTI

Při koncipování a zavádění systémů povinného zvyšování energetické účinnosti by členské státy měly posoudit alespoň tyto aspekty ⁽¹⁾:

1. Cíle politiky

Členské státy by měly průběžně zajišťovat, aby cíle politik byly jednoduché, jasné a zaměřené na dosažení úspor energie s ohledem na to, které odvětví konečného využití má největší potenciál úspor energie a kde by systém mohl nejlépe pomoci překonat překážky bránící investicím do zvyšování energetické účinnosti.

V případě, že má systém více cílů, zajistěte, aby dosažení cílů, jež nesouvisí s energií, nebránilo úsilí o dosažení cíle v oblasti úspor energie.

Při koncipování systému jsou členské státy povinny (čl. 7 odst. 11 směrnice o energetické účinnosti) zohlednit nutnost zmírnění energetické chudoby (pokud není rozhodnuto ji řešit v rámci alternativních politických opatření). Systémy povinného zvyšování energetické účinnosti mohou například obsahovat konkrétní cíl týkající se energetické chudoby (např. minimální podíl energetických úspor, jichž bude dosaženo na základě opatření pro domácnosti s nízkým příjmem) nebo premiový faktor pro opatření zaváděná pro domácnosti s nízkým příjmem. Alternativou by mohlo být, aby povinné strany přispívaly do fondu, který bude financovat programy energetické účinnosti pro domácnosti s nízkým příjmem ⁽²⁾.

2. Zákonné oprávnění

Použijte pečlivě vybranou kombinaci právních a správních předpisů a ministerských a administrativních postupů pro zavedení a provozování systémů povinného zvyšování energetické účinnosti. Nastavení obecné koncepce systému povinného zvyšování energetické účinnosti na základě stávajících právních předpisů poskytuje zúčastněným subjektům jistotu, pokud jde o právní status systému. Vypracování podrobných prováděcích postupů v rámci regulace umožňuje na základě zkušeností podrobnosti systému změnit.

Před tím, než bude systém povinného zvyšování energetické účinnosti plně funkční, by si odhadnutí potenciálu politiky, její naplánování a testování v podmínkách trhu mohlo vyžádat několik let (tři až čtyři roky, v závislosti na koncepci systému a právním kontextu daného členského státu).

3. Pokrytí paliv

Rozhodněte, která paliva budou do systému povinného zvyšování energetické účinnosti zahrnuta, v souladu s celkovými cíli politiky a s odhady potenciálu energetické účinnosti u různých paliv. Nastavení systému povinného zvyšování energetické účinnosti tak, aby splňoval povinné úspory energie podle článku 7, může pokrýt širokou škálu paliv. Některé úspěšné programy však začaly zahrnutím jednoho nebo dvou paliv a poté byly na základě zkušeností rozšířeny na další paliva.

Pokrytí paliv by mělo zohlednit také rizika narušení trhu, kde o poskytování stejné energetické služby (např. vytápění vnitřních prostorů) mohou soutěžit různé druhy energie.

4. Pokrytí odvětví a zařízení

Rozhodněte, která odvětví a zařízení konečného využití budou do systému povinného zvyšování energetické účinnosti zahrnuta, v souladu s celkovými cíli politiky a s odhady potenciálu energetické účinnosti u různých odvětví a zařízení. Je-li záměrem pokrytí odvětví a zařízení přísně omezit, zvažte, zda posouzení souladu nebude příliš obtížné.

V jurisdikcích, ve kterých existují energeticky náročná průmyslová odvětví čelící vysoké konkurenci (např. tavení hliníku), mohou vlády rozhodnout, že taková odvětví ze systému povinného zvyšování energetické účinnosti vyjmou (nebo „vyčlení“) s odůvodněním, že by mohla být nepříznivě ovlivněna jejich konkurenceschopnost na mezinárodních trzích.

⁽¹⁾ Převzato z RAP (2014), *Best practices in designing and implementing energy efficiency obligation schemes* (Osvědčené postupy při koncipování a zavádění systémů povinného zvyšování energetické účinnosti) (<https://www.raponline.org/knowledge-center/best-practices-in-designing-and-implementing-energy-efficiency-obligation-schemes/>) se zahrnutím poučení z projektu ENSPOL (<http://enspol.eu/>); RAP (Lees, E., Bayer, E.), *Toolkit for energy efficiency obligations* (Soubor nástrojů pro systémy povinného zvyšování energetické účinnosti; 2016) (<https://www.raponline.org/wp-content/uploads/2016/05/rap-leesbayer-eeooolkit-2016-feb.pdf>)

⁽²⁾ Pro další návrhy opatření zmírňujících energetickou chudobu viz dodatek V.

5. Cíl v oblasti úspor energie

Nastavte úroveň cíle v oblasti úspor energie pro systém povinného zvyšování energetické účinnosti v souladu s celkovými cíli politiky a na základě posouzení potenciálu energetické účinnosti se snažte dosáhnout vyvážení mezi dosažením pokroku, náklady, jež v souvislosti se splněním tohoto cíle vzniknou spotřebitelům, a tím, čeho lze v praxi dosáhnout.

Nastavte cíl v konečné spotřebě energie (tj. množství energie dodané spotřebitelům a jimi využitě), pokud systém nezahrnuje několik různých paliv – v takovém případě by mohla být vhodnější spotřeba primární energie.

Vyjádřete cíl v jednotkách energie, pokud nemá systém cíl politiky, který souvisí s nějakým jiným cílem (např. snížení emisí skleníkových plynů) – v takovém případě zvažte použití jednotek ekvivalentu CO₂.

Stanovte relativně dlouhý časový rámec pro daný cíl, přednostně 10 až 20 let. Při jasném signálu o zvyšujícím se (nebo stejném) cíli v čase mohou povinné strany upravit své obchodní modely, např. začít v prvním období s opatřeními zaměřenými na změnu chování, a v pozdějších obdobích přejít ke složitějším energeticky úsporným technologiím.

Vypočítejte způsobilé úspory energie za odhadovaný životní cyklus každého opatření ke zvýšení energetické účinnosti.

Zvažte vymezení dílčích cílů, pokud má systém cíle politiky, které nesouvisí pouze s dosažením úspor energie.

6. Povinné strany

Určete povinné strany v systému povinného zvyšování energetické účinnosti podle toho, která paliva systém pokrývá, a podle druhu poskytovatele energie, který disponuje infrastrukturou a schopností pro dosažení úspor energie a/nebo pro zadávání zakázek vedoucích k takovým úsporám, při zohlednění požadavku (čl. 7a odst. 2 směrnice o energetické účinnosti), že určení povinných stran musí vycházet z objektivních, nediskriminačních kritérií.

Zvažte omezení povinnosti na větší poskytovatele energie, kteří jsou obvykle schopni sami provádět projekty zvyšování energetické účinnosti v zařízeních zákazníků, nebo uzavřít smlouvy s třetími stranami, aby tak učinily. Na oddělených trzích s elektrickou energií a zemním plynem lze uložit povinnosti maloobchodním prodejcům energie a/nebo provozovatelům přenosové nebo přepravní soustavy a provozovatelům distribuční soustavy. Bude nezbytné rozhodnout, který druh poskytovatelů energie bude určen jako povinná osoba. Spuštění systému mohou usnadnit stávající vztahy maloobchodních prodejců energie s konečnými zákazníky. Provozovatelé přenosových nebo přepravních soustav a distribučních soustav to mají ke konečnému uživateli dále, ale jejich motivaci (jako regulovaných monopolů) lze snáze sladit s cíli systému povinného zvyšování energetické účinnosti.

Přidělte každé povinné straně individuální cíle úspory energie na základě jejího podílu na trhu prodeje energie. V případě, že existují energeticky náročná, konkurenci vystavená odvětví průmyslu a/nebo jiné přesně vymezené skupiny konečných uživatelů, které jsou ze systému povinného zvyšování energetické účinnosti vyčleněny, prodej těmto konečným uživatelům lze z výpočtu podílů na trhu vyjmout.

7. Režim zajištění shody

Jako nedílnou součást systému povinného zvyšování energetické účinnosti stanovte postup, kterým budou povinné strany podávat příslušnému orgánu zprávy o způsobilých úsporách energie, a postup kontroly a ověřování těchto úspor.

Stanovte sankce pro povinné strany, které nesplní své individuální cíle úspory energie. Úroveň sankcí nastavte dostatečně vysokou, aby motivovala poskytovatele energie ke splnění jejich cílů.

Zvažte, zda by od poskytovatelů mělo být vyžadováno, aby kromě zaplacení sankce vyrovnali i všechny schodky v úsporách energie⁽³⁾.

8. Výkonnostní pobídky

Zvažte, zda začlenit do systému povinného zvyšování energetické účinnosti výkonnostní pobídky, jež budou uděleny povinným stranám, které překročí své cíle úspor energie. Tam, kde poskytovatelé energie s dobrými výsledky chtějí získat významný příjem z výplaty výkonnostních pobídek, je důležité mít zavedeny spolehlivé postupy měření, ověřování a vykazování, aby se zajistilo, že platby za výkonnostní pobídky jsou oprávněné.

⁽³⁾ Viz též dodatek IX ohledně významnosti a dodatek XII ohledně sledování a ověřování.

9. Způsobilé úspory energie

Umožněte poskytovatelům energie provádět projekty zvyšování energetické účinnosti, jež přinesou způsobilé úspory energie. Povinné strany pak mohou být schopny:

- najmout specializované společnosti, např. společnosti poskytující energetické služby, aby prováděly projekty jejich jménem;
- přispívat do vnitrostátního fondu pro energetickou účinnost, který podporuje provádění projektů zvyšování energetické účinnosti, nebo
- v případě „bílých certifikátů“ (viz oddíl níže věnovaný obchodování) nakoupit ověřené způsobilé úspory energie dosažené akreditovanými subjekty, které nejsou povinnými stranami.

10. Odstranění překážek bránících úsporám energie

Nevytvářejte ani neudržujte regulační nebo neregulační překážky bránící dosažení vyšší energetické účinnosti.

Poskytněte pobídky na projekty zvyšování energetické účinnosti nebo pro opatření, která lze provádět pro získání způsobilých úspor energie, při zajištění toho, aby úspory bylo možno ověřit.

Překážky odstraňujte např.:

- poskytováním pobídek,
- zrušením nebo změnou právních a správních předpisů,
- přijetím pokynů a výkladových sdělení a/nebo
- zjednodušením administrativních postupů.

Toto může být spojeno s poskytováním vzdělávání, odborné přípravy a konkrétní informační a technické pomoci v oblasti energetické účinnosti.

Zhodnoťte překážky a opatření přijatá za účelem jejich odstranění, sdílejte poznatky s Komisí a sdílejte vnitrostátní osvědčené postupy v této oblasti.

11. Způsobilá opatření ke zvýšení energetické účinnosti

Zvažte vytvořit v rámci systému povinného zvyšování energetické účinnosti rozšířený, nikoli výlučný seznam schválených opatření ke zvýšení energetické účinnosti s očekávanými hodnotami úspory energie (pro co nejvíce odvětví, v závislosti na cíli daného systému, tak aby bylo možné aktivovat trh s energetickými službami).

Umožněte zařazení opatření, která v seznamu nejsou, s cílem povzbudit povinné strany a společnosti poskytující energetické služby k inovacím při plnění cílů politik.

12. Interakce s jinými politickými opatřeními

Zvažte, jakými způsoby se může systém povinného zvyšování energetické účinnosti pozitivně doplňovat s jinými politickými opatřeními, jako jsou opatření v oblasti financování a informací, jež mohou napomoci tomu, aby se do provádění opatření ke zvyšování energetické účinnosti zapojili spotřebitelé. To může snížit náklady povinných stran na splnění jejich povinností a může umožnit stanovení ambicióznějších cílů.

Zajistěte, aby při vykazování dopadů nedocházelo ke dvojímu započítání úspor energie.

Nezaměřujte se na provádění stejných opatření ke zvýšení energetické účinnosti spolu s jinými podobnými politickými opatřeními, jako jsou aukce energetické účinnosti. To vede k soutěži mezi opatřeními o dostupné množství v oblasti energetické účinnosti a zvyšuje náklady pro povinné strany nebo pro účastníky aukcí.

13. Hodnocení, měření, ověřování a vykazování

Jako nedílnou složku systému povinného zvyšování energetické účinnosti stanovte spolehlivý systém měření, ověřování a vykazování úspor energie a další činnosti, jež přispívají ke splnění cílů daného systému.

Stanovte postupy pro hodnocení toho, zda jsou úspory dodatečné k tomu, co by nastalo, kdyby systém povinného zvyšování energetické účinnosti neexistoval.

Zajistěte, aby byly zavedeny procesy sledování a ověřování, které jsou nezávislé na zúčastněných stranách, a aby jako jeden ze způsobů ověřování, vedle kontrol dokumentace, byly prováděny kontroly na místě (*).

14. Obchodování s úsporami energie

Zvažte umožnění obchodování s úsporami energie mezi povinnými stranami a třetími stranami. Cílem obchodování je rozšířit soubor možností k získání způsobilých úspor energie a umožnit tržním silám, aby identifikovaly nákladově nejefektivnější možnosti.

S úsporami energie lze obchodovat na dvoustranném základě nebo prostřednictvím trhu vytvořeného tvůrcem trhu (jímž může být, ale obvykle není, správce systému) nebo častěji třetí stranou.

Některé systémy povinného zvyšování energetické účinnosti vyžadují zveřejňování cen, zatímco v jiných je to dobrovolné.

S úsporami energie se často obchoduje prostřednictvím vytvoření a prodeje „bíých certifikátů“, ale lze jimi obchodovat i dvoustranně, aniž by byly certifikáty zapotřebí.

15. Financování

Stanovte v rámci systému povinného zvyšování energetické účinnosti mechanismus umožňující zpětné získání nákladů, které povinné strany vynaložily při plnění svých individuálních cílů úspor energie.

16. Správa systému

Správa systému povinného zvyšování energetické účinnosti by měla přinejmenším zahrnovat:

- rozepsání cíle úspor energie mezi povinné strany,
- schválení způsobilých opatření ke zvýšení energetické účinnosti a (v případě potřeby) přiřazení k nim očekávaných hodnot úspor energie,
- sledování, měření a ověřování skutečných úspor energie, včetně provádění auditů výsledků projektů energetické účinnosti,
- vymáhání dodržování povinnosti, mimo jiné přezkoumáním výsledků povinných stran oproti jejich cílům a ukládáním případných sankcí,
- podle potřeby vyžadování toho, aby povinné strany vykazovaly:
 - souhrnné statistické informace o jejich konečných zákaznících (s vyznačením významných změn oproti dříve předloženým informacím) a
 - aktuální informace o spotřebě konečných zákazníků, které případně obsahují (při zachování integrity a důvěrnosti soukromých a obchodně citlivých údajů v souladu s právními předpisy EU):
 - zátěžové profily,
 - segmentaci a
 - zeměpisnou polohu,
- registraci tvorby a vlastníků „bíých certifikátů“ (v případě potřeby) a
- vytvoření a provozování trhu pro obchodování s úsporami energie (v případě potřeby).

17. Výsledky systému

Klíčovou otázkou při stanovení systému povinného zvyšování energetické účinnosti je to, jak budou podávány zprávy o výsledcích systému. Toho lze dosáhnout zveřejňováním ročních zpráv o fungování systému, jež obsahují alespoň tyto informace:

- vývoj systému za rok,
- plnění povinností zúčastněnými stranami,
- dosažené výsledky v porovnání s celkovým cílem v oblasti úspor energie daného systému, včetně rozčlenění úspor podle druhů opatření ke zvýšení energetické účinnosti,
- výsledky v porovnání s případnými dílčími cíli daného systému a s požadavky týkajícími se jeho portfolia,

(*). Viz též dodatek IX ohledně významnosti a dodatek XII ohledně sledování a ověřování.

- výsledky případného obchodování s úsporami energie,
- odhadované náklady povinných stran související s plněním povinností a
- náklady na správu systému.

18. Oblasti pro zlepšení

Účinné systémy povinného zvyšování energetické účinnosti stanoví postupy pro soustavné zlepšování jejich fungování a správy. Jakožto součást nepřetržitého cyklu hodnocení a rozvoje politiky to zahrnuje úvahy o tom, jak budou identifikovány oblasti pro zlepšení a jak budou přijímána konkrétní opatření ke zlepšení.

19. „Započítávání úspor“

Podle čl. 7a odst. 6 písm. b) mohou členské státy povolit povinným stranám, aby úspory dosažené v daném roce započítaly tak, jako kdyby jich bylo dosaženo v kterémkoli ze čtyř předchozích nebo tří následujících let. V závislosti na časovém rámci cílů nebo období systému povinného zvyšování energetické účinnosti lze této pružnosti využít a povolit povinným stranám, aby překročily svůj budoucí cíl a nahradily tím nesplnění aktuálního cíle (započítávání budoucích úspor), či naopak.

Toto může být užitečné například k řešení nejistot ohledně míry úspěšnosti strategií zavedených povinnými stranami, což je důležité mimo jiné proto, aby se vyhnuly sankcím ukládaným členským státem podle článku 13.

Je třeba dbát na to, aby nedocházelo k vytváření přerušovaných cyklů (v případě nadměrného započítání úspor z minulých let) nebo k ohrožení dosažení budoucích cílů (v případě nadměrného započítání budoucích úspor). Tomu se lze vyhnout stanovením maximální části cílů nebo úspor, které lze započítat, a maximální doby, po kterou tak lze činit.

DODATEK III

ALTERNATIVNÍ POLITICKÁ OPATŘENÍ

Článek 7b směrnice o energetické účinnosti umožňuje členským státům, aby svých cílů v oblasti úspor energie dosáhly prováděním alternativních politických opatření. Pokud se členské státy rozhodnou tak učinit, měly by zajistit, aniž je dotčen čl. 7 odst. 4 a 5 směrnice o energetické účinnosti, dosažení povinných úspor energie podle čl. 7 odst. 1 směrnice o energetické účinnosti u konečných zákazníků a splnění požadavků uvedených v příloze V směrnice o energetické účinnosti (a zejména v bodě 3).

Aniž jsou dotčeny právní požadavky a posouzení plánovaných a stávajících alternativních politických opatření oznámených členskými státy, ze strany Komise, následující orientační a nikoli vyčerpávající seznam hlavních charakteristik by mohl pomoci členským státům zformulovat alternativní opatření (kromě opatření v odvětví dopravy⁽¹⁾):

1. Systémy a nástroje financování a daňové pobídky

1.1. Subvence na renovaci budov

Členské státy by mohly nabídnout subvence na renovaci budov, např. na zlepšení energetické účinnosti stávajících obytných budov a modernizaci jejich systémů vytápění a chlazení.

Úroveň subvence může záviset na:

- energetické náročnosti, jíž má být dosaženo (např. konkrétní třída energetické účinnosti),
- dosažených úsporách energie nebo
- účinnosti systémů vytápění/chlazení⁽²⁾.

Subvence by mohla mít formu dotace nebo subvencované půjčky.

Vhodným cílem takových subvencí mohou být malé a střední podniky. V každém případě musí být subvence v souladu s pravidly státní podpory.

1.2. Uzavírání smluv

Členské státy mohou podpořit smlouvy o energetických službách – jednu z forem tržní energetické služby zaměřené na provádění opatření ke zvýšení energetické účinnosti.

Společnosti poskytují služby v oblasti energetické účinnosti, například:

- zlepšování energetické náročnosti budov,
- obnova topných soustav nebo výměna potenciálně neúčinných spotřebičů nebo
- průřezové technologie v průmyslu (elektromotory atd.).

Společnosti zaručují energetické a/nebo peněžní úspory vyplývající z opatření a náhrada smluvnímu subjektu je spojena s výsledky prováděných opatření.

1.3. Snížení DPH u opatření ke zvýšení energetické účinnosti

Členské státy mohou zavést sníženou sazbu DPH na některé výrobky, materiály nebo služby, aby podpořily provádění opatření ke zvýšení energetické účinnosti.

Při provádění takových opatření by měla být věnována zvláštní pozornost mimo jiné požadavkům směrnice 2006/112/ES týkajícím se snížené sazby DPH u některých výrobců a služeb.

⁽¹⁾ Viz dodatek VII pro další návrhy týkající se odvětví dopravy.

⁽²⁾ Ustanovení čl. 10 odst. 6 směrnice o energetické náročnosti budov vyžaduje, aby členské státy zajistily provázanost svých finančních opatření v oblasti energeticky úsporných renovací budov se zamýšlenými nebo již dosaženými úsporami energie, a to pomocí jedné či více metod, jako jsou:

- energetická náročnost zařízení či materiálu použitých k renovaci,
- standardní hodnoty výpočtu úspor energie v budovách,
- certifikáty energetické náročnosti vydané před renovací a po ní,
- výsledky energetického auditu a
- jakákoli jiná relevantní, transparentní a přiměřená metoda.

1.4. Zrychlené daňové odpisy opatření v oblasti účinnosti

Členské státy mohou podpořit daňovou úlevu, jež poskytuje společně platícím daně zrychlené odepisování jejich investic do energeticky účinných výrobků. Tento druh opatření může být vhodný pro zvýšení využívání energeticky účinných zařízení, například v průmyslu.

Bylo by možné vytvořit seznam způsobilých produktů na základě konkrétních technologických kritérií, tak aby zahrnoval pouze energeticky nejúčinnější produkty, které jsou na trhu k dispozici. Tento seznam by měl být soustavně aktualizován, aby zohledňoval technologický vývoj a vývoj na trhu a zahrnoval nejnovější technologie.

2. Vnitrostátní fond pro energetickou účinnost

Členské státy by mohly zřídit vnitrostátní fondy pro energetickou účinnost, jež by spojovaly několik druhů politických opatření. Opatření vnitrostátního fondu pro energetickou účinnost by mohla zahrnovat granty a subvence pro opatření ke zvýšení energetické účinnosti v některých odvětvích (např. podnicích, domácnostech a obcích) a informační kampaně jako doprovodná opatření.

K zajištění vysokého pákového efektu musí být celkový proces dotací koncipován tak, aby byl co nejefektivnější. Účinným způsobem, jak toho dosáhnout, by mohla být spolupráce mezi vládou a bankami. Aby byl vnitrostátní fond pro energetickou účinnost způsobilý podle článku 7, musí jeho financování pocházet buď z veřejných prostředků, nebo z kombinace veřejných a soukromých zdrojů (např. bank).

Při provádění vnitrostátního fondu pro energetickou účinnost je nutné věnovat zvláštní pozornost tomu, aby nedocházelo k možnému překrývání a dvojitmu započítání úspor s jinými finančními systémy.

Povinné strany v rámci systému povinného zvyšování energetické účinnosti mohou do vnitrostátního fondu pro energetickou účinnost přispívat, a splnit tak zcela nebo zčásti svou povinnost v oblasti úspor.

3. Regulace a dobrovolné dohody

Členské státy by mohly podpořit dobrovolné nebo regulované dohody mezi vládou a subjekty v různých odvětvích. Cílem by mohlo být posílit dobrovolné nebo závazné provádění určitých technologických nebo organizačních opatření, např. nahrazení neúčinných technologií.

4. Minimální výkonnostní normy pro průmyslové procesy

Minimální normy účinnosti by mohly představovat vhodný způsob snižování průmyslové poptávky po energii, jelikož řeší hlavní překážky bránící zavádění nákladově efektivních, energeticky účinných opatření v průmyslu: nechuť riskovat a nejistota.

Ovšem vzhledem k tomu, že průmyslové procesy mohou být v jednotlivých odvětvích nebo pododvětvích velmi specifické, mohlo by být stanovení norem náročné. K zajištění účinnosti politických nástrojů zaměřených na energeticky náročná odvětví by tyto nástroje kromě toho měly být koncipovány s vědomím možné interakce nebo překrývání se systémem EU pro obchodování s emisemi.

5. Označování energetické účinnosti štítky

Označování energetické účinnosti štítky musí být dodatečně k označování vyžadovanému podle právních předpisů EU, jež umožňuje zákazníkům činit informované volby na základě energetické spotřeby výrobků spojených se spotřebou energie. Z tohoto důvodu existuje jen omezený prostor pro cokoli kromě povinných štítků pro spotřebiče podle nařízení o označování energetické účinnosti nebo pro budovy prostřednictvím certifikátů energetické náročnosti.

Důraz je proto kladen na konečné uživatele, na něž se nařízení o označování energetické účinnosti nevztahuje, nebo na staré výrobky spojené se spotřebou energie (viz např. příští oddíl), protože nařízení se týká označování energetickými štítky výrobků spojených se spotřebou energie, které jsou na trhu.

6. Označování starých topných soustav

Toto opatření zavádí štítek účinnosti pro staré topné soustavy vybavené topným kotlem překračujícím určitý věk. Spotřebitelé jsou informováni o účinnosti svého topného zařízení a mohou vyhledat energetické poradenství, nabídky a subvence. Označování má zvýšit tempo výměny starých kotlů a motivovat spotřebitele k úspoře energie.

Kromě označení nových topných zařízení by toto opatření mělo také urychlit výměnu starých neúčinných topných soustav.

7. Odborná příprava a vzdělávání, včetně programů energetického poradenství

Tyto programy jsou obvykle doprovodnými opatřeními, jež zajišťují příhodné podmínky pro úspěšnost jiných alternativních opatření (např. systémů financování). Aby nedocházelo k dvojímu započítání, je obvyklou praxí vykazovat úspory energie pouze u alternativních opatření, u kterých je možné přímé sledování účastníků (např. prostřednictvím procesu schvalování finanční podpory). Pokud jsou úspory energie u programů odborné přípravy a vzdělávání vykazovány přímo, měla by se věnovat zvláštní pozornost odůvodnění významnosti ⁽³⁾.

8. Program energetických auditů pro malé a střední podniky

Energetické audity jsou důležitým nástrojem pro určování opatření ke zvýšení energetické účinnosti a snížení nákladů na energii. Určením toho, kolik energie se spotřebuje v jednotlivých částech podniku, takové audity zjišťují, kde lze dosáhnout potenciální úspory, a mohou proto přinášet významný hospodářský prospěch.

Přestože energetické audity mohou nabídnout velké potenciální úspory, v malých a středních podnicích se obvykle neprovádějí. Bylo by možné přijmout různá opatření (např. informační kampaně, subvence nebo daňové úlevy na tyto služby), aby se staly pro malé a střední podniky přitažlivějšími.

9. Vzdělávací sítě v oblasti energetické účinnosti

Tento druh opatření zakládá sítě pro jednotlivé obory na podporu provádění opatření ke zvyšování energetické účinnosti v podnicích a vede k trvalé spolupráci a výměně informací mezi účastníky. Spolupráce v mnoha případech pokračuje i po ukončení financování a má dopad na celkový vývoj energetické účinnosti v podnicích.

10. Jiná alternativní opatření

10.1. Aukce energetické účinnosti

Toto opatření určuje rozdělení grantů na projekty energetické účinnosti na základě technických a ekonomických kritérií (např. velikost projektu, uspořená energie nebo snížený příkon) v rámci mechanismu reverzních aukcí (takzvané holandské aukce).

Aukce mohou být otevřené (pouze s uvedením objemu, který má být uspořen), nebo uzavřené (s uvedením určitého druhu technologie). Může být nezbytné vyžadovat, aby účastníci podstoupili energetický audit a/nebo sledovat úspory po provedení aukce. Zvláštní požadavky na poskytovatele by mohly pomoci řešit problém domácností s nízkým příjmem.

10.2. Vnitrostátní systémy obchodování s emisemi pro odvětví, která nejsou zapojena do systému obchodování s emisemi

Toto opatření zavádí samostatný systém obchodování s emisemi na vstupu pro část odvětví (např. doprava a vytápění budov) nebo pro všechna odvětví, která nejsou zahrnuta do systému EU pro obchodování s emisemi.

Na rozdíl od systému obchodování s emisemi na výstupu, jako je systém EU pro obchodování s emisemi, systém obchodování na vstupu zahrnuje emise v předcházející části hodnotového řetězce, tj. primární energetické zdroje jako zemní plyn, ropa nebo její deriváty, např. benzin nebo nafta.

Účinku je dosaženo stejnými mechanismy jako v systému na výstupu: stanovení maximálního množství emisí a každoroční snižování tohoto limitu vytváří politicky vytvořený nedostatek, z něhož se utvářejí ceny CO₂. To v důsledku motivuje k opatřením zaměřeným na snižování emisí.

10.3. Daně z energie a z CO₂ ⁽⁴⁾

Informace o dalších druzích alternativních opatření lze nalézt v „nástroji pro úspěšná opatření“ projektu ODYSSEE-MURE ⁽⁵⁾. Podporu pro provádění a revizi důkladných alternativních politických opatření lze nalézt v projektu ENSPOL ⁽⁶⁾. Obecnější soubory informací týkajících se opatření ke zvýšení energetické účinnosti obsahují databáze IEA ⁽⁷⁾ a databáze EEA ⁽⁸⁾.

⁽³⁾ Viz též dodatek IX.

⁽⁴⁾ Viz též dodatek III pro další podrobnosti o tomto druhu alternativních opatření.

⁽⁵⁾ Databáze úspěšných opatření MURE;

<http://www.measures-odyssee-mure.eu/successful-measures-energy-efficiency-policy.asp>

⁽⁶⁾ <http://enspol.eu/>

⁽⁷⁾ <https://www.iea.org/policiesandmeasures/energyefficiency/>

⁽⁸⁾ <https://www.eea.europa.eu/themes/climate/national-policies-and-measures/policies-and-measures>

Vzhledem k požadavku adicionality je důležité posoudit interakci mezi určitými druhy opatření, aby nedocházelo k dvojímu započítání. „Nástroj pro interakci politik“ projektu ODYSSEE-MURE ⁽¹⁾ uvádí přehled o takové interakci a jejím oslabujícím nebo posilujícím účinku. To může pomoci při posuzování dopadů v případě, že se jedná o kombinaci alternativních politických opatření.

Studie IEA ⁽²⁾ poskytuje užitečné informace o možných způsobech financování provádění alternativních politických opatření, včetně přístupu založeného na partnerství veřejného a soukromého sektoru.

⁽¹⁾ <http://www.odyssee-mure.eu/>

⁽²⁾ <https://www.iea.org/publications/freepublications/publication/finance.pdf>

DODATEK IV

DAŇOVÁ OPATŘENÍ

DANĚ Z ENERGIE NEBO Z CO₂, VČETNĚ ELASTICIT K ZACHYCENÍ REAKCE POPTÁVKY

Při uplatňování stávajících daňových opatření (prováděných před každým obdobím, po které povinnost platí) nebo nových daňových opatření (zavedených v průběhu určitého období) musí členské státy splňovat všechny požadavky přílohy V bodu 2 písm. a) a bodu 4 směrnice o energetické účinnosti.

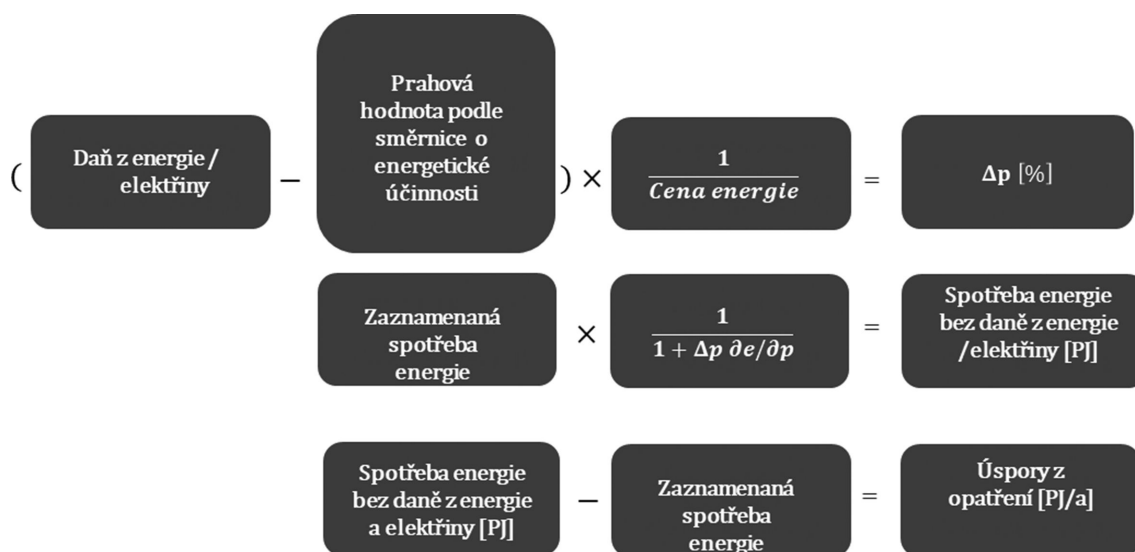
Při výpočtu úspor energie vyplývajících z daňových opatření prováděných jako alternativní politická opatření podle článku 7b směrnice o energetické účinnosti by měly posoudit tyto prvky:

1. Základní výpočet za každý rok, pro který je daňové opatření zavedeno

K výpočtu dopadu individuálních opatření přijatých během období, po které povinnost platí, na spotřebu energie musí členské státy analyzovat spotřebu bez daně z energie nebo z CO₂ (hypotetickou spotřebu energie).

Jak se uvádí v příloze V bodě 4 písm. b) směrnice o energetické účinnosti, členské státy by měly uplatnit cenové elasticity představující reakci poptávky po energii na změny ceny (viz oddíl 3 níže). Doporučuje se, aby byly cenové elasticity uplatňovány každoročně na základě zaznamenané spotřeby energie, s cílem odhadnout hypotetickou spotřebu energie při zohlednění skutečných procentuálních změn v cenách pro konečné uživatele vyvolaných daňovým opatřením (viz oddíl 2).

Hypotetická spotřeba energie musí být poté porovnána s výslednou zaznamenanou spotřebou energie, čímž se získá odhad snížení spotřeby energie v důsledku daňového opatření za každý rok (viz obrázek níže).

Pozn.: Δp = změna v ceně; $\partial e / \partial p$ = cenová elasticita poptávky

Zdroj: Europe Economics, 2016.

Pokud pro různé skupiny konečných spotřebitelů nebo různé druhy paliva platí různé daňové sazby či výjimky, měla by se hypotetická spotřeba energie vypočítat pro každou skupinu nebo každý druh paliva zvlášť.

2. Výpočet procentuálních změn v cenách pro konečné uživatele

Rozdíl (neboli delta) mezi úrovní zdanění v členském státě a minimálními úrovněmi podle práva EU určuje způsobitou úroveň daně na jednotku energie pro výpočet úspor energie. Je třeba usilovat o pochopení a zdůvodnění míry, ve které je daň přenášena na konečné spotřebitele, a veškerých výjimek nebo rozdílů v daňových sazbách pro konkrétní skupiny konečných spotřebitelů nebo druhů energie, také s přihlédnutím k případným souběžným subvencím.

Pokud se sazby liší, měla by se provést samostatná analýza pro každou skupinu a druh energie. Dopad na ceny pro konečné spotřebitele by měl být vyjádřen jako procentuální změna vzhledem k ceně energie včetně daně.

V případě, že existuje dávka pro domácnosti s nízkým příjmem (ke zmírnění dopadu zvýšení daně), mělo by být odhadem určeno vážené zvýšení daně, které se přenáší na konečné spotřebitele. Například, pokud zvýšení cen energie v důsledku zavedení daně činí 1 EUR/kWh a 30 % dotčených spotřebitelů obdrží dávku ve výši 0,2 EUR/kWh, bude vážené zvýšení činit:

$$1 \text{ EUR/kWh} \times 70 \% + ((1 \text{ EUR/kWh} - 0,2 \text{ EUR/kWh}) \times 30 \%) = 0,94 \text{ EUR/kWh}$$

Tyto odhady lze provést prostřednictvím vnitrostátních studií zabývajících se změnami v cenách v důsledku daní, subvencí, daňových výjimek nebo nákladů na primární energii (paliva) za celý daný rok.

3. Výpočty cenových elasticit

Příslušné cenové elasticity se určí odhadem s uplatněním ekonometrického modelování na proměnné ovlivňující poptávku po energii, s cílem oddělit dopad změn v cenách energie. Jsou zapotřebí dostatečně dlouhé časové řady (alespoň 15 až 20 let, používané pro výpočet dlouhodobých elasticit) nebo široký vzorek členských států, aby se zajistilo, že odhady mají dobré statistické vlastnosti a že do modelačního rámce jsou zahrnuty všechny příslušné vypovídací proměnné. U krátkodobých elasticit, jež zobrazují krátkodobou změnu v chování, je přiměřené období sledování v délce dvou až tří let.

Příslušné vypovídací proměnné závisí na odvětví, jehož se daňové opatření týká. Například v odvětví bydlení by model musel zohlednit:

- příjem (v případě potřeby v členění podle regionálních nebo příjmových skupin),
- populaci,
- podlahovou plochu,
- technologický rozvoj,
- všeobecnou míru zvyšování energetické účinnosti a
- potřebu vytápění a chlazení (prostřednictvím teplotní proměnné).

Zahrnutí jiných politických opatření do analýzy umožní posoudit potenciální překrývání a rozlišit jejich samostatný příspěvek k dosaženým úsporám energie (viz oddíl 4).

Odhadované cenové elasticity se budou měnit v čase. V krátkodobé perspektivě, na počátku období 2021–2030 nebo v okamžiku, ve kterém je zavedeno nové politické opatření, budou menší. To odráží omezené možnosti (např. orientační opatření zaměřená na změnu chování nebo rozhodnutí o nahrazení paliv), jež mají spotřebitelé k dispozici, když se přizpůsobují změně cen. V průběhu času se elasticity zvětšují s tím, jak stále více spotřebitelů činí investiční rozhodnutí na základě vyšších cen, což nabízí lepší návratnost investic v podobě účinnějšího zboží a služeb.

U stávajících daňových opatření by měly být dopady opatření ke zvyšování energetické účinnosti v období, po které povinnost platí, odděleny od dopadů opatření přijatých v dřívějších obdobích. Konkrétně, investiční rozhodnutí přijatá v období 2014–2020, jež vycházela z cen energie zvýšených zavedením daně, by měla být vyjmuta ze započítání úspor energie v období 2021–2030.

V případě odlišných daňových sazeb pro různé druhy paliva by měly být odhadnuty křížové cenové elasticity (měření účinků ceny na poptávku po jiném palivu) s cílem zohlednit nahrazení druhů paliv, které byly (díky zdanění) relativně zdraženy, jinými druhy, které zdraženy nebyly. Příklad křížové cenové elasticity by změřil reakci motorové nafty na změny v ceně benzínu.

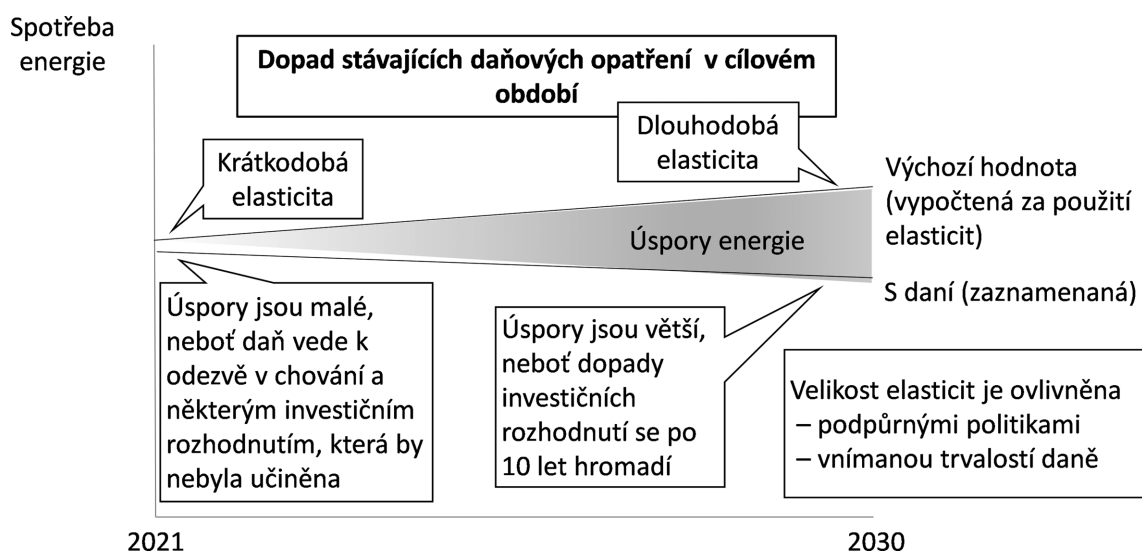
4. Překrývání s jinými politickými opatřeními

Elasticity se odhadují za dlouhá období, aby se zohlednily účinky daňového opatření a účinky jiných dřívějších politických opatření. Daňová a jiná opatření se navíc často navzájem doplňují; například subvenční programy usnadňují konečným spotřebitelům přizpůsobit se vyšším cenám, a daňová opatření činí subvenční programy pro konečné spotřebitele přitažlivějšími.

To znamená, že dlouhodobé elasticity začlení výsledky podpůrných politických opatření prováděných v období, za které se odhad provádí, tj. čím jsou ambicióznější a účinnější ostatní opatření, tím větší budou elasticity.

Vzhledem k vysokému stupni překrývání mezi daňovými a jinými politickými opatřeními se doporučuje použít jeden z těchto přístupů:

- odhadnout dopad opatření ke zdanění energie nebo CO₂ pouze s použitím krátkodobých elasticit za celé období, po které povinnost platí (např. 2021–2030), a zvlášť odhadnout dopady jiných politických opatření za pomoci přístupů zdola nahoru nebo
- odhadnout dopad opatření daně z energie nebo CO₂ s použitím krátkodobých elasticit v roce 2021 (nebo, je-li opatření zavedeno po roce 2021, od okamžiku jeho zavedení) a postupně přejít k dlouhodobým elasticitám do roku 2030. V tomto případě by úspory energie z jiných politických opatření ovlivňujících konečné využití energie, které je zdaněno, měly být vyjmuty, neboť vyplynuly z přístupů zdola nahoru v souladu s technickými požadavky směrnice o energetické účinnosti, včetně samostatných individuálních opatření (viz obrázek níže):

Stejně přístupy lze použít pro období 2014–2020.

5. Překrývání s právem Unie

- 5.1. *Překrývání s výkonnostními emisními normami pro nové osobní automobily a nová lehká užitková vozidla (nařízení (ES) č. 443/2009 a (EU) č. 510/2011)*

Dopady opatření daně z energie nebo CO₂ na spotřebu energie osobních automobilů a lehkých užitkových vozidel lze vypočítat pomocí regresní analýzy porovnávající ceny energie (včetně účinku zvýšení daně) s prodejem nových osobních automobilů a nových lehkých užitkových vozidel, jež překračují minimální výkonnostní emisní normy EU. V regresní analýze je nutné použít vnitrostátní hodnoty. Tato vnitrostátní studie může odhadnout, jaké procento prodeje odpovídá účinku zdanění, a úspory energie lze odhadnout metodou shora dolů se zohledněním kritéria adicionality.

- 5.2. *Překrývání s požadavky na odstranění z trhu některých výrobků spojených se spotřebou energie (prováděcí opatření podle směrnice o ekodesignu)*

Dopad opatření podle směrnice o ekodesignu lze vypočítat za pomoci regresní analýzy porovnávající ceny energie (včetně účinku zvýšení daně) s prodejem výrobků, jež překračují minimální normy stanovené podle této směrnice. V rámci tohoto přístupu na základě časových řad lze zavést také formální proměnné za účelem podchycení dopadů výrobních norem na spotřebu energie. Odhad provedený metodou zdola nahoru by měl v každém případě zajistit, aby byla zohledněna adicionalita.

6. Požadavky na zdroje

Odhadování elasticit vyžaduje znalost modelování. Pokud neexistují interní týmy pro modelování s nezbytnou kapacitou, měly by členské státy zajistit, aby byly provedeny metodicky důsledné studie, jež poskytnou odhady na základě aktuálních a reprezentativních oficiálních zdrojů údajů. Měly by také zajistit, aby měly přístup ke všem nezbytným údajům, předpokladům a metodikám používaným pro splnění požadavků v oblasti podávání zpráv uvedených v příloze V bodě 5 písm. k).

Pokud není k dispozici dostatek údajů pro provedení spolehlivých odhadů elasticit, mohly by být použity k získání aproximovaných hodnot výsledky podobných modelování s cílovými skupinami konečných spotřebitelů nebo druhy paliv. Volba srovnatelných odhadů by měla být dobře odůvodněna a měla by mimo jiné vyplývat:

- z výsledků čerpaných z odborné literatury, publikovaných ve všeobecně uznávaném a recenzovaném odborném časopise, který využívá aktuálních údajů a modelů odrážejících aktuální politické prostředí, a
- z výsledků regresní analýzy pro konkrétní odvětví v podobném členském státě (volba členského státu by měla být jasně odůvodněna).

Jako poslední možnost a pouze pokud lze zdokumentovat, že výše uvedené možnosti nejsou možné, by výsledky z jednoho odvětví bylo možné ve vhodných případech uplatnit na jiná odvětví. I zde by mělo být poskytnuto jasné zdůvodnění.

DODATEK V

ZMÍRŇOVÁNÍ ENERGETICKÉ CHUDOBY

ORIENTAČNÍ, NIKOLI VÝLUČNÉ PŘÍKLADY POLITICKÝCH OPATŘENÍ ZMÍRŇUJÍCÍCH ENERGETICKOU CHUDOBU

Většina členských států má zavedeny politiky ke zmírnění chudoby. Lze je charakterizovat jako politická opatření, jež řeší spotřebu energie konkrétní cílové skupiny, tj. zranitelných domácností, domácností postižených energetickou chudobou nebo domácností v sociálním bydlení. Pokud jde o jejich relevanci ve vztahu k čl. 7 odst. 1 a čl. 11 odst. 2 směrnice o energetické účinnosti, tato opatření spadají do dvou skupin:

- sociální politiky, jež řeší spotřebu energie – ty jsou zaměřeny na rychlé zmírnění dopadů energetické chudoby, ale neřeší energetickou účinnost. Jako příklady lze uvést osvobození od placení účtů za energii, přímé platby, snížené sazby a dávky sociálního zabezpečení. Takové politiky nejsou relevantní z hlediska čl. 7 odst. 11 směrnice o energetické účinnosti, podle něhož jsou způsobilá pouze politická opatření prováděná za účelem dosažení povinných úspor energie (např. snížením využití energie), a
- politiky ke zvýšení energetické účinnosti výslovně zacílené na domácnosti s nízkým příjmem, a to buď prostřednictvím zvláštní složky, anebo se zaměřením pouze na tuto skupinu – ty jsou z hlediska čl. 7 odst. 11 relevantní, neboť jejich cílem je odstranění překážek bránících energetické účinnosti nebo motivace k investicím do energetické účinnosti a zmírňování energetické chudoby.

Následující tabulka podává přehled o některých druzích politiky ke zvyšování energetické účinnosti zaměřených na domácnosti s nízkým příjmem, které se v některých členských státech již provádějí. Tyto příklady jsou orientační a nejsou vyčerpávající:

Orientační příklady politik ke zmírnění energetické chudoby ⁽¹⁾

Druh politiky	Politika ke zvyšování energetické účinnosti zaměřená na domácnosti s nízkým příjmem	Členské státy ⁽²⁾
---------------	---	------------------------------

Opatření přijatá v rámci systémů povinného zvyšování energetické účinnosti (článek 7a směrnice o energetické účinnosti)

Tržní nástroj	Konkrétní cíl týkající se energetické chudoby (nebo domácností s nízkým příjmem) nebo prémiový faktor pro opatření prováděná ve prospěch domácností s nízkým příjmem	AT, FR, IE, UK
---------------	--	----------------

Opatření přijatá v rámci alternativních politických opatření (článek 7b směrnice o energetické účinnosti)

Systémy a nástroje financování	Pobídky pro energeticky účinné renovace budov, zaměřené např. na domácnosti s nízkým příjmem nebo obydlí s nejhorsími energetickými třídami (např. G nebo F) nebo poskytování vyšších pobídek podle příjmu nebo sociálních kritérií	BE, BG, CY, DE, DK, EL, ES, FR, IE, LT, LV, MT, NL, RO, SI, UK
Systémy a nástroje financování	Pobídky pro výměnu spotřebičů, zaměřené např. na domácnosti s nízkým příjmem nebo poskytování vyšších pobídek podle příjmu nebo sociálních kritérií	AT, BE, DE, HU
Fiskální pobídky	Zápočet pro účely daně z příjmu/snížení daně z příjmu, např. poskytnutí vyšších pobídek podle příjmu nebo sociálních kritérií	EL, FR, IT

Druh politiky	Politika ke zvyšování energetické účinnosti zaměřená na domácnosti s nízkým příjmem	Členské státy ⁽²⁾
Odborná příprava a vzdělávání	Informační kampaně a informační střediska	AT, DE, FR, IE, HU, MT, SI, UK
Odborná příprava a vzdělávání	Energetické audity ⁽³⁾	BE, DE, FR, IE, LV, SI

⁽¹⁾ Ugarte, S. et al., *Energy efficiency for low-income households* (study for the ITRE Committee, 2016) (Energetická účinnost u domácností s nízkým příjmem) (studie pro Výbor pro průmysl, výzkum a energetiku, 2016); [http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2016/595339/IPOL_STU\(2016\)595339_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2016/595339/IPOL_STU(2016)595339_EN.pdf)

⁽²⁾ Stav v polovině roku 2016.

⁽³⁾ Druh politiky „odborná příprava a vzdělávání“ je obecný druh politických zásahů. Druh politiky ke zvyšování energetické účinnosti „energetické audity“ je jedním z možných poddruhů v této kategorii. Energetické audity u domácností s nízkým příjmem mají například ve skutečnosti cíl informovat je o zdrojích spotřeby energie a proškolit je ohledně toho, jak mohou tyto zdroje snížit nebo optimalizovat účinným způsobem. Některé z těchto programů kromě toho zahrnují také odbornou přípravu nezaměstnaných osob, aby se mohly stát energetickými poradci (například program Caritas v Německu).

Tyto politiky jsou prováděny jako zvláštní složka v rámci systému povinného zvyšování energetické účinnosti a jako vybrané druhy alternativních politických opatření ⁽³⁾. Nejrozšířenějšími opatřeními na podporu energetické účinnosti v domácnostech s nízkým příjmem jsou finanční nástroje sestávající z úvěrů a grantů na renovaci budov. Zavedeny jsou i politiky a informační opatření zaměřené na výměnu spotřebičů, ale jen v několika členských státech. Některé členské státy navíc zavedly zvláštní programy energetických auditů cílených na domácnosti s nízkým příjmem.

Podrobnější příklady politik v oblasti energetické účinnosti zaměřených na domácnosti s nízkým příjmem lze nalézt v těchto zdrojích:

— Středisko pro sledování energetické chudoby

<https://www.energypoverty.eu/policies-measures>

— Databáze MURE v rámci projektu H2020 ODYSSEE-MURE:

<http://www.measures-odyssee-mure.eu/>

— *Energy efficiency for low-income households* (study for the European Parliament's Committee on Industry, Research and Energy) (Energetická účinnost u domácností s nízkým příjmem; studie pro Výbor Evropského parlamentu pro průmysl, výzkum a energetiku):

[http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2016/595339/IPOL_STU\(2016\)595339_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2016/595339/IPOL_STU(2016)595339_EN.pdf)

⁽³⁾ I zde proto platí obecná vysvětlení uvedená v dodatcích II (systémy povinného zvyšování energetické účinnosti) a III (alternativní politická opatření).

DODATEK VI

VÝPOČET ÚSPOR ENERGIE Z OPATŘENÍ ZAMĚŘENÝCH NA ZMĚNU CHOVÁNÍ

„Opatření zaměřená na změnu chování“ zahrnují všechny druhy politických opatření nebo zásahů, jejichž cílem je úspora energie v důsledku změny chování konečných uživatelů, tj. způsobu, jakým využívají energii, energetické spotřebiče, (např. elektrospotřebiče, technická zařízení, vozidla) nebo systémy (např. obytné a jiné než obytné budovy). Taková opatření mohou zahrnovat energetické poradenství, cílené informační kampaně, zobrazování spotřeby energie v reálném čase nebo zpětnou vazbu, výcvik v ekologické jízdě, kampaně v oblasti úspor energie na pracovišti atd.

Opatření zaměřená na změnu chování vyžadují zvláštní hodnocení, neboť významnost změny v chování se prokazuje obtížněji než například u instalace technického řešení. Změny v chování také mohou být vysoce zvrtné, takže je obtížnější určit životní cyklus opatření a objem úspor v čase.

1. Přístupy k hodnocení

1.1. Randomizované kontrolované hodnocení

K překonání těchto obtíží se členským státům doporučuje, aby případně použily přístup randomizovaných kontrolovaných hodnocení⁽¹⁾, což zahrnuje shromáždění údajů o změřené nebo sledované spotřebě energie před zásahem/zásahy a po něm/nich. Porovnáním změn v energetické spotřebě (před zásahem/po zásahu) mezi experimentálními a kontrolními skupinami je možné ověřit, zda se skutečné úspory energie blíží tomu, co se očekávalo.

Doporučuje se provádět experimenty v rámci tohoto přístupu předtím, než je opatření zavedeno v plném rozsahu, což umožní:

- srovnání mezi variantami,
- vylepšení koncepce a zlepšení účinnosti a
- přísné hodnocení účinků.

1.2. Kvaziexperimentální přístup

Tam, kde není možné použít přístup randomizovaného kontrolovaného hodnocení, je alternativou kvaziexperimentální přístup⁽²⁾, při němž se experimentální skupina porovnává se srovnávací skupinou. Hlavní rozdíl oproti randomizovanému kontrolovanému hodnocení je v tom, že jednotlivci nejsou přiděleni do skupin náhodně. Je proto nezbytné kontrolovat nebo minimalizovat možná zkreslení při tvorbě vzorků nebo výběru do vzorků, např. použitím metod vzájemného přiřazování. Je také důležité zdokumentovat statistické testy, které byly použity k ověření validity a významu výsledků.

(1) Přístup randomizovaného kontrolovaného hodnocení, běžně používaný ve zdravotních vědách, spočívá v náhodném přidělení jednotlivců (z celé cílové populace) do experimentálních skupin nebo kontrolní skupiny. Experimentální skupina bude podrobena zásahu (postupu), který se hodnotí, zatímco kontrolní skupina mu podrobena nebude. Má se za to, že náhodné přidělení jednotlivců zajistí přísné podmínky pro porovnání v případě, že jediným statisticky významným rozdílem mezi skupinami je to, zda jsou tomuto postupu vystaveny, či nikoli. Pokud mají být porovnávány různé druhy zásahů, lze použít různé experimentální skupiny. Pro podrobné pokyny týkající se přístupu randomizované kontrolované studie viz např.

— Vine, E., Sullivan, M., Lutzenhiser, L., Blumstein, C., & Miller, B. (2014), „Experimentation and the evaluation of energy efficiency programs“, *Energy Efficiency*, (Experimentování a hodnocení programů v oblasti energetické účinnosti; *Energetická účinnost*)7(4), 627–640;

— Frederiks, E. R., Stenner, K., Hobman, E. V., & Fischle, M. (2016), „Evaluating energy behavior change programs using randomized controlled trials: Best practice guidelines for policymakers“, *Energy research & social science*, (Hodnocení programů na změnu chování v energetice prostřednictvím randomizovaného kontrolovaného hodnocení: Pokyny v oblasti osvědčených postupů pro tvůrce politik; *Výzkum v oblasti energetiky a společenské vědy*) 22, 147–164.

(2) Pro více informací o kvaziexperimentálním přístupu viz například:

— Hannigan, E., & Cook, J. (2015), „Matching and VIA: quasi-experimental methods in a world of imperfect data“, *Proceedings of IEPEC 2015* (https://www.iepec.org/wp-content/uploads/2018/02/2015paper_hannigan_cook-1.pdf);

— Voswinkel, F., Broc, J.S., Breitschopf, B., & Schlomann, B. (2018), *Evaluating net energy savings – a topical case study of the EPATEE project* (Hodnocení čistých úspor energie – tematická případová studie v rámci projektu EPATEE, financovaná z programu Horizont 2020) (https://epatee.eu/sites/default/files/files/epatee_topical_case_study_evaluating_net_energy_savings.pdf).

1.3. Měření nebo sledování spotřeby energie

Pokud není možné použít žádný z výše uvedených přístupů, lze úspory energie hodnotit měřením nebo sledováním spotřeby energie účastníků před zásahem a po něm. Tento přístup se dá snáze provádět, ale je spojen s mnohem větší nejistotou, a to vzhledem k tomu, že je obtížné oddělit změny v důsledku zásahu od změn v důsledku jiných faktorů. Je proto nezbytné vysvětlit, jak byly zohledněny jiné faktory (např. pomocí normalizace energetické spotřeby podle povětrnostních podmínek) a jak jsou řešeny nejistoty (např. pomocí konzervativních předpokladů).

2. Metoda „očekávaných úspor energie“ pro výpočet dopadu

Hodnocení provedená s použitím jednoho z výše uvedených přístupů poskytují výsledky, které lze poté použít jako referenční hodnotu pro „očekávané úspory“ (viz příloha V bod 1 písm. a)), za předpokladu, že jsou tyto úspory použity pro stejný druh zásahu (stejně podmínky provádění) a pro podobné cílové skupiny. Výsledky opatření zaměřených na změnu chování se mohou výrazně lišit v závislosti na druhu zásahu (a podmínkách provádění) a druhu cílové skupiny, takže výsledky získané pro určitý daný druh zásahu pro určitou danou cílovou skupinu nelze extrapolovat na jiný druh zásahu nebo jinou skupinu.

Níže je uveden příklad obecného vzorce pro výpočet s použitím očekávaných úspor pro případ opatření zaměřených na změnu chování:

Celkové úspory konečné energie =

$$\sum_{\text{počet účastníků}} (\text{jednotková konečná spotřeba energie} \times \text{poměr očekávaných úspor} \times \text{faktor dvojího započítání})$$

Počet účastníků lze získat:

- přímo prostřednictvím systému sledování (např. pokud se účastníci pro tento program zaregistrují nebo informují o své činnosti), nebo
- prostřednictvím průzkumů v rámci celé cílové populace; v tomto případě musí metoda výběru vzorku vysvětlit, jak je zajištěno, aby byl vzorek reprezentativní a umožňoval extrapolaci na celou populaci.

„Jednotkovou konečnou spotřebu energie“ (tj. na účastníka) lze získat:

- přímo z údajů oznámených účastníky (např. účty za energii, vlastní měření), nebo
- odhadnutím průměrné spotřeby energie na účastníka pro cílovou skupinu (např. na základě vnitrostátní statistiky nebo předchozích studií) – v tomto případě je nezbytné vysvětlit, jak je zajištěno, aby byla průměrná spotřeba energie reprezentativní pro spotřebu energie v cílové skupině.

„Poměr očekávaných úspor“ je procento ušetřené energie, zjištěné na základě předchozích hodnocení (viz výše uvedené přístupy). Je nezbytné vysvětlit, jak je zajištěno, aby podmínky zásahu, na který se tento poměr uplatňuje, byly podobné podmínkám, za kterých byla získána referenční hodnota.

„Faktor dvojího započítání“ (v %) se uplatní v případě, kdy se politické opatření provádí opakovaně a je zacíleno na stejnou skupinu bez přímého sledování účastníků. Zohledňuje skutečnost, že určitá část těch, kterých se politické opatření týká, již bude ovlivněna opatřením(i) z dřívější doby (překrývání účinků).

V případě politického opatření s cíleným přístupem a přímým sledováním účastníků (např. systém odborné přípravy) lze dvojitě započítání účastníků zjistit přímo, takže použití faktoru dvojího započítání nemusí být zapotřebí.

Podobně i v případě, že životní cyklus úspory energie je stanoven jako doba mezi dvěma provedeními politického opatření (např. dvěma komunikačními kampaněmi), riziko dvojího započítání neexistuje ⁽³⁾.

⁽³⁾ Viz dodatek VIII pro další informace týkající se problematiky životního cyklu.

DODATEK VII

POLITIKY V ODVĚTVÍ DOPRAVY, JEŽ PŘESAHUJÍ RÁMEC PRÁVNÍCH PŘEDPISŮ EU

V odvětví dopravy mohou vnitrostátní, regionální a místní politiky (mimo opatření týkajících se daní/CO₂) přinést úspory těmito způsoby:

- snižováním nutnosti cestovat,
- přechodem na energeticky účinnější druhy dopravy při cestování a/nebo
- zlepšováním účinnosti druhů dopravy.

1. Opatření na podporu energeticky účinnějších silničních vozidel**1.1. Zvyšování průměrné účinnosti nových vozových parků**

Politická opatření, jež podporují nákup účinnějších nových vozidel, mimo jiné zahrnují:

- finanční pobídky nebo regulace na podporu nákupu elektrických nebo jiných energeticky účinných vozidel,
- jiné pobídky, jako je preferenční zacházení na silnicích nebo při parkování, a
- zdanění vozidel na základě emisí CO₂ nebo kritérií energetické účinnosti.

Úspory energie však budou pravděpodobně omezeny na vozidla, na něž se nevztahují výkonnostní emisní normy EU, a úspory energie ze zadávání veřejných zakázek musí jít nad úspory vyžadované podle revidované směrnice o čistých vozidlech.

Revidovaná směrnice o čistých vozidlech vyžaduje, aby členské státy zajistily soulad zadávání veřejných zakázek na určitá vozidla v silniční dopravě s minimálními cíli při zadávání zakázek na čistá vozidla a vozidla s nulovými emisemi, a to ve dvou referenčních obdobích (od vstupu směrnice v platnost do 31. prosince 2025 a od 1. ledna 2026 do 31. prosince 2030). Při posuzování úspor energie z politických opatření zaměřených na podporu zadávání veřejných zakázek na účinnější vozidla by členské státy musely prokázat adicionalitu těchto úspor vzhledem k úsporám vyplývajícím z požadavků směrnice o čistých vozidlech; to by mohlo nastat např. v případě, že politická opatření vedou k vyššímu procentuálnímu podílu čistých vozidel při zadávání veřejných zakázek, než jaký ukládá směrnice. Jelikož minimální cíle směrnice o čistých vozidlech v oblasti zadávání zakázek nejsou stanoveny na jednotlivé roky, ale na víceleté období, úspory z tohoto druhu opatření by měly být vykazovány za poslední rok každého období, aby bylo umožněno smysluplné posouzení jejich adicionality a byla dodržena pružnost, kterou směrnice o čistých vozidlech poskytuje jednotlivým veřejným orgánům⁽¹⁾.

Jelikož příloha V bod 2 písm. b) směrnice o energetické účinnosti vyžaduje, aby úspory energie byly dodatečné k úsporám, jež vyplývají z provádění povinných právních předpisů EU a na které se vztahují stávající výkonnostní emisní normy, musí členské státy pečlivě posoudit stávající právní předpisy EU včetně nařízení (ES) č. 443/2009 a (EU) č. 510/2011 a nařízení (EU) 2019/631 (výkonnostní emisní normy pro nové osobní automobily a nová lehká užitková vozidla).

Nařízení (ES) č. 443/2009 a (EU) č. 510/2011 vyžadují, aby výrobci osobních automobilů a lehkých užitkových vozidel zajistili, že průměrné specifické emise CO₂ z jejich vozidel nepřekročí jejich cíl pro specifické emise určený v souladu s přílohou I uvedených nařízení nebo s případnou výjimkou, která jim byla udělena. Nařízení (EU) 2019/631 vyžaduje, aby každý výrobce osobních automobilů a/nebo lehkých užitkových vozidel zajistil, že jeho průměrné specifické emise CO₂ nepřekročí jeho cíle pro specifické emise od roku 2025 a od roku 2030 určené v souladu s přílohou I této směrnice nebo, pokud je výrobci udělena výjimka, cíl určený v souladu s touto výjimkou.

Všechna tři nařízení umožňují, aby se výrobci rozhodli, jak svých cílů dosáhnou, a je jim umožněno průměrovat dané emise u jejich nového vozového parku místo dodržování cílů CO₂ pro každé vozidlo. Výrobci také mohou vytvořit sdružení na dobrovolném, transparentním a nediskriminačním základě. Cíle jednotlivých výrobců se nahradí společným cílem, jehož má být dosaženo členy sdružení společně.

⁽¹⁾ Viz [http://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document.html?reference=EPRS_BRI\(2018\)614690](http://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document.html?reference=EPRS_BRI(2018)614690); a https://ec.europa.eu/transport/themes/sustainable/consultations/2016-clean-vehicles_en.

Zavede-li členský stát vnitrostátní politická opatření, od výrobců se bude očekávat, že přijmou své strategie pro stanovení cen na všech trzích EU, tak aby splnili své cíle na úrovni EU. Členské státy by musely prokázat, že úspory energie připisované takovým opatřením pouze nenahradily úsilí vyžadované od výrobců a že vedly k překročení cílů v cílových letech nebo přiměřené trajektorie pro emise mezi cílovými roky (2021, 2025 a 2030). Úspory energie spojené s novými vozidly, na něž se vztahují normy emisní výkonnosti EU, by mohly vyplynout z opatření, jež motivují k předčasnému nahrazení (viz oddíly 1.2 a 1.3).

Očekává se, že podobný účinek na schopnost vyvolávat způsobilé úspory energie pomocí nahrazení vozidel budou mít i budoucí právní předpisy EU týkající se nákladních automobilů⁽²⁾. Navrhovaný právní předpis by vyžadoval, aby každý výrobce velkých nákladních automobilů zajistil, že jeho průměrné specifické emise CO₂ nepřekročí jeho cíl pro specifické emise od roku 2025. Je pravděpodobné, že navrhovaný přezkum budoucího právního předpisu Unie vztahujícího se na těžká vozidla posoudí nastavení cílů pro rok 2030 u velkých nákladních automobilů, menších nákladních automobilů, autobusů a autokarů.

U vozidel, na něž se výkonnostní emisní normy EU nevztahují (např. motocykly, menší nákladní automobily, autobusy, autokary (a do roku 2025 i větší nákladní automobily)) lze roční úspory vypočítat porovnáním roční spotřeby energie vozidel zakoupených v důsledku opatření s průměrnou roční spotřebou energie průměrného vozidla ve stejné třídě vozidel (určené podle velikosti a výkonu) na trhu.

Orientační příklad (vozidlo třídy, na kterou se nevztahují výkonnostní emisní normy EU):

$$TFES = \sum n_{\text{affected}} \times (FEC_{\text{average}} - FEC_{\text{affected}}),$$

kde:

TFES = konečné roční úspory energie (hrubé),

n_{affected} = počet vozidel zakoupených v důsledku programu,

FEC_{average} = průměrná roční konečná spotřeba energie na trhu a

FEC_{affected} = průměrná roční konečná spotřeba energie u vozidel zakoupených v důsledku programu.

1.2. Zvýšení míry, v jaké účinnější vozidla nahrazují ve vozovém parku méně účinná vozidla

Mezi politická opatření, jež zvyšují míru zavádění účinnějších vozidel, patří programy na sešrotování vozidel a politická opatření k obměně vozového parku. Jiná opatření, jež motivují k zavádění účinnějších vozidel (viz oddíl 1.1) mohou nákupy urychlit, např. pokud jsou finanční pobídky časově omezené.

Příloha V bod 2 písm. f) směrnice o energetické účinnosti objašňuje, že v případě politických opatření, která urychlují zavádění účinnějších vozidel, lze započítat celé úspory „za předpokladu, že se prokáže, že k zavedení došlo před uplynutím průměrné očekávané životnosti produktu (...) vozidla či před běžným nahrazením (...) vozidla“.

Výpočet úspor energie by proto měl být rozdělen do dvou částí:

- i) vypočítání úspor v plném rozsahu (pro počet let až do uplynutí běžné životnosti starého vozidla nebo do doby, kdy by vozidlo bylo běžně nahrazeno) a
- ii) pro zbývající životnost nového vozidla po předpokládaném uplynutí životnosti nebo obvyklém nahrazení starého vozidla vypočítání úspor se zohledněním adicionality.

⁽²⁾ Viz http://europa.eu/rapid/press-release_IP-19-1071_cs.htm

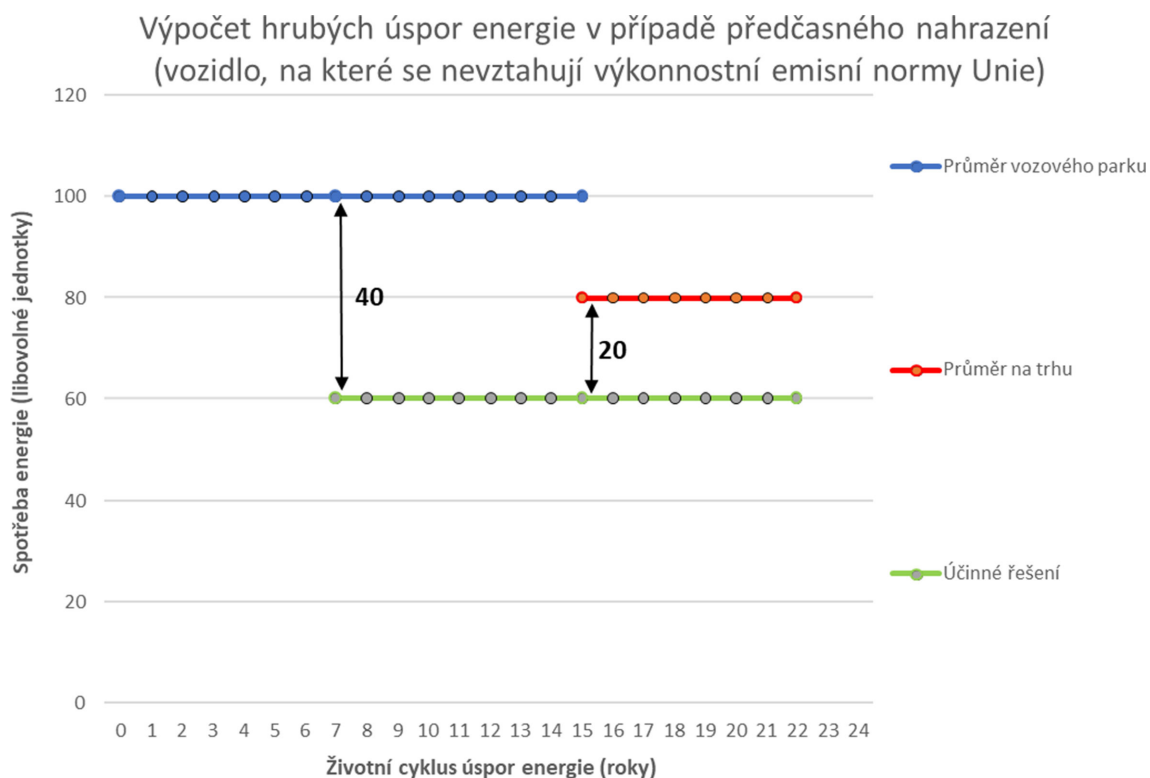
Lze očekávat, že nahrazení nejméně účinných vozidel s nejdelsí očekávanou průměrnou životností přinese největší úspory energie. Členské státy by měly ve svých vnitrostátních plánech v oblasti energetiky a klimatu popsat metodu, kterou použily k odhadu průměrné životnosti, a na čem byla tato metoda založena, včetně průzkumů k zajištění spolehlivosti metodiky. V této souvislosti by mohly poskytnout důkazy o průměrné očekávané životnosti vozidel, na která byly zaměřeny politiky k urychlení jejich zavádění, např. statistiky o sešrotování vozidel. Jsou-li opatření zaměřena na vozidla starší než průměrná očekávaná životnost, mohou být zapotřebí průzkumy za účelem zjištění jejich průměrné očekávané životnosti.

Orientační příklad výpočtu úspor energie vyplývajících z předčasného nahrazení (vozidlo, na které se nevztahují výkonnostní emisní normy EU v Unii):

Obrázek níže zobrazuje vzorový výpočet úspor energie (v libovolných jednotkách) v případě předčasného nahrazení vozidla, na které se nevztahují výkonnostní emisní normy EU v Unii (např. motocykl), ve třídě masového trhu s předpokládanou životností 15 let.

Předpokládá se, že průměrné vozidlo této třídy ve vozovém parku spotřebuje 100 jednotek a má být nahrazeno na konci roku 7 (tj. nahrazení vozidla je urychleno o osm let). Předpokládá se, že průměrná referenční spotřeba na daném trhu činí 80 jednotek a že spotřeba účinného řešení bude 60 jednotek. Dodatečné úspory energie proto činí $(100 - 60) \times 8 + (80 - 60) \times 7 = 460$ jednotek.

V tomto příkladu je vzhledem k neexistenci údajů o skutečné spotřebě nahrazených vozidel použita jako referenční hodnota, vzhledem ke které se vypočtou úspory za prvních osm let, průměrná spotřeba vozového parku; průměrná referenční spotřeba na trhu v době, kdy se nákup za účelem nahrazení provádí, se považuje za výchozí úroveň pro výpočet úspor energie pro zbytek předpokládané životnosti vozidla, kterým se nahrazuje.

V případě nových osobních automobilů a lehkých užitkových vozidel, na něž se vztahují výkonnostní emisní normy EU po provedení nařízení (ES) č. 443/2009, (EU) č. 510/2011 a (EU) 2019/631, by jako referenční hodnota pro nahrazující vozidla měla být použita spotřeba energie spojená s průměrnými emisemi CO₂ v roce nákupu. To představuje vyrovnávací účinky na úsilí, které by výrobci museli vyvinout, aby splnili své závazné cíle, jak vyžaduje příloha V bod 2 písm. b), jež stanoví, že úspory energie musí být dodatečné k úsporám vyplývajícím ze zavedení povinných právních předpisů EU.

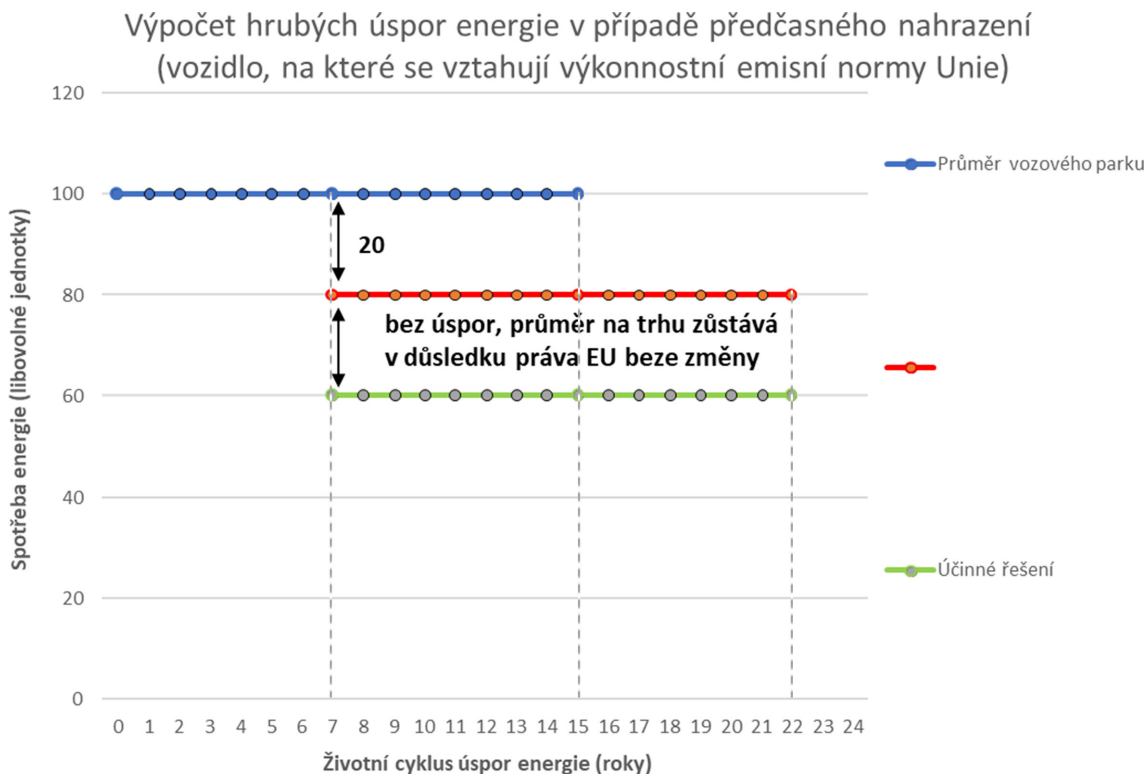
Podobný účinek na schopnost vyvolávat způsobilé úspory energie pomocí nahrazení vozidel budou mít budoucí právní předpisy EU týkající se nákladních automobilů^(?).

^(?) Viz http://europa.eu/rapid/press-release_IP-19-1071_en.htm

Příklad výpočtu úspor energie vyplývajících z předčasného nahrazení (vozidla, na která se vztahují výkonnostní emisní normy EU)

Obrázek níže znázorňuje výpočet úspor energie (v libovolných jednotkách) v případě předčasného nahrazení vozidla, na které se vztahují výkonnostní emisní normy EU (např. osobní automobil), ve třídě masového trhu s předpokládanou životností 15 let. Předpokládá se, že průměrné vozidlo této třídy ve vozovém parku spotřebuje 100 jednotek a má být nahrazeno na konci roku 7 (tj. nahrazení vozidla je urychleno o osm let).

Předpokládá se, že průměrná referenční spotřeba na daném trhu činí 80 jednotek a že spotřeba účinného řešení bude 60 jednotek. Kvůli vyrovnávacímu účinku právních předpisů EU jsou však způsobily pouze úspory energie v období předčasného nahrazení a tyto úspory by měly být vypočteny s referencí na průměr na daném trhu, a nikoli na nahrazující vozidlo. Dodatečné úspory proto činí $(100 - 80) \times 8 = 160$ jednotek.

U všech politických opatření zaměřených na urychlené zavedení by měly být poskytnuty důkazy prokazující, že nahrazená vozidla znovu nevstupují na trh s ojetými vozidly, aby se zajistilo, že úspora energie není znehodnocena další spotřebou z neúčinných vozidel.

1.3. Zvyšování energetické účinnosti stávajících vozidel

Politická opatření, jež dosáhnou těchto cílů, mohou vést k úsporám energie snížením její spotřeby na cestující osobu/tunokilometr:

- zlepšit účinnost stávajících vozidel (např. motivováním k zavedení energeticky účinnějších pneumatik nebo energeticky úsporných maziv),
- zlepšit dopravní infrastrukturu a fungování přepravního systému (např. snížením přetížení dopravy),
- zvýšit průměrné zatížení (např. motivací ke sdílení automobilů nebo prostřednictvím nákladní logistiky) a
- ovlivňovat chování řidičů (např. snížením nejvyšší povolené rychlosti nebo prostřednictvím kampaní na podporu ekologické jízdy).

K vypočítání úspor energie z těchto opatření se musí provést odhady počtu dotčených účastníků (např. vozidel, řidičů, cestujících nebo tun nákladu) spolu s očekávanými úsporami na účastníka a trvání účinků opatření v čase.

Orientační příklad pro kampaň zaměřenou na ekologickou jízdu:

$$TFES = \sum n_{\text{affected}} \times FEC_{\text{average}} \times Sawar \times (1 - Et) \times (1 - Pt)$$

kde:

TFES = konečné roční úspory energie (hrubé),

n_{affected} = počet účastníků proškolených v důsledku programu,

FEC_{average} = průměrná roční konečná spotřeba energie,

Sawar = % úspor na účastníka programu,

Et = % zlepšení v technologiích nových vozidel, které činí spotřebu energie méně citlivou na způsob jízdy (např. regenerační brzdění u elektrických vozidel) a které se s postupem času zvyšuje, a

Pt = % snížení dopadu školení na jednoho účastníka školení poté, co školení skončilo (faktor znehodnocení, který s postupem času roste).

2. Snižování nutnosti cestovat nebo přechod na energeticky účinnější druhy dopravy při cestování

Mezi politická opatření určená ke snížení nutnosti cestovat nebo k přechodu na účinnější způsoby dopravy při cestování patří:

- investice do dopravní infrastruktury (např. železnice, autobusy, trajekty, jízdní pruhy pro autobusy, jízdní pruhy pro cyklisty, pěší zóny), jež poskytnou více možností, včetně:
 - integrovaných systémů hromadné dopravy s přechodem mezi různými druhy dopravy,
 - sdílení jízdních kol a skútrů, jež poskytuje cestovatelům možnosti dopravy „z domu do domu“,
 - přepravy cestujících a nákladů,
 - motivace k práci na dálku a
 - vysokorychlostních železnic, jež poskytují alternativy k letům na krátké vzdálenosti,
- fiskálních nástrojů, např. subvencí na hromadnou dopravu,
- silničních poplatků založených na úrovni přetížení dopravy a/nebo emisí CO₂,
- reformy stávající regulace nebo daňových opatření, např. prostřednictvím integrovaného územního plánování ve prospěch rozvoje v okolí veřejné dopravní infrastruktury, a
- změny v regulaci nebo zdanění služebních vozidel s cílem nabídnout zaměstnancům alternativy hromadné dopravy nebo úhrady nákladů na použití jízdních kol.

Orientační příklad výpočtu úspor energie prostřednictvím poplatků za přetížení dopravy

Zavede-li určité město poplatek za přetížení dopravy, bylo by možné úspory energie vypočítat porovnáním očekávané spotřeby energie podle objemu dopravy za neexistence poplatku se spotřebou energie podle objemu dopravy se zavedeným opatřením. Údaje o objemu dopravy by bylo možné získat pomocí mýtné infrastruktury.

Členské státy by musely vzít v úvahu kompenzaci dopadů, např. zvýšeného používání veřejné dopravy, změn v dopravní činnosti vně zóny přetížení dopravy a změn ve spotřebě energie vyplývajících ze změn v plynulosti dopravy.

DODATEK VIII

ŽIVOTNÍ CYKLUS OPATŘENÍ A MÍRA, VE KTERÉ ÚSPORY KLESAJÍ V ČASE

Členské státy by měly především rozlišovat mezi požadavky, které je třeba zohlednit:

- životní cyklus opatření a
- míra, po kterou úspory energie v příslušném období, po které povinnost platí, klesají.

1. Životní cyklus opatření

Pro účely přílohy V bodu 2 písm. i) mohou členské státy použít orientační hodnoty životního cyklu politického opatření, uvedené v nikoli vyčerpávajícím seznamu v následující tabulce ⁽¹⁾. Mohou použít i jiné hodnoty, avšak v každém případě musí ve svém integrovaném vnitrostátním plánu v oblasti energetiky a klimatu popsat uplatněné životní cykly podle druhu opatření a jak jsou vypočteny nebo z čeho vycházejí ⁽²⁾.

Orientační životní cykly úspor energie podle druhu opatření

Druh opatření (podle cílového odvětví)	Orientační životní cyklus (roky)
BUDOVY	
Energeticky účinná stavba	> 25
Izolace obvodového pláště budovy (duté stěny, pevné stěny, podkroví, střecha, podlaha)	> 25
Okna/zasklení	> 25
Izolace potrubí horké vody	20
Nové/modernizované dálkové vytápění	20
Tepelně odrazné radiátorové panely (izolační materiál instalovaný mezi radiátory a stěnou, aby odrazil teplo zpět do místnosti)	18
Energeticky účinné topné kotle (< 30 kW)	20
Systémy zpětného získávání tepla	17
Tepelné čerpadlo	10 (vzduch na vzduch); 15 (vzduch do vody); 25 (zemní zdroj)
Oběhové čerpadlo (distribuce tepla)	10
Energeticky účinná žárovka (LED)	15

⁽¹⁾ Zdroje použité pro stanovení těchto orientačních hodnot:

- CWA 15693:2007, *Saving lifetimes of energy efficiency improvement measures in bottom-up calculations* (Životní cykly úspor z opatření ke zvyšování energetické účinnosti při výpočtech metodou zdola nahoru), dohoda o workshopu CEN, duben 2007;
- Evropská komise, 2010, *Preliminary draft excerpt — Recommendations on measurement and verification methods in the framework of Directive 2006/32/EC on energy end-use efficiency and energy services* (Výňatek z předběžného návrhu – Doporučení k metodám měření a ověřování v rámci směrnice 2006/32/ES o energetické účinnosti u konečného uživatele a o energetických službách) (nepublikováno).

⁽²⁾ Viz příloha V bod 5 písm. h) směrnice o energetické účinnosti.

Druh opatření (podle cílového odvětví)	Orientační životní cyklus (roky)
Svítilidlo se zátěžovými systémy (osvětlovací jednotky se specializovanou účinnou výbojkou)	15
Energeticky účinné chladicí spotřebiče	15
Energeticky účinné mokré spotřebiče	12
Vodovodní baterie s omezovačem průtoku spořicí horkou vodu	15
Zásobník teplé vody s izolací	15
Energeticky účinné chlazení nebo klimatizace v místnosti	10
Hydraulické vyvážení otopné soustavy (pro systémy ústředního vytápění)	10
Regulace topení	5
Utěsnění (materiály pro vyplnění mezer kolem dveří, oken, aby se zvýšila vzduchotěsnost budov)	5
Spotřební elektronika	3
SLUŽBY	
Energeticky účinná stavba	> 25
Izolace obvodového pláště budovy (duté stěny, pevné stěny, podkroví, střecha, podlaha)	> 25
Okna/zasklení	> 25
Kotle (> 30 kW)	25
Tepelná čerpadla	10 (vzduch na vzduch); 15 (vzduch do vody); 25 (zemní zdroj)
Systémy zpětného získávání tepla	17
Energeticky účinná centrální klimatizace a chlazení	17
Energeticky účinné ventilační systémy	15
Systémy veřejného/pouličního osvětlení	13
Nové/renovované kancelářské osvětlení	12
Komerční chladicí zařízení	8
Světelné detektory pohybu	10
Energeticky účinné kancelářské spotřebiče	3
Systémy managementu hospodaření s energií (viz ISO 50001)	2
DOPRAVA	
Účinná vozidla	(100 000 km) (*)

Druh opatření (podle cílového odvětví)	Orientační životní cyklus (roky)
Pneumatiky pro osobní automobily s nízkým valivým odporem	(50 000 km) (*)
Pneumatiky pro nákladní automobily s nízkým valivým odporem	(100 000 km) (*)
Bočnice na nákladní automobily (přídavné aerodynamické prvky těžkých nákladních vozidel)	(50 000 km) (*)
Kontrola tlaku v pneumatikách u nákladních automobilů (automatické zařízení pro sledování tlaku v pneumatikách)	(50 000 km) (*)
Palivová aditiva	2
Přechod na jiný druh dopravy	2

(*) jsou zapotřebí údaje o průměrných ujetých vzdálenostech

Druh opatření	Orientační životní cyklus úspor energie
PRŮMYSL	
Kombinovaná výroba elektřiny a tepla (KVET)	10
Zpětné získávání odpadního tepla	10
Energeticky účinné systémy stlačeného vzduchu	10
Energeticky účinné elektromotory/s frekvenčními měniči	8
Energeticky účinné čerpací systémy	10
Energeticky účinné ventilační systémy	10
Systémy managementu hospodaření s energií (viz ISO 50001)	2

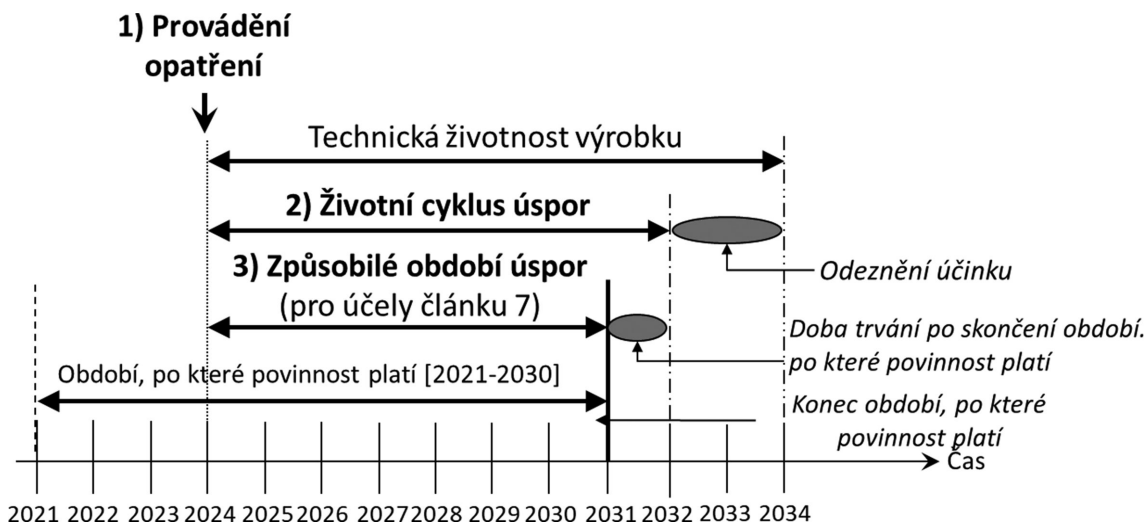
Je-li to proveditelné, energetická náročnost výše uvedených druhů individuálních opatření by měla přesahovat minimum vyžadované podle povinných právních předpisů EU, např. přílohy V bodu 2 písm. c) směrnice o energetické účinnosti.

„Orientační životní cyklus úspor energie“ je období, po které je opatření zavedeno a je proveditelné. Toto období může být kratší než technická životnost (uvedená výrobcem), a to v důsledku odeznění účinků (např. odstranění nebo zastaralost výrobku), které lze uplatnit zejména:

- na individuální opatření zaměřená na změnu chování,
- pokud existují problémy s kvalitou nebo údržbou instalovaného výrobku nebo individuálního opatření a
- v oblastech činnosti s nejistými obchodními cykly (např. sklady, které se uzavřou několik let po otevření).

Výpočet kumulovaných úspor energie pro účely článku 7 směrnice o energetické účinnosti musí rovněž zohlednit způsobilé období úspor energie. To znamená, že lze započítat pouze ty úspory, jichž bylo dosaženo během příslušného období, po které povinnost platí (od počátku provádění individuálního opatření do konce období, po které povinnost platí).

Pokud jde o opatření zaměřená na změnu chování, mohou členské státy standardně předpokládat, že uplatněný životní cyklus se rovná délce trvání zásahu podporujícího energeticky účinné chování. Mohou započítat i jinou hodnotu, avšak v každém případě musí ve svém integrovaném vnitrostátním plánu v oblasti energetiky a klimatu popsat uplatněné životní cykly a jak jsou vypočteny nebo z čeho vycházejí⁽³⁾.

2. Míra, ve které úspory energie v příslušném období, po které povinnost platí, klesají

2.1. Obecné úvahy

Kromě životního cyklu každého opatření příloha V bod 2 písm. i) směrnice o energetické účinnosti vyžaduje, aby členské státy přihlédly k míře, ve které úspory energie v čase klesají. Při tom by měly posoudit:

- počet roků, po které individuální opatření mají dopad (tj. zohlednění životního cyklu),
- okamžik, ve kterém individuální opatření bylo/bude nově zavedeno,
- délku období, po které povinnost platí, a
- zda mají případně v úmyslu využít možností uvedených v čl. 7 odst. 4 a/nebo v článku 8 směrnice o energetické účinnosti.

Obecně řečeno, posouzení míry, ve které úspory v čase klesají, vyžaduje zohlednit délku období, po která povinnost platí. Není-li v úmyslu využít možností uvedených v čl. 7 odst. 4 písm. d), e) nebo g) a/nebo čl. 7 odst. 8 směrnice o energetické účinnosti, maximální délka trvání činí:

- sedm let pro první období, po které povinnost platí (2014–2020), a
- deset let pro druhé období (2021–2030) a pro následující období.

V případě, že členské státy předpokládají využití těchto možností, mohla by maximální délka trvání činit až 22 let (viz tabulka níže):

Příklad	Období, ve kterém jsou opatření nově zavedena	Úspory je dosaženo v době:	Období, za které se úspory uplatní	Podmínky
1	od 1.1.2014 do 31.12.2020	2014–2020	2014–2020	Žádné konkrétní podmínky

⁽³⁾ Viz příloha V bod 5 písm. h).

Příklad	Období, ve kterém jsou opatření nově zavedena	Úspory je dosaženo v době:	Období, za které se úspory uplatní	Podmínky
2	od 1.1.2021 do 31.12.2030	2021–2030	2021–2030	Žádné konkrétní podmínky
3	po 31.12.2008 do 31.12.2013	2011–2013	2014–2020	Viz čl. 7 odst. 8
4	po 31.12.2008 do 31.12.2013	2014–2020	2014–2020	Viz čl. 7 odst. 4 písm. d) + limity v čl. 7 odst. 5
5	po 31.12.2008 do 31.12.2013	2021–2030	2021–2030	Viz čl. 7 odst. 4 písm. d) + limity v čl. 7 odst. 5
6	od 1.1.2014 do 31.12.2020	2014–2020	2021–2030	Viz čl. 7 odst. 4 písm. g) + limity v čl. 7 odst. 5
7	od 1.1.2018 do 31.12.2020	2021–2030	2021–2030	Viz čl. 7 odst. 4 písm. e) + limity v čl. 7 odst. 5

Pouze výše uvedené příklady 4, 5 a 7 by mohly zahrnovat životní cykly delší než deset let. Je třeba také poznamenat, že čl. 7 odst. 5 omezuje využití těchto možností maximálně do výše:

- 25 % úspor započítaných za období 2014–2020 (příklad 4) nebo
- 30 % úspor započítaných v souladu s čl. 7 odst. 2 a 3 směrnice o energetické účinnosti za období 2021–2030 (příklady 5 a 7).

V každém případě musí členské státy ve svém integrovaném vnitrostátním plánu v oblasti energetiky a klimatu popsat uplatněné životní cykly opatření a jak jsou vypočteny nebo z čeho vycházejí (*).

2.2. Trvání úspor energie

Úspory energie se kromě toho mění v čase – hlavně v důsledku dvou druhů faktorů:

- snížení výkonnosti individuálního opatření (v porovnání s možným snížením, ke kterému by došlo, ve výchozím scénáři pro výpočet), a
- změny podmínek pro použití (např. objemu výroby).

Empirický základ pro míru, ve které úspory v čase klesají, je omezený. Snížení výkonnosti však může prohloubit špatná či nedostatečná kvalita a údržba, nebo neúčinné chování. Může mít tedy význam vymáhat ustanovení týkající se kvality a údržby, např. přílohu V bod 2 písm. g) směrnice o energetické účinnosti nebo články 14 a 15 směrnice o energetické náročnosti budov (inspekce otopných soustav a klimatických systémů). Podobně i systémy hospodaření s energií umožňují zjištění a rychlou nápravu neočekávané nadměrné spotřeby energie nebo jiných nedostatků, což snižuje riziko snižování úspor energie v čase.

Zjednodušeným přístupem by mohlo být stanovit standardní míru snižování (rovnající se technickému diskontnímu faktoru). Pokud vymáhání ustanovení týkajících se kvality a údržby lze odůvodnit, míru by bylo možné stanovit jako nízkou nebo, pokud to lze odůvodnit, dokonce jako nulovou, a není nutné prokazovat žádné příslušné snižování úspor energie v příslušném období, po které povinnost platí.

Zvláštní pozornost by se měla věnovat druhům individuálních opatření s životním cyklem kratším než deset let – zejména opatřením s nízkými náklady, u nichž je pravděpodobnější, že u nich v období, po které povinnost platí, dojde ke snížení úspor energie.

(* Viz příloha V bod 5 písm. h).

Stejně jako v kontextu životního cyklu opatření, představují zvláštní případ opatření zaměřená na změnu chování, protože míra, ve které se uplatňuje energeticky účinnější chování, se může snadno v čase měnit. Proto se doporučuje, aby členské státy zjistily skutečné účinky opatření zaměřených na změnu chování ⁽⁵⁾.

3. Metody pro zjištění životního cyklu a trvání úspor

Vzhledem k povinnosti podávat zprávy podle přílohy V bodu 5 písm. h) směrnice o energetické účinnosti se členské státy vyzývají, aby pokud možno zaváděly opatření v oblasti měření s cílem zlepšit znalosti o tom, jak se úspory energie vyvíjejí v čase.

Příklady metod pro zjištění životního cyklu, retence cyklu a snižování výkonnosti jsou ve stručnosti uvedeny v tabulce níže:

Druh metody	Otázky, které řeší	Poznámky
Ověřování zařízení na místě	Životní cyklus/retence cyklu	Otázky spojené s výběrem vzorků (velikost + ztráty vzorku nebo konzistence v čase): dosažení statisticky významných výsledků (pokud se sledování neprovádí pro více účelů) může být nákladné Právní otázky (přístup do lokalit o několik let později)
Měření a testování na místě	Snižování výkonnosti	Otázky spojené s výběrem vzorků (ale lze použít i pro cílená ověření); nákladné (pokud již nebylo provedeno pro jiné účely, např. řízení kvality nebo dohled nad trhem) Ne vždy je technicky možné
Laboratorní testování	Snižování výkonnosti	Nákladné (ale mohly by existovat synergie, např. mezi zeměmi, s dohledem nad trhem atd.) Je obtížné odrazit skutečné podmínky používání (nebo simulovat stárnutí)
Průzkumy/pohovory	Životní cyklus/retence cyklu Snižování výkonnosti	Méně nákladné Vhodné v závislosti na druhu opatření Otázka spolehlivosti vykazovaných údajů (je nutné pečlivě koncipovat dotazník)
Analýza faktur	Retence životního cyklu Snižování výkonnosti	Je obtížné najít příslušnou kontrolní skupinu (je-li zapotřebí) Je obtížné získat dostatečně dlouhé časové řady Nutnost shromažďovat doplňující údaje pro analýzu změn ve spotřebě energie Nákladné (pokud účastníci nevykazují údaje v rámci daného opatření)
Referenční srovnávání a sekundární přezkum literatury	Životní cyklus/retence cyklu Snižování výkonnosti	Vycházet z dostupných údajů Může napomoci vytvoření konsensu Může pomoci určit, kde je zapotřebí další šetření

⁽⁵⁾ Viz též dodatek VI pro další návrhy na opatření zaměřená na změnu chování.

Druh metody	Otázky, které řeší	Poznámky
Modelování zásob	Životní cyklus/retence cyklu	Údaje o prodeji (potřebné pro odhadnutí míry obnovení) – získání je často nákladné Alternativními zdroji údajů by mohly být subjekty zabývající se sběrem/recyklací odpadu (nelze použít na všechny druhy opatření)

DODATEK IX

KRITÉRIA PRO PROKÁZÁNÍ VÝZNAMNOSTI

Podle přílohy V bodu 5 písm. g) směrnice o energetické účinnosti a přílohy III bodu 4 písm. d) nařízení o správě jsou členské státy povinny oznámit metodiku svého výpočtu, včetně toho,

- jak určily adicionalitu a významnost a
- jaké metodiky a referenční hodnoty použily pro očekávané a poměrné úspory.

Aniž je dotčeno posouzení plánovaných nebo stávajících politických opatření Komisí, následující neúplný seznam kritérií by mohl pomoci členským státům vytvořit metodiku pro zdokumentování významnosti. Členské státy by měly u každého opatření posoudit, zda je způsobilé některé z těchto kritérií nebo kombinace kritérií.

1. **Příklady kritérií pro zdokumentování významnosti (systém povinného zvyšování energetické účinnosti)**

- Kritéria používaná pro schválení nebo zamítnutí způsobilosti příspěvků oznámených povinnými stranami (nebo jinými subjekty, kterým je povoleno započítávat úspory), a způsob ověření

Orientační příklad

Předem definované druhy způsobilých příspěvků (např. finanční podpora, cílené energetické poradenství, technická podpora pro přípravu a provádění opatření) a příslušné požadavky (např. minimální míra pobídky, prahová minimální doba návratnosti, minimální obsah energetického poradenství); podepsaná smlouva se zákazníkem na provádění projektu, zaplacené faktury a projektová dokumentace.

- Kritéria používaná pro schválení nebo zamítnutí platnosti příspěvků u oznámených opatření, a to na základě podmínek, za kterých se tyto příspěvky uskutečnily, a způsob ověření

Orientační příklad

Požadavek, aby bylo o příspěvku rozhodnuto spolu s příjemcem před zavedením opatření (a příslušné druhy důkazů, např. standardizovaný formulář prohlášení vyplněný a podepsaný příjemcem).

Pokud se styk s konečnými příjemci uskutečňuje přes zprostředkovatele, požadavek, aby smlouvy nebo dohody pokrývající celý řetězec od povinných stran (nebo jiných subjektů, kterým je povoleno započítávat úspory) po konečné příjemce byly v platnosti před zavedením opatření (a příslušné druhy důkazů).

- Kritéria používaná pro zamezení dvojího započítání oznámených opatření a souvisejících úspor energie a způsob ověření

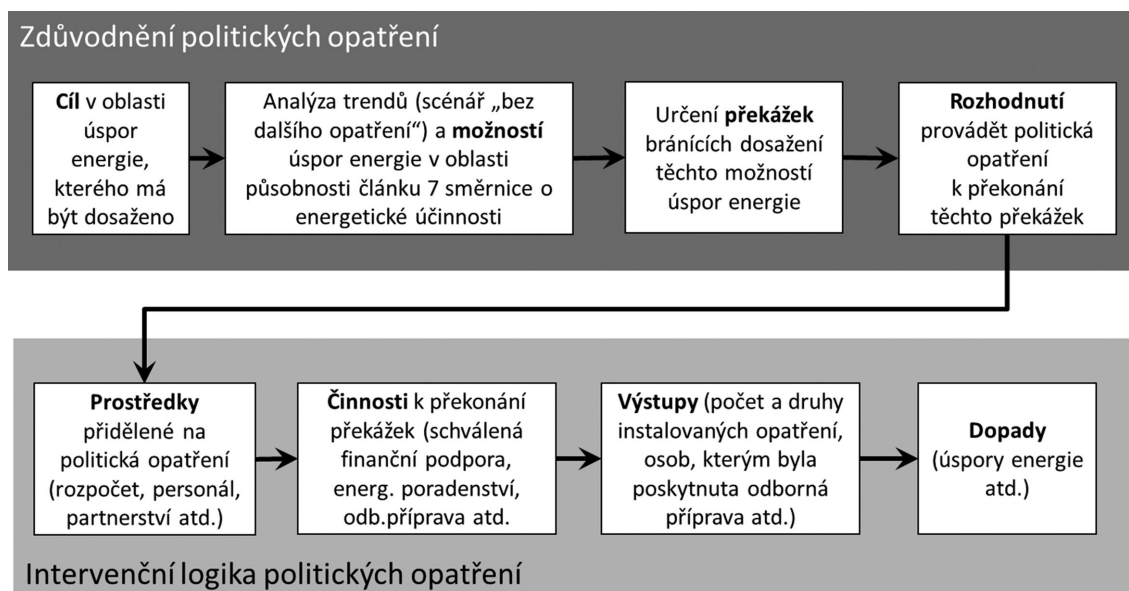
Orientační příklad

Požadavek, aby koneční uživatelé odsouhlasili úspory energie, které mají být započítány jejich jménem, pouze jednou za dané opatření (a odpovídající druh důkazů).

Požadavek, aby informace o každém opatření byly zaneseny do on-line databáze, která umožňuje automatizované kontroly duplicity, např. standardní formulář prohlášení vyplněný a podepsaný příjemcem.

2. Příklady kritérií pro zdokumentování významnosti (alternativní politická opatření)

Významnost alternativního opatření by měla být zdokumentována alespoň vysvětlením očekávaného příčinného řetězce od zahájení opatření do zavedení nebo provedení opatření cílovou skupinou nebo cílovými skupinami. Na následujícím obrázku je uveden základní, obecný popis důvodů a intervenční logiky politik v oblasti energetické účinnosti v kontextu článku 7 směrnice o energetické účinnosti:

Příčinný řetězec nemusí být nutně lineární a může obsahovat několik příčinných cest nebo vztahů příčiny a důsledku.

Popis intervenční logiky poskytuje *soubor nástrojů ke zlepšování právní úpravy* ⁽¹⁾. Pokud členský stát zjistí překážky, měl by vysvětlit, jak je dané politické opatření koncipováno pro jejich překonání v praxi ⁽²⁾. Další pokyny týkající se koncipování opatření a analýzy překážek lze nalézt v závěrečné zprávě o projektu AÚD-EE v rámci programu Inteligentní energie – Evropa ⁽³⁾.

Pro účely čl. 7 odst. 1 směrnice o energetické účinnosti by členské státy mohly posoudit níže uvedený, nikoli vyčerpávající seznam otázek k prokázání významnosti. Například, jsou-li použity finanční pobídky, vysvětlení intervenční logiky by mohlo zahrnovat, jaká předběžná analýza byla provedena za účelem koncipování finančních pobídek, vysvětlit výběr druhu opatření (granty, zvýhodněné půjčky, finanční záruky atd.) a úroveň pobídky (sazba dotace, úroková sazba půjček atd.).

Orientační a nikoli vyčerpávající seznam:

- jaké jsou důvody pro toto politické opatření? Které překážky (bránící dosažení úspor energie) bude podle všeho zejména nutné překonat?
- jaké jsou možné interakce s jinými politickými opatřeními?
- jaké jsou operační cíle tohoto opatření?
- jaké změny (kvalitativní nebo kvantitativní) se očekávají od provádění tohoto opatření?

⁽¹⁾ *Soubor nástrojů ke zlepšování právní úpravy*, Evropská komise; https://ec.europa.eu/info/files/better-regulation-toolbox-46_en

⁽²⁾ Pro více informací o intervenční logice a o tom, jak ji koncipovat a analyzovat, viz nástroj č. 46, oddíl 3.3 *souboru nástrojů ke zlepšování právní úpravy*.

⁽³⁾ „Aktivní provádění evropské směrnice o energetické účinnosti“; https://ec.europa.eu/energy/intelligent/projects/sites/iee-projects/files/projects/documents/aid-ee_guidelines_en.pdf

- jak dané opatření těchto změn dosáhne (kvalitativně, jak má opatření vést k očekávaným změnám, pokud jde o překážky, na které se zaměřuje)?
- jaké prostředky prováděcí veřejný orgán (a v příslušných případech pověřená strana) na toto opatření vyčlenil (rozpočet, personál, vybavení atd.)?
- kdo se má dle očekávání zapojit do provádění opatření a jak (např. partnerství, zprostředkovatelé/mezisubjekty, cílové skupiny)?
- jaké činnosti má opatření vyvolat/zajistit (např. finanční podporu, energetické poradenství, odborný výcvik)? Jaké výstupy se očekávají (např. zavedení opatření, proškolené osoby)?

Členské státy by navíc mohly zvážit zhodnocení politického opatření ex post a shromáždění údajů, jež umožní posoudit předpoklady učiněné v rámci intervenční logiky ohledně jeho účinku.

Ohledně konkrétní otázky oddělení účinků určitého opatření od účinků jiných politických opatření zaměřených na stejné skupiny nebo na stejné druhy opatření, existují dvě obecné možnosti:

- členský stát se rozhodne, že vykáže pouze jedno politické opatření na odvětví nebo pododvětví – v tomto případě by mohlo být dostatečné zdokumentování intervenční logiky tohoto opatření a analýza jeho účinků, nebo
- členský stát se rozhodne, že vykáže několik politických opatření, která se mohou překrývat – v tomto případě musí vysvětlit, jak je zamezeno dvojímu započítání.

3. **Příklady kritérií pro zdokumentování významnosti činností zúčastněné strany, pověřené strany nebo prováděcích veřejných orgánů**

Dobrovolné dohody

I když by provádění dobrovolných dohod bylo v zásadě možné považovat za dostatečné k prokázání významnosti, lze stanovit zvláštní kritéria pro zajištění toho, že tyto dohody skutečně představují významné zapojení zúčastněných stran.

Tato kritéria se mohou například týkat:

- seznamu způsobilých opatření nebo kritérií způsobilosti pro tato opatření, o nichž budou zúčastněné strany informovat,
- požadavku, aby zúčastněné strany měly zavedeny certifikovaný systém managementu hospodaření s energií,
- provádění vhodných postupů sledování a ověřování a
- sankcí nebo vyloučení v případě porušení povinností atd. ⁽⁴⁾

Informace a energetické poradenství

Poskytování poradenství ze strany poskytovatele energetických služeb konečným uživatelům energie ve velkém rozsahu nelze obecně považovat za dostatečné k prokázání významného zapojení. Taková opatření často spočívají pouze v určitém druhu zpětné vazby (např. prostřednictvím internetových stránek) zaměřené na to, jak by mohli koneční uživatelé snížit svou spotřebu energie.

Vzhledem k množství různých individuálních opatření, na která se lze zpravidla zaměřit prostřednictvím jednotlivých opatření, k vysokému stupni nejistoty, kterou trpí odhady úspor energie související s těmito opatřeními, a k omezenému rozsahu úspor ⁽⁵⁾, jsou většinou potřeba některé druhy ekonomických pobídek, aby se zajistilo skutečné provádění značného počtu opatření a skutečné významné zapojení zúčastněných stran, pověřených stran nebo prováděcích veřejných orgánů. Podobné úvahy platí i v souvislosti s informačními kampaněmi.

⁽⁴⁾ V rámci dobrovolných dohod mezi průmyslovými výrobci (např. chladniček) by měly být stanoveny vhodné protokoly, například o pravidelném ověřování energetické náročnosti výrobků třetími stranami, a mohlo by být zařazeno ustanovení o sankcích, pokud je energetická náročnost nižší než náročnost deklarovaná, atd.

⁽⁵⁾ V případě domácnosti z literatury vyplývá, že úspory energie, které lze od tohoto druhu opatření očekávat, mohou podle odhadů ex ante dosáhnout 2–3 % celkové spotřeby (Gaffney, K., 2015, *Calculating energy savings from measures related to information and advice on energy efficiency* (Vypočítání úspor energie z opatření týkajících se informací a poradenství v oblasti energetické účinnosti)), prezentace na praktickém semináři věnovaném obecným metodám a zásadám vypočítání dopadu systémů povinného zvyšování energetické účinnosti nebo jiných politických opatření podle článku 7; <http://iet.jrc.ec.europa.eu/energyefficiency/node/9080>

Při stanovení metody pro prokázání významnosti těchto druhů opatření by bylo možné posoudit následující, nikoli vyčerpávající seznam kritérií:

- odpovědi/zpětná vazba na tematický průzkum (počet skutečných respondentů),
- účast cílového publika na tematických (praktických) seminářích, uživatelé/sympatizanti internetové platformy/aplikace nebo
- spotřebitelé, kterým bylo poskytnuto poradenství v rámci specializovaného kontaktního místa (k renovacím atd.), zaregistrovaní v databázi (s uvedením otázky, které se poradenství týkalo, např. kde lze získat půjčku, jak vypracovat žádost o dotaci, informace o certifikovaných stavebních společnostech atd.)⁽⁶⁾.

—

⁽⁶⁾ Viz též dodatek VI.

DODATEK X

Výpočet úspor z opatření na podporu instalace technologií pro výrobu energie z obnovitelných zdrojů malého rozsahu na budovách nebo v budovách

1. Úspory z opatření na podporu instalace technologií pro výrobu energie z obnovitelných zdrojů malého rozsahu

Jak bylo vysvětleno v oddíle 7.5, opatření na podporu instalace technologií pro výrobu energie z obnovitelných zdrojů malého rozsahu na budovách nebo v budovách mohou být způsobilá pro účely splnění požadavků na úspory energie stanovených v čl. 7 odst. 1 směrnice o energetické účinnosti, pokud vedou k ověřitelným a měřitelným či odhadnutelným úsporám energie.

Níže uvedené příklady ilustrují, jak by mohly být vypočteny úspory v souladu s přílohou V bodem 2 písm. e) směrnice o energetické účinnosti. Číselné údaje jsou orientační a nepředstavují hodnoty z reálného života. Jsou zvoleny tak, aby ilustrovaly logiku výpočtu.

1.1. Nahrazení starého olejového kotle novým olejovým kotlem

	Spotřeba tepla	Účinnost konverze	Konečná spotřeba energie ⁽¹⁾	Úspory v konečné spotřebě energie v porovnání se starým kotlem ⁽²⁾	Úspory v konečné spotřebě energie v porovnání s minimální účinností ⁽³⁾
Předchozí stav					
Kotel na topný olej	10 000 kWh	0,77	12 987 kWh		
Kotel na spalování fosilních paliv s minimální účinností ⁽⁴⁾	10 000 kWh	0,86	11 628 kWh		
Energeticky úsporné varianty					
1) Plynový kondenzační kotel	10 000 kWh	0,975	10 526 kWh	2 731 kWh	1 371 kWh
2) Souprava solárního termického zařízení a plynového kotle	10 000 kWh		10 474 kWh	2 731 kWh	1 371 kWh
Solární termické zařízení	1 000 kWh	1	1 000 kWh		
Plynový kondenzační kotel	9 000 kWh	0,95	9 474 kWh		

⁽¹⁾ Spotřeba tepla vydělená předpokládanou účinností konverze.

⁽²⁾ Rozdíl mezi konečnou spotřebou energie v předchozím stavu a konečnou spotřebou energie při dané úsporné variantě. Pro výpočet konečných úspor energie viz též vysvětlení týkající se zásady adicionality.

⁽³⁾ Rozdíl mezi konečnou spotřebou energie kotle s minimální účinností a konečnou spotřebou energie při dané úsporné variantě. Pro výpočet konečných úspor energie viz též vysvětlení týkající se zásady adicionality.

⁽⁴⁾ Podle nařízení Komise (EU) č. 813/2013 ze dne 2. srpna 2013, kterým se provádí směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/125/ES, pokud jde o požadavky na ekodesign ohřivačů pro vytápění vnitřních prostorů a kombinovaných ohřivačů (Úř. věst. L 239, 6.9.2013, s. 136).

1.2. Nahrazení starého kotle na topný olej novým kotlem na biomasu

	Spotřeba tepla	Účinnost konverze	Konečná spotřeba energie ⁽¹⁾	Úspory v konečné spotřebě energie v porovnání se starým kotlem ⁽²⁾	Úspory v konečné spotřebě energie v porovnání s minimální účinností ⁽³⁾
Předchozí stav					
Kotel na topný olej	10 000 kWh	0,77	12 987 kWh		
Minimální norma					
Kotel na spalování biomasy s minimální účinností ⁽⁴⁾	10 000 kWh	0,75	13 333 kWh		
Energeticky úsporné varianty					
1) Kotel na biomasu (nejlepší technologie dostupná na trhu, odhadnuto podle katalogů výrobců/systémů certifikace)	10 000 kWh	0,92	10 870 kWh	2 117 kWh	2 464 kWh

⁽¹⁾ Spotřeba tepla vydělená předpokládanou účinností konverze.

⁽²⁾ Rozdíl mezi konečnou spotřebou energie v předchozím stavu a konečnou spotřebou energie při dané úsporné variantě.

⁽³⁾ Rozdíl mezi konečnou spotřebou energie kotle s minimální účinností a konečnou spotřebou energie při dané úsporné variantě.

⁽⁴⁾ Podle nařízení Komise (EU) 2015/1189 ze dne 28. dubna 2015, kterým se provádí směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/125/ES, pokud jde o požadavky na ekodesign kotlů na tuhá paliva (Úř. věst. L 193, 21.7.2015, s. 100).

1.3. Nahrazení elektrického ohřívače tepelným čerpadlem

	Spotřeba tepla	Účinnost konverze	Konečná spotřeba energie ⁽¹⁾	Úspory v konečné spotřebě energie v porovnání se starým kotlem ⁽²⁾	Úspory v konečné spotřebě energie v porovnání s minimální účinností ⁽³⁾
Předchozí stav					
Kotel na topný olej	10 000 kWh	0,77	12 987 kWh		
Minimální norma					
Minimální norma pro tepelné čerpadlo ⁽⁴⁾	10 000 kWh	3,1	3 225 kWh	9 762 kWh	0
Energeticky úsporné varianty					
1) Tepelné čerpadlo	10 000 kWh	3,5	2 857 kWh	10 130 kWh	368 kWh

⁽¹⁾ Spotřeba tepla vydělená předpokládanou účinností konverze.

⁽²⁾ Rozdíl mezi konečnou spotřebou energie v předchozím stavu a konečnou spotřebou energie při dané úsporné variantě.

⁽³⁾ Rozdíl mezi konečnou spotřebou energie kotle s minimální účinností a konečnou spotřebou energie při dané úsporné variantě.

⁽⁴⁾ Podle nařízení (EU) 2015/1189.

1.4. Fotovoltaické zařízení

			Konečná spotřeba energie ⁽¹⁾	Úspory v konečné spotřebě energie ⁽²⁾
Předchozí stav				
Elektrická energie ze sítě	3 500 kWh		3 500 kWh	
Energeticky úsporná varianta				
Fotovoltaické zařízení	3 500 kWh		3 500 kWh	0 kWh

⁽¹⁾ Spotřeba elektrické energie vydělená předpokládanou účinností konverze.

⁽²⁾ Rozdíl mezi konečnou spotřebou energie v předchozím stavu a konečnou spotřebou energie při dané úsporné variantě.

Z tohoto příkladu vyplývá, že elektřina z fotovoltaického zařízení se započítává jako konečná energie dodaná do budovy za účelem uspokojení konečné spotřeby energie této budovy.

2. Úspory z opatření na podporu instalace mikrokogenerace

Jednotky pro kombinovanou výrobu tepla a elektřiny instalované na místě mohou být relevantní pro požadovaný objem úspor energie podle čl. 7 odst. 1 směrnice o energetické účinnosti v případě, že používají méně energie než zařízení, která nahrazují. Celková účinnost výstupů ze systému kombinované výroby tepla a elektřiny (tj. elektřiny a užitečného tepelného výkonu) na základě spotřebovaného paliva by musela být vyšší než celková účinnost tepelného zařízení, které je nahrazeno.

Kombinovaná výroba tepla a elektřiny může vést k výrazným úsporám primární energie (v závislosti na skladbě zdrojů elektřiny), avšak její potenciál pro snížení konečné spotřeby energie je nižší. Pokud jde o konečnou energii, má elektrická energie stejnou hodnotu jako fosilní paliva nebo obnovitelné zdroje energie.

Podle čl. 7 odst. 1 lze započítat pouze konečné úspory vyplývající z nárůstu účinnosti systému instalovaného na místě.

Příklad

Předpokládáme, že:

- referenčním případem je kotel na topný olej s tepelnou účinností (ETA, tepelná) 0,77 (účinnost vzhledem k výhřevnosti),
- jelikož kogenerační jednotka vyrábí také elektřinu, ve výchozím případě bude muset být dodáno do budovy stejné množství elektřiny,
- danou kogenerační jednotkou je plynový generátor pro kombinovanou výrobu tepla a elektřiny s účinností ETA, tepelná = 0,70 a ETA, elektřina = 0,30,
- dodané teplo je 10 000 kWh, tepelná

Pro vypočítání celkových úspor musíme nejprve vypočítat množství elektřiny vyrobené plynovým generátorem pro kombinovanou výrobu tepla a elektřiny. Jako první krok vypočítáme množství fosilního paliva použité generátorem, a to tak, že dodané teplo vydělíme tepelnou účinností generátoru. Z toho můžeme odvodit množství vyráběné elektřiny.

Případ s kombinovanou výrobou tepla a elektřiny:

10 000 kWh, tepelná/ETA, tepelná = 14 285 kWh, plyn

14 285 kWh, plyn × ETA, elektřina = 4 285 kWh, elektřina

Do budovy se dodává celkem 14 285 kWh konečné energie (vše zemní plyn).

Pro výchozí scénář je výpočet odlišný. Množství plynu odvodíme z tepelné účinnosti a tepla dodávaného kotlem:

Výchozí scénář:

10 000 kWh, tepelná/ETA, tepelná = 12 987 kWh, plyn

Kromě toho musí být do budovy dodáno 4 285 kWh elektřiny ze sítě.

Do budovy se dodává celkem 17 273 kWh konečné energie (zemní plyn a elektřina).

V tomto příkladu by instalace jednotky pro kombinovanou výrobu tepla a elektřiny uspořila 2 988 kWh konečné energie.

DODATEK XI

ADICIONALITA

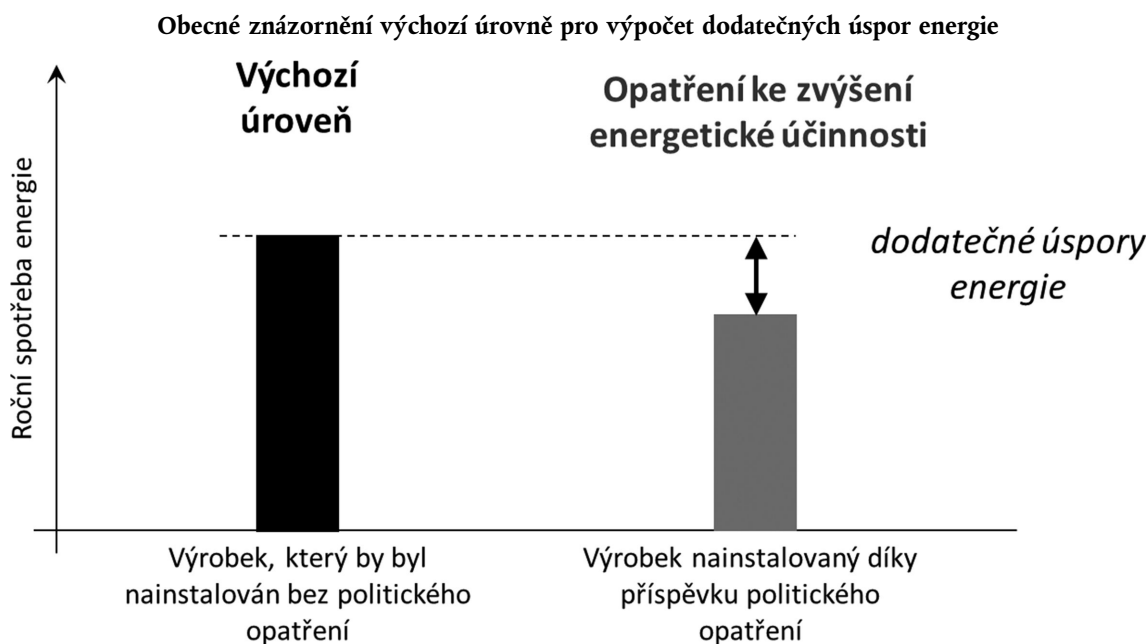
Příloha V bod 2 písm. a) směrnice o energetické účinnosti

Musí se prokázat, že se jedná o úspory nad rámec úspor, kterých by bylo dosaženo i bez činnosti povinných, zúčastněných nebo pověřených stran nebo prováděcích veřejných orgánů. K určení úspor energie, které lze započítat jako dodatečné, členské státy zohlední, jak by se spotřeba energie a poptávka po ní vyvíjely bez daného politického opatření, přičemž zohlední alespoň tyto faktory: trendy spotřeby energie, změny v chování spotřebitelů, technologický pokrok a změny v důsledku jiných opatření provedených na úrovni Unie a členských států.

Pro určení toho, jak by se spotřeba energie a poptávka po ní vyvíjely bez politického opatření, je důležité posoudit výrobek, který by byl instalován, například takto:

- zohledněním průměrné spotřeby energie výrobků na trhu jako výchozí úrovně,
- analýzou trendů spotřeby energie a
- provedením průzkumů a porovnáním odpovědí účastníků a kontrolních skupin.

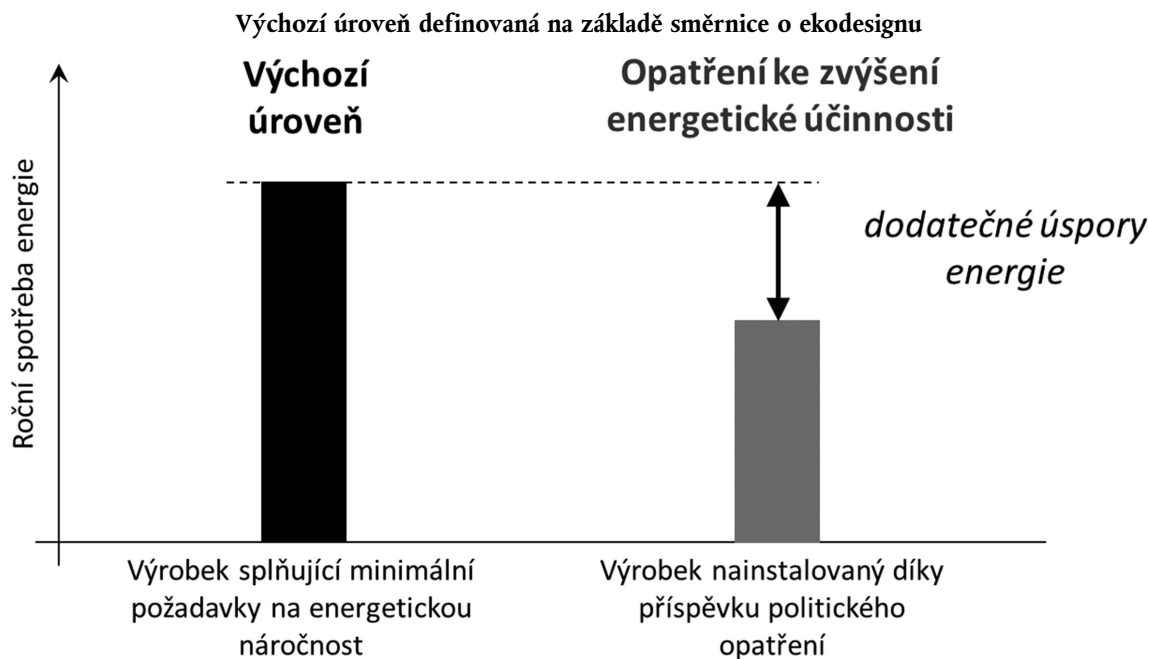
Tím se získá výchozí úroveň, jak je uvedeno níže:

Příloha V bodě 2 písm. b) objasňuje, že „úspory plynoucí ze zavedení povinných právních předpisů Unie se považují za úspory, kterých by bylo dosaženo v každém případě“. Příloha V bod 2 písm. c) mimo jiné stanoví, že ve výchozí úrovni pro výpočet úspor energie by měly být zohledněny minimální požadavky v nařízeních (ES) č. 443/2009 a (EU) č. 510/2011 (pro nové osobní automobily a nová lehká užitková vozidla) a prováděcí opatření podle směrnice o ekodesignu pro výrobky spojené se spotřebou energie.

Například výchozí úroveň pro úspory energie ze zavedení výrobků spojených se spotřebou energie, na které se vztahuje směrnice o ekodesignu (např. otopné soustavy) by měla odpovídat alespoň minimálním požadavkům na energetickou náročnost stanoveným v příslušné směrnici platné v době zavedení daného individuálního opatření. Jsou-li příslušné minimální požadavky podle právních předpisů EU změněny, revidovány nebo aktualizovány, musí to být při revizi výchozí úrovně zohledněno.

Na obrázku níže je znázorněna taková výchozí úroveň, definovaná jako spotřeba energie výrobku s energetickou náročností odpovídající minimálním požadavkům směrnice o ekodesignu:

V praxi by se požadavky mohly vztahovat na roční spotřebu energie výrobku nebo na jiné ukazatele energetické účinnosti (např. energetická účinnost kotle). Výchozí úroveň lze stanovit odpovídajícím způsobem, např. zohledněním požadavků týkajících se účinnosti kotle spolu s jinými údaji pro výpočet potřeby tepla pro vytápění, kterou bude muset kotel splňovat.

Tyto údaje by mohly být:

- specifické pro budovu, ve které se nový kotel instaluje, (např. použití údajů z certifikátů energetické náročnosti nebo energetických auditů) nebo
- průměrné hodnoty reprezentativní pro fond budov, na které je politické opatření zaměřeno (např. v případě, že se použijí očekávané úspory).

Členské státy by měly rovněž vzít v úvahu informace týkající se každé kategorie výrobků, které jsou uvedeny na internetových stránkách Komise ⁽¹⁾.

Příloha V bod 2) písm. a) odkazuje na další faktory, jež by měly být zahrnuty do výchozí úrovně, jako např.:

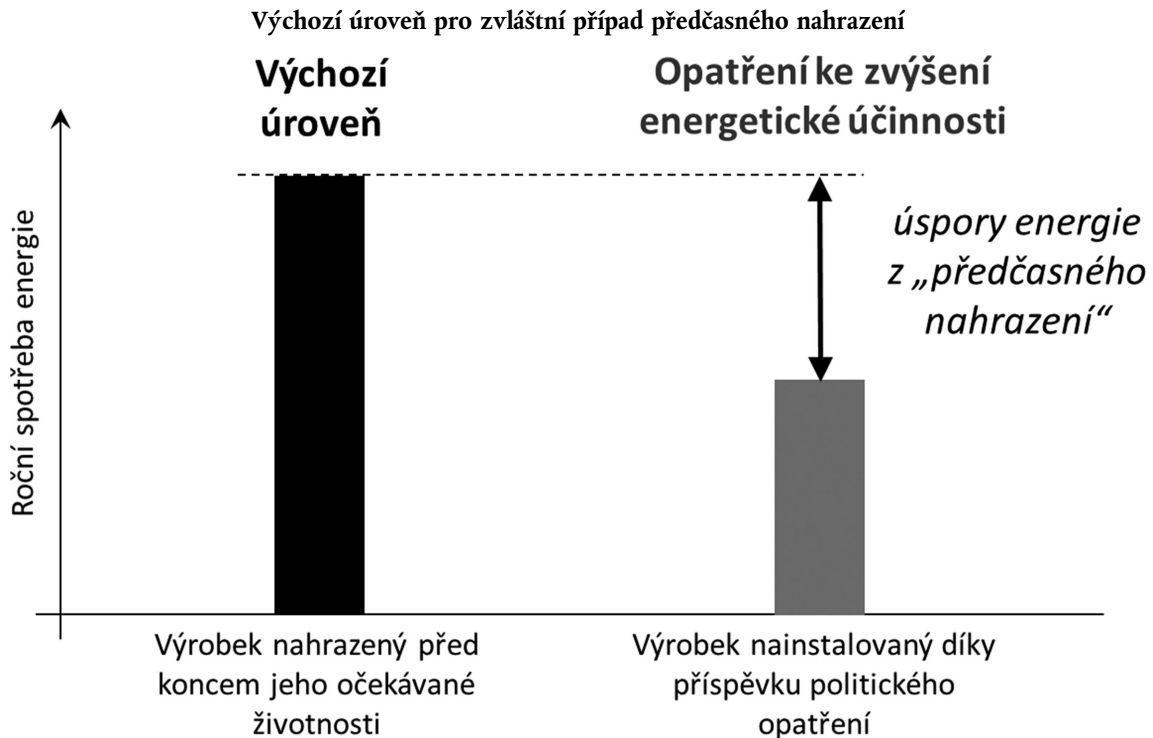
- změny v chování spotřebitelů v čase,
- technologický pokrok a
- účinky jiných vnitrostátních politických opatření, která již byla provedena a nadále ovlivňují spotřebu energie, včetně možného překrývání s jinými politikami oznámenými podle článku 7 směrnice o energetické účinnosti.

Aby nedocházelo k dvojímu započítání, čl. 7 odst. 12 směrnice o energetické účinnosti stanoví, že „členské státy prokáží, že nedochází k dvojímu započítání úspor energie v případech, kdy se dopady politických opatření nebo individuálních opatření překrývají“.

Obecněji řečeno by výchozí úroveň pokud možno měla zohledňovat předpoklady (míru renovace bez politického opatření, změnu v průměrném stáří vozového parku, životnost stávajících kotlů atd.) konzistentní s vnitrostátní strategií energetické účinnosti. Podobně i při podávání zpráv o několika politických opatřeních by členské státy měly zajistit konzistentnost předpokladů použitých pro stanovení výchozí úrovně.

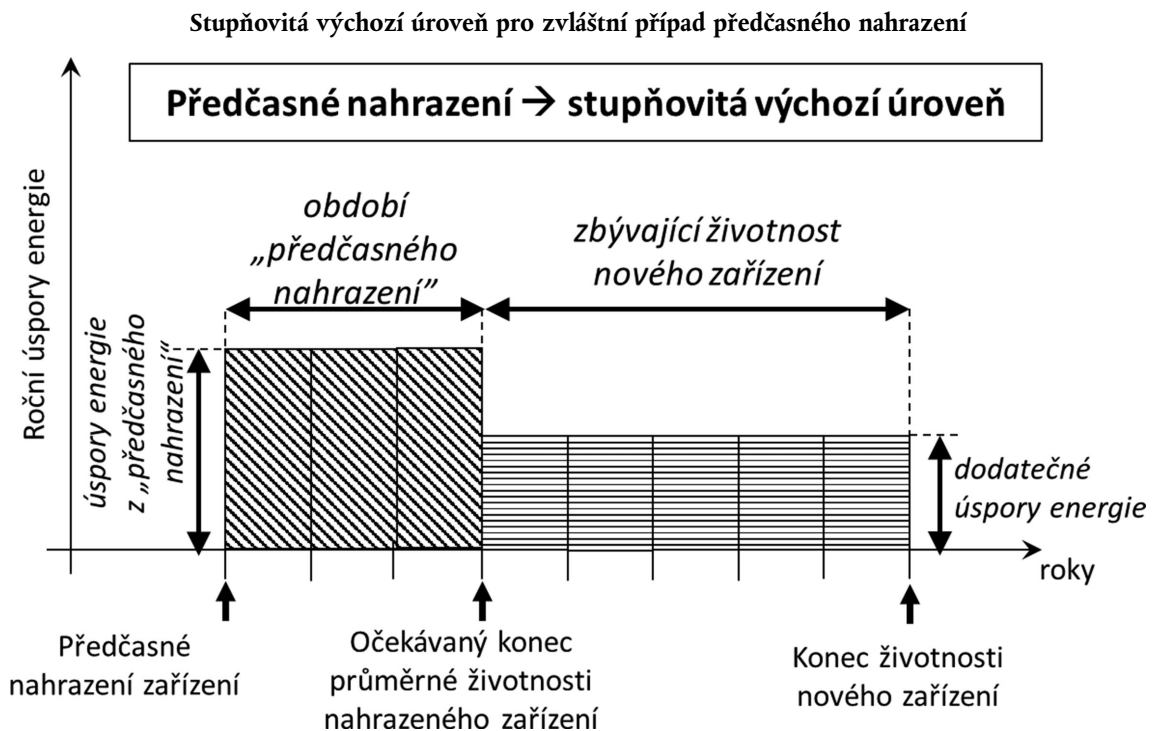
⁽¹⁾ https://ec.europa.eu/info/energy-climate-change-environment/standards-tools-and-labels/products-labelling-rules-and-requirements/energy-label-and-ecodesign/energy-efficient-products_en

Příloha V bod 2 písm. f) směrnice o energetické účinnosti objasňuje specifický případ politických opatření, která „urychlují zavádění účinnějších výrobků a vozidel“. V této souvislosti, pokud lze prokázat předčasné nahrazení výrobku nebo vozidla, může být výchozí úroveň spotřeba energie nahrazeného výrobku nebo vozidla (viz obrázek níže):

Tento specifický případ se vztahuje pouze na „období předčasného nahrazení“, tj. dobu od instalace nového zařízení do konce průměrné očekávané životnosti nahrazeného zařízení.

Výchozí úroveň pro výpočet dodatečných úspor energie musí být použita pro zbývající životnost nového zařízení. To vede ke stupňovité výchozí úrovni, jak je znázorněno níže:

V tomto příkladu bylo stávající zařízení nahrazeno tři roky před koncem očekávané životnosti. Tyto tři roky odpovídají období předčasného nahrazení. Nové zařízení má očekávanou životnost osm let. Na pět zbývajících let se stanoví výchozí úroveň pro výpočet dodatečných úspor energie tak, jak je vysvětleno výše.

Alternativou ke stupňovité výchozí úrovni by mohlo být vypočítat vážené úspory energie uplatněné na celý životní cyklus opatření. To nesmí vést k vykazování úspor energie vyšších než při stupňovité výchozí úrovni. Vysvětlen by měl být i výpočet vážených úspor energie.

V případech uplatnění odchylky od požadavku adicionality pro stávající budovy (příloha V bod 2 písm. b) směrnice o energetické účinnosti) by jako výchozí úroveň mohla být vzata situace před renovací budovy. Členské státy mohou použít:

- specifické údaje o budově (např. z účtů za energii, certifikátů energetické náročnosti nebo energetických auditů) nebo
- průměrné hodnoty reprezentativní pro fond budov, na které je politické opatření zaměřeno (v případě, že se použijí očekávané úspory).

Adicionalitu lze pak hodnotit se zohledněním renovačních prací, ke kterým by došlo v každém případě. Například finanční pobídky pro nahrazení oken mohou mít v závislosti na vnitrostátním kontextu výrazný efekt černého pasažera, např. účastníci, kteří využijí finančních pobídek, když plánovali výměnu svých oken v každém případě (z důvodů jiných než energetická účinnost, např. ochrana proti hluku, estetické důvody).

V některých situacích je proces stanovení výchozí úrovně složitější. Tyto situace jsou uvedeny v tabulce níže spolu s návrhy, jak je řešit:

Situace	Problémy	Pokyny
Politiky prováděné již mnoho let	Je obtížné určit situaci bez politiky. Stávající trendy (např. v průměru na trhu) mohou být zčásti důsledkem transformačních účinků politiky z předchozích let.	Stanovte výchozí úroveň na základě minimálních úrovní v právních předpisech EU. V opačném případě použijte stejné předpoklady jako v oficiálním vnitrostátním scénáři „bez přijetí opatření“ použitým jako základ pro vnitrostátní strategii energetické účinnosti nebo podobný rámec politik.
Politiky v oblasti místní dopravy na podporu změn v druzích dopravy, řízení mobility atd. (může se uplatnit i na jiné politiky, které mohou snížit spotřebu energie v jedné oblasti, ale zvýšit ji v jiné oblasti)	Je obtížné sledovat jednotlivé změny. Je obtížné zohlednit vedlejší účinky (např. nová veřejná doprava na jedné trase může způsobit přetížení jiné).	Použijte modelování místní dopravy pro porovnání scénářů bez politik a s politikami (s modely kalibrovanými na základě dopravních průzkumů).

Situační	Problémy	Pokyny
Složité průmyslové procesy bez jasně vymezeného trhu	Průměry na trhu je obtížné stanovit kvůli složitým systémovým procesům, které jsou individuálně navrženy pro určitý průmyslový závod (nikoli pro reálný trh).	Jako výchozí úroveň lze vytvořit referenční investici. Přístup by měl vycházet z technologického systému s nejnižšími investičními náklady a výstupem, který je srovnatelný s výstupem energeticky účinné varianty.

Obecněji řečeno, při posuzování čistých nebo dodatečných úspor by mohly být zváženy tyto metody ⁽¹⁾:

- randomizované kontrolované hodnocení a možnosti/varianty randomizovaných přístupů ⁽²⁾,
- kvaziexperimentální designy, včetně srovnávání ⁽³⁾,
- přístupy založené na průzkumech,
- analýzy údajů o prodeji na trhu,
- strukturované přístupy s odborným odhadem,
- očekávané nebo stanovené poměry „čistý/hrubý“,
- metoda sledování historických údajů (nebo případová studie),
- přístupy s výchozí úrovní používanou v běžné praxi,
- hodnocení metodou shora dolů (nebo makroekonomické modely).

⁽¹⁾ Pro více informací viz například: Voswinkel, F., Broc, J.S., Breitschopf, B., & Schlomann, B. (2018), *Evaluating net energy savings – topical case study of the EPATEE project* (Hodnocení čistých úspor energie – tematická případová studie v rámci projektu EPATEE, financovaná z programu Horizont); https://epatee.eu/sites/default/files/files/epatee_topical_case_study_evaluating_net_energy_savings.pdf

⁽²⁾ Viz též dodatek VI.

⁽³⁾ Viz též dodatek VI.

DODATEK XII

SLEDOVÁNÍ A OVĚŘOVÁNÍ

1. Ověřování opatření a úspor energie

Při zavádění systému sledování a ověřování může být užitečné rozlišovat mezi ověřováním opatření na jedné straně a ověřováním úspor energie na straně druhé. To neznamená, že obojí musí ověřovat různé subjekty. Toto rozlišení má zajistit, aby byly řešeny otázky specifické pro každý z těchto druhů ověřování.

Opatření se ověřují s cílem zajistit, že byla instalována nebo provedena v souladu s kvalitativními, výkonnostními a jinými požadavky v rámci daného politického opatření.

Oznámené úspory energie se ověřují proto, aby se zajistilo, že splňují pravidla nebo metodiku výpočtů stanovené pro dané politické opatření.

V závislosti na vnitropolitickém kontextu a druhu politického opatření mohou být do procesů sledování a ověřování zapojeny různé subjekty, s různými úhly pohledu. Níže uvedená tabulka vymezuje role každého druhu subjektu, s ohledem na specifika každého opatření:

	Prováděcí veřejné orgány	Zúčastněné nebo pověřené strany/dodavatelé/ povinné strany
Opatření nebo projekty, které mají být schváleny/zamítnuty	Účel: zajištění kvality opatření a projektů (soulad s předem stanovenými požadavky) + poskytování klíčových údajů pro řízení a hodnocení politiky	Účel: zajištění toho, že opatření/projekty budou zařazeny do systému (např. k zajištění finanční pobídky nebo úvěrů ve prospěch úspor energie) + zajištění spokojenosti zákazníků (pro dodavatele nebo povinné strany) nebo úspory energie (pro konečné uživatele)
	Role: 1) stanovení požadavků a pravidel pro podávání zpráv/dokumentaci; 2) schvalování/zamítání předložených opatření nebo projektů; 3) provádění nebo zadávání ověření ex post (dokumentace a/nebo na místě) a ukládání sankcí	Role: 1) předkládání informací vyžadovaných veřejnými orgány; 2) uchovávání dokumentace potřebné pro ověření ex post; 3) provádění procesů zajištění kvality
Úspory energie, které mají být zaevidovány (nebo započteny)/zrušeny	Účel: zajištění kvality hodnocení a vykazování úspor energie (soulad s předem stanovenými pravidly pro výpočty a/nebo požadavky týkajícími se hodnocení), tak aby sledované úspory energie odrážely dopady politiky v souladu s cíli politiky a požadavky směrnice o energetické účinnosti + poskytování klíčových údajů pro řízení a hodnocení politiky	Účel: zajištění toho, že úspory energie budou uznány pro zařazení do systému (např. k zajištění úvěrů ve prospěch úspor energie) + zajištění spokojenosti zákazníků (pro dodavatele nebo povinné strany) nebo úspory energie (pro konečné uživatele)

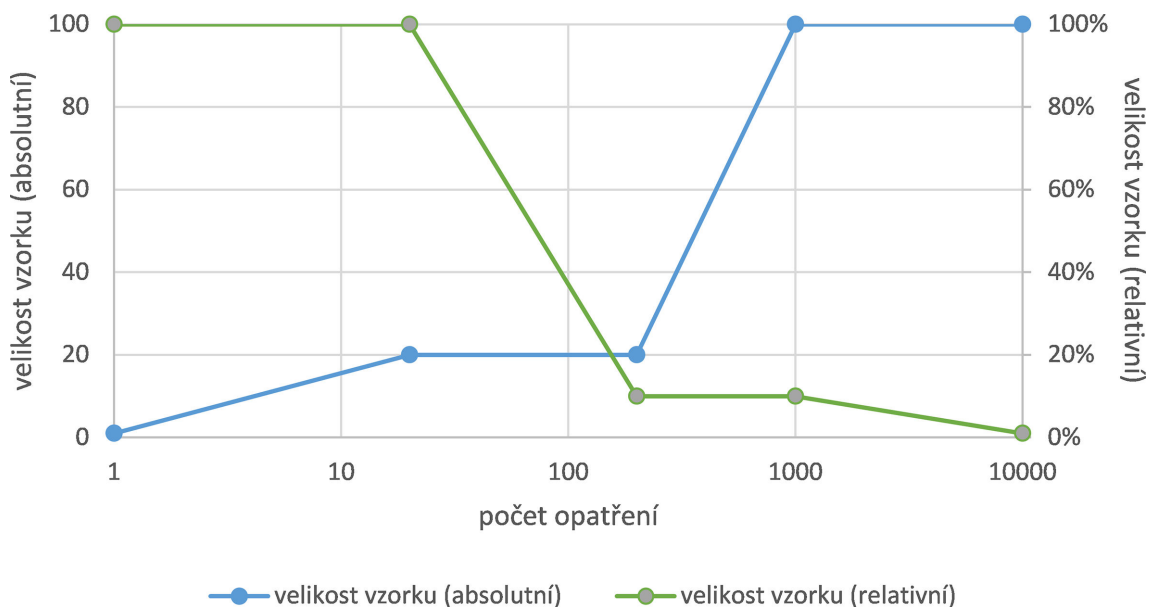
	Prováděcí veřejné orgány	Zúčastněné nebo pověřené strany/dodavatelé/ povinné strany
	Role: 1) stanovení pravidel pro výpočty a/nebo požadavků týkajících se hodnocení; 2) schválení/zamítnutí vykázaných úspor energie (nebo vypočítání úspor energie, podle druhu politického opatření a jeho pravidel); 3) provádění ověření ex post (dokumentace a/nebo na místě) a ukládání sankcí	Role: 1) předkládání informací vyžadovaných veřejnými orgány; 2) uchovávání dokumentace potřebné pro ověření ex post; 3) vypočítání úspor energie; 4) provádění procesů zajištění kvality

2. Statisticky významná část a reprezentativní vzorek

Ustanovení čl. 7a odst. 5 směrnice o energetické účinnosti (pro systémy povinného zvyšování energetické účinnosti) a čl. 7b odst. 2 směrnice o energetické účinnosti (pro alternativní politická opatření) vyžaduje následující: „členské státy zavedou systémy měření, kontroly a ověřování, v jejichž rámci se na základě dokumentace ověří alespoň statisticky významná část a reprezentativní vzorek opatření ke zvyšování energetické účinnosti“.

Účelem tohoto požadavku je zkontrolovat, že úspor energie bylo skutečně dosaženo tak, jak byly vykázaný. Je proto velmi důležité vybrat statisticky reprezentativní vzorek, který s dostatečnou přesností reprezentuje charakteristické vlastnosti celé populace (tj. opatření ke zvýšení energetické účinnosti).

Co je „statisticky reprezentativní“, závisí do značné míry na počtu posuzovaných opatření a jiných rámcových podmínkách prováděných individuálních opatření. Není proto možné poskytnout obecně platnou definici, např. procentuální podíly nebo počty případů. Následující předpoklady jsou pouze orientační a nemohou nahradit analýzu statistických vlastností daného opatření v každém jednotlivém případě:

Při zvažování, co by mohlo představovat statisticky významnou část a reprezentativní vzorek, by členským státům mohl být užitečný tento nikoli vyčerpávající orientační seznam:

- úplné zjišťování v malém počtu případů ($n < 20$),
- při středním počtu případů vzorek 10 % populace, ale přiměřené by mohlo být alespoň $n = 20$,

- u velkých vzorků by mohl být považován za dostatečný vzorek ~100 při 1 % pravděpodobnosti chyby při 5 % podílu nepravdivých zpráv (tj. 5 % zpráv o opatřeních jsou pravděpodobně nepravdivé). V případě vzorků s vyšším podílem nepravdivých zpráv postačí menší vzorek (viz tabulka):

Podíl nepravdivých zpráv	Pravděpodobnost chyby		
	10 %	5 %	1 %
5 %	31	51	103
10 %	15	24	49
20 %	7	11	22
50 %	2	3	5

Pozn.: Rozsah pravděpodobnosti chyb 1–10 % je ilustrační. Pravděpodobnost chyby může být i vyšší, podle druhu politického opatření, individuálních opatření a podle toho, zda jsou vymáhány procesy kvality a sankce.

Při určování reprezentativního vzorku by měly být zvažovány i další aspekty. Může být například nezbytné vybrat stratifikovaný vzorek, jestliže stejný druh individuálního opatření (jak je definováno v čl. 2 odst. 19) lze provádět ve vztahu k více druhům budov. Tento přístup by zajistil, že počet budov zařazených do vzorku v každé kategorii je úměrný počtu budov v dané kategorii (v populaci opatření vykázaných pro toto hodnocené opatření). Je-li důvod předpokládat, že určité opatření by mohlo vést k celé řadě úspor energie u různých druhů budov, může být vhodné vybrat vzorek pro každou z těchto kategorií zvlášť.

Velikost vzorku se týká ověřování, nikoli měření. V rámci téhož politického opatření je možné provádět různá individuální opatření (jak jsou definována v čl. 2 odst. 19), ale smysluplné měření vyžaduje stejnorodost. Prvním krokem v procesu výběru vzorku by proto mělo být stanovit, které faktory nebo kritéria by měly být vzaty v úvahu pro určení stejnorodých skupin (opatření nebo účastníků), na které je možné extrapolovat výsledky měření provedené u reprezentativního vzorku (pro každou skupinu).

V závislosti na druhu politického opatření mohou být v této fázi zapotřebí i další kritéria. Například v případě systémů povinného zvyšování energetické účinnosti povinné strany nebo třetí strany, jež mohou podporovat individuální opatření u konečných uživatelů, mohou používat velmi odlišné strategie a shromažďovat údaje a vypočítávat úspory různými způsoby. Vzorky by se proto měly vybírat pro každou stranu.

3. Ilustrace toho, jak vytvořit systém sledování a ověřování

Níže uvedené orientační příklady uvádějí základní informace, jak zajistit, aby:

- kontrola a ověřování byly prováděny nezávisle na povinných, zúčastněných nebo pověřených stranách a
- ověřování bylo prováděno alespoň u statisticky významné části a reprezentativního vzorku opatření ke zlepšení energetické účinnosti.

3.1. Systémy povinného zvyšování energetické účinnosti (očekávané úspory)

Aspekty ověřování opatření v rámci systémů povinného zvyšování energetické účinnosti zahrnují toto:

- od povinných stran by mohlo být vyžadováno, aby ověřením vzorků opatření pověřily nezávislé třetí strany. Takové ověření by se mohlo uskutečnit v průběhu kontrol na místě s cílem ověřit, že opatření splňují požadavky daného systému povinného zvyšování energetické účinnosti a že opatření a jejich podmínky instalace/provedení (v případě potřeby včetně porovnání situace před instalací/provedením a po instalaci/provedení) odpovídají údajům, jež povinné strany vykazaly pro výpočty úspor energie,

- od nezávislých třetích stran by mohlo být vyžadováno, aby byly zaregistrovány u veřejného orgánu a platily registrační poplatky. Mohly by být požádány, aby o výsledcích svých ověření podaly zprávu veřejnému orgánu i povinné straně,
- veřejný orgán by mohl stanovit ověřovací protokoly (např. kontrolní seznam pro každý druh opatření) s cílem harmonizovat ověřovací postupy třetích stran,
- veřejný orgán by spolu s akreditačními orgány mohl stanovit kritéria, která musí třetí strany splňovat, aby mohly být veřejným orgánem zaregistrovány, a
- akreditační orgány by mohly provádět pravidelné kontroly třetích stran (s cílem zajistit, aby konaly nezávisle a v souladu s ověřovacími protokoly). Tyto kontroly by mohly být financovány z registračních poplatků třetích stran. Akreditační orgány by pak o jejich výsledcích podávaly zprávu veřejnému orgánu.

K zajištění toho, že ověřování je prováděno nezávisle, by třetími stranami měly být organizace, které nejsou částečně ani zcela vlastněny povinnou stranou ani její holdingovou společností. Toto by měl akreditační orgán ověřit.

Tato opatření jsou navržena tak, aby minimalizovala náklady a administrativní zátěž pro veřejný orgán; a zejména:

- ověření by mohla být organizována a placena povinnými stranami a
- kontroly by mohly být organizovány akreditačními orgány a placeny třetími stranami.

Role veřejného orgánu by se tak měla zaměřit na:

- stanovení pravidel pro výběr vzorků, kritérií pro třetí strany, ověřovacích protokolů atd.,
- přezkum zjištění uvedených ve zprávách akreditačních orgánů a
- na základě tohoto přezkumu:
 - vyžadování, aby povinné strany přijímaly opatření k nápravě případného nesouladu,
 - částečné nebo úplné zrušení úspor energie vykázaných v šetřených případech a
 - vymáhání sankcí.

Výběr vzorků pro ověřování opatření by mohl vycházet ze statistických kritérií (pro reprezentativnost) nebo z přístupu založeného na posouzení rizik, jelikož ověření se požívají také pro zajištění ochrany spotřebitelů a boj proti podvodům.

Veřejný orgán by měl ověřovat úspory energie dosažené v rámci systémů povinného zvyšování energetické účinnosti, a to nezávisle na povinných stranách. V této souvislosti by veřejný orgán:

- měl stanovit:
 - pravidla pro výpočet úspor energie,
 - požadavky týkající se údajů a
 - (případně) zřídit on-line datovou platformu pro usnadnění shromažďování údajů.

Od povinných stran by bylo možné vyžadovat, aby tuto platformu používaly pro vykazování určitého minimálního souboru informací souvisejících s výpočty a pro ukládání důkazů (a to i doplňujících informací). Platforma by umožnila systematické a automatizované kontroly věrohodnosti vykazovaných hodnot. V případě zjištění odlehklých hodnot by veřejný orgán ověřil odpovídající údaje a výpočty;

- mohl ověřit údaje a výpočty týkající se statisticky významné části a reprezentativního vzorku (*) vykázaných opatření prostřednictvím ověření dokumentace, pro které požádá povinné strany o předložení příslušných důkazů,
- na základě výsledků výše uvedených kroků pak mohl provádět kontroly na místě za účelem dalšího ověření.

On-line datová platforma představuje pro systém povinného zvyšování energetické účinnosti počáteční náklady, ale poté usnadňuje shromažďování a zpracování údajů a pravděpodobně minimalizuje administrativní zátěž pro povinné strany i pro veřejný orgán.

Na základě výsledků z různých ověřovacích kroků by veřejný orgán mohl:

- vyžádat si od povinných stran další vysvětlení nebo odůvodnění,
- částečně nebo zcela zrušit úspory energie vykázané v šetřených případech a
- vymáhat sankce.

3.2. Dobrovolná dohoda (poměrné úspory)

Při uzavření dobrovolné dohody by se zúčastněné strany měly zavázat ke stanovení akčního plánu a cíle v oblasti úspor energie, a to na základě spolehlivé metodiky, např. energetického auditu. Akční plán by měl vymezit opatření, která mají být v přiměřené době provedena (v závislosti na zvláštích každé dohody) a měl by být pravidelně, v přiměřené lhůtě revidován.

Jelikož zúčastněné strany mají z opatření, která se zaváží provést, přímý prospěch (jsou totiž také konečnými uživateli), mohly by ověřovat kvalitu opatření samy. Veřejný orgán by však měl stanovit jasné pokyny pro kontrolu kvality nejběžnějších druhů opatření. V tomto případě je kladen důraz na kontrolu již provedených opatření. Aby se však zajistil plný soulad s předpisy, měl by kontrolní orgán ověřovat opatření a úspory energie nezávisle na spolusignatářích dohody (veřejný orgán a zúčastněné strany).

Výběr vzorku pro ověřování úspor by měl být založen na spolehlivém statistickém přístupu s cílem zajistit reprezentativnost, tak aby výsledky bylo možné extrapolovat na celý systém.

Dále jsou uvedeny orientační prvky ověřování opatření a úspor energie podle dobrovolných dohod:

- veřejný orgán (ministerstvo spolupodepisující dohodu) by mohl jmenovat nezávislý kontrolní orgán (např. vnitrostátní energetický úřad), s kterým by mohl stanovit:
 - požadavky týkající se údajů (tj. minimální údaje, které mají být vykazovány, a minimální dokumentace, kterou mají strany ukládat), a
 - pokyny pro výpočty úspor energie;
- kontrolní orgán by mohl zřídit on-line datovou platformu umožňující systematické a automatizované kontroly věrohodnosti vykazovaných údajů. Pokud se zjistí odlehle hodnoty, měl by veřejný orgán ověřit odpovídající údaje a výpočty,
- zúčastněné strany by měly být povinny prostřednictvím této on-line platformy pravidelně vykazovat údaje o opatřeních, která provádějí, a ukládat vhodné důkazy (např. faktury),
- kontrolní orgán by měl ověřit statisticky významnou část a reprezentativní vzorek vykázaných opatření, např. kontrolou dokumentace týkající se vykázaných údajů a výpočtů. Měl by si od zúčastněných stran vyžádat odpovídající důkazy,
- na základě výsledků výše uvedených kroků by pak kontrolní orgán mohl provádět kontroly na místě za účelem dalšího ověření,

(*) Výběr vzorku pro ověření úspor energie by mělo být založeno na statistickém přístupu s cílem zajistit reprezentativnost, tak aby výsledky bylo možné extrapolovat na celý systém.

- na základě výsledků svých ověření by kontrolní orgán měl požádat zúčastněné strany, aby přijaly opatření na nápravu jakýchkoli zjištěných problémů, nebo vykázané úspory zrušit. Případně by veřejný orgán mohl uložit sankce (např. vyloučení z dohody) nebo pokuty a
- kontrolní orgán by měl vypracovat výroční zprávy o výsledcích dohody a o provedených ověřeních a kontrolách. Zprávy by měly být zveřejněny.

3.3. Systém subvencí (měřené úspory)

Systém subvencí by se mohl týkat renovací domů až do určité úrovně náročnosti. Opatření a úspory energie by měly být ověřovány nezávisle na pověřené straně, tj. jiným smluvním subjektem.

Výběr vzorků pro ověření kvality opatření by měl být postaven na:

- přístupu založeném na posouzení rizik, s cílem odhalit možný podvod, a
- statistickém přístupu s cílem zajistit reprezentativnost, tak aby výsledky bylo možné extrapolovat na celý systém.

Níže jsou uvedeny orientační prvky ověřování úspor energie a opatření v rámci systémů subvencí:

- stavební odborníci provádějící práce by měli mít stanovenou kvalifikaci a měli by být registrováni u veřejného orgánu,
- od domácností by při podání žádosti o subvenci mělo být vyžadováno (pokud to umožňují příslušné právní předpisy na ochranu spotřebitelů a o ochraně osobních údajů), aby poskytli přístup ke svým účtům za energii a aby na žádost odpověděli na průzkum (jsou-li zařazeni do vzorku pro ověření), a
- úroveň náročnosti dosažená po renovaci by měla být potvrzena certifikátem energetické náročnosti vydaným certifikovaným hodnotitelem.

Systém by měla spravovat pověřená strana.

Ověřování provedení renovačních projektů a dosažené úrovně náročnosti nebo úspor energie by mělo být řízeno takto:

- pověřená strana by měla vést databázi s údaji o schválených renovačních projektech, což by umožnilo vytvořit statisticky významnou část a reprezentativní vzorek renovačních projektů,
- veřejný orgán by mohl pověřit smluvní subjekt provádějící sledování, který by měl přístup do této databáze nebo k jakýmkoli jiným údajům nebo databázím (např. do databáze certifikátů energetické účinnosti). Na základě prvního kroku ověřování by tento smluvní subjekt měl vybrat dílčí vzorek pro kontrolu na místě a
- ověření dosažených úspor energie nebo úrovně náročnosti by mělo být transparentně potvrzeno certifikátem energetické náročnosti vydaným certifikovaným hodnotitelem nebo jakoukoli jinou transparentní a relevantní metodou (viz dodatek III, oddíl 1.1).

Smluvní subjekt provádějící sledování by měl shromáždit všechny nezbytné údaje, v závislosti na metodice použité pro statisticky spolehlivý vzorek (certifikát energetické náročnosti, účty za energii atd.), a provést další analýzu k určení:

- odhadovaných nebo měřených úspor nebo
- snížení energetické náročnosti.

4. Pokyny a příklady systémů sledování a ověřování

Členským státům se doporučuje, aby zohlednily i další zdroje, například:

- projekt multEE (Horizont 2020) ⁽⁵⁾;
- prezentace systémů sledování systémů povinného zvyšování energetické účinnosti ⁽⁶⁾ a
- případovou studii EPATEE, která zahrnuje příklady systémů sledování používaných pro hodnocení úspor energie ⁽⁷⁾.

⁽⁵⁾ <https://multee.eu/>

⁽⁶⁾ http://atee.fr/sites/default/files/part_3-monitoring_verification_and_evaluation.zip

⁽⁷⁾ https://epatee.eu/sites/default/files/files/epatee_topical_case_study_linkage_between_monitoring_and_evaluation.pdf